

Зміст

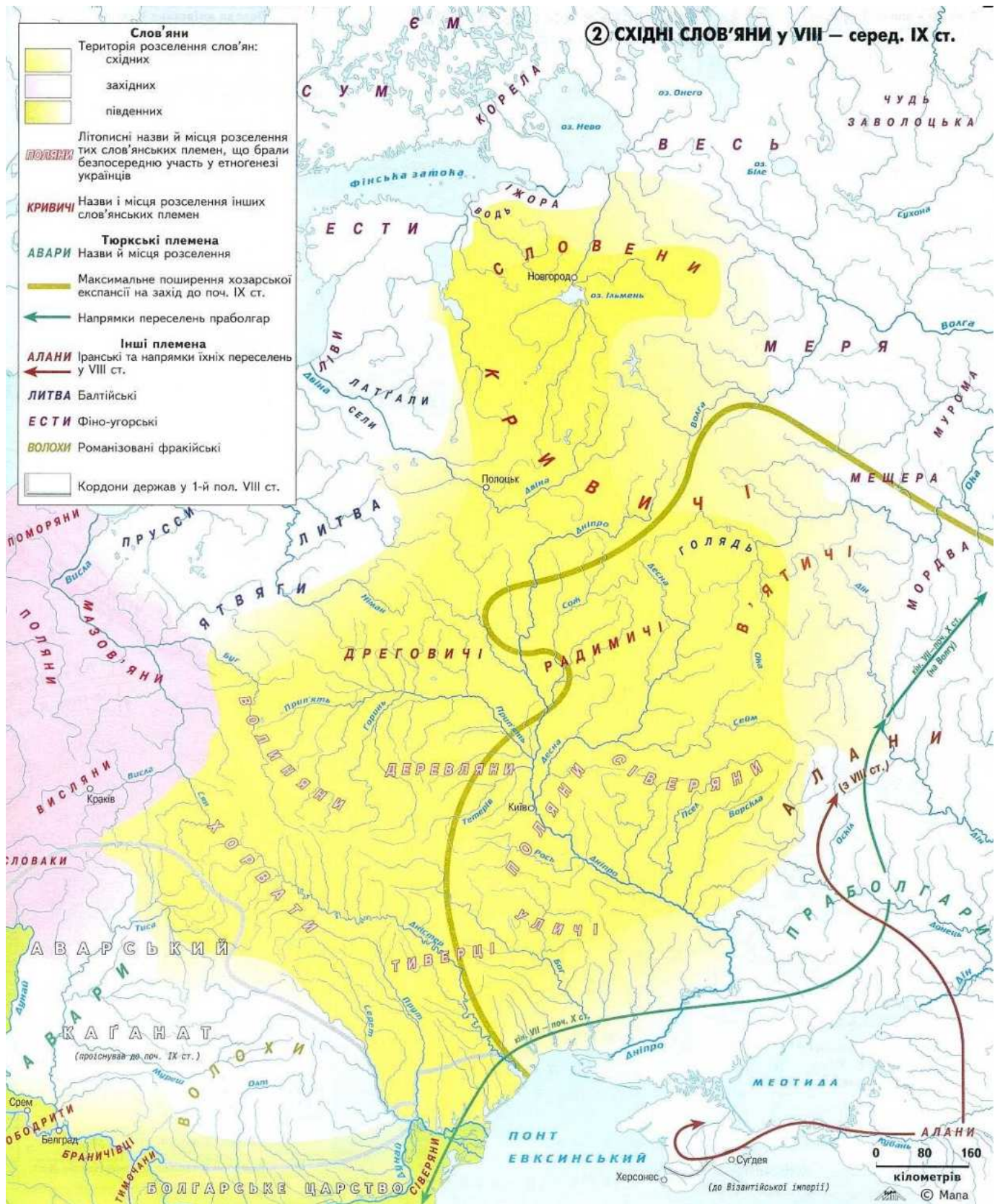
2. Княжий період.....	1
2.1. Утворення давньоруської держави.....	1
2.1.1. Східні слов'яни напередодні утворення держави.....	1
2.1.2. Перші князі Київської Русі: Аскольд, Олег, Ігор.....	13
2.1.3. Ольга, Святослав.....	24

2. Княжий період

Альянс, апсида, баскак, башта, береста (берестяна грамота), Біблія, богоматір (Одигітрія, Оранта, Панагія), бортництво, боярин, Боярська дума, бродники, варяги (нормани), васал, «Велике переселення слов'ян», великий князь, «Великий кордон», верв, верства, вівтар, віче, вікінг, віра, вира, воєвода, воєнна демократія, волок, волость, вотчина (отчина), герб, городище, «грецький вогонь», гривня, гридниця, дань, двір, двопілля, дим, династія, дипломатія, дитинець, домниця, донжон, дружина, духівництво, еволюція, економіка, експансія, експлуатація, емаль, енеоліт (халколіт), етнологія (етнографія), Євангеліє, єпархія, єпископ, закуп, замок, заставка, землеволодіння, «Змієві вали», іго, ігумен, ієрарх, ізборник, ізвод, ізгой, ікона, імперія, ініціал, кавалерія, каган, казна, канон, канонізація, кирилиця, клір, князівство, князь, коаліція, кольчуга, король, кремль, ладдя, літопис, літургія, лицар, лихвар, майоліка, майорат, мініатюра, містерія, міщани, мир, мито, митрополит, мозаїка, монархія, монах (інок, чернець), народність, натуральне господарство, норманська теорія, оброк, окупація, опозиція, ополчення, орда, орден, острог, пайза, пар, патріарх, пергамент, переліг, підсічна система, племінний союз, плінфа, повіз, погост, полюддя, помістя, посад, посадник, псалтир, рало, рать, регент, реформа, рід, «Руська Правда», ряд, священник, сейм, село, середні віки, скоморох, скрипторій, смальта, смерд, собор, статут, сюзерен (суверен), терем, тивун, тризуб, трипілля, уділ, улус, умовне землеволодіння, уроки, федеративна монархія, феод (ф'єф), феодалізм, феодальна драбина, феодальна роздробленість, філігрань (скань), фініфть, фоліант, фреска, хан, холоп, хороми, хрестоносець, хрещення, християнство, церква, челядь, черезполосиця, чернь, чинш, «шлюбна» дипломатія, язичництво, ярлик, ярмарок, ясир.

2.1. Утворення давньоруської держави

2.1.1. Східні слов'яни напередодні утворення держави

- Назвіть головне заняття східних слов'ян напередодні утворення держави:

А) землеробство	Б) охота
В) скотарство	Г) ремесло
- Розставте у хронологічній послідовності назви кочових народів:

А) авари	Б) гуни
В) печеніги	Г) угри
- Вкажіть, хто складав основну масу населення у східних слов'ян в середині I тисячоліття:

- А) Аварський каганат Б) Антський союз В) Дулебський союз Г) Склавінський союз**

А) бужан (волинян) Б) древлян В) полян Г) тиверців

A) угорці

Б) печеніги

В) поляни

Г) сіверяни

Е) торки

Ж) укри

3) уличі

14. Поляни, сіверяни, древляни - це назви

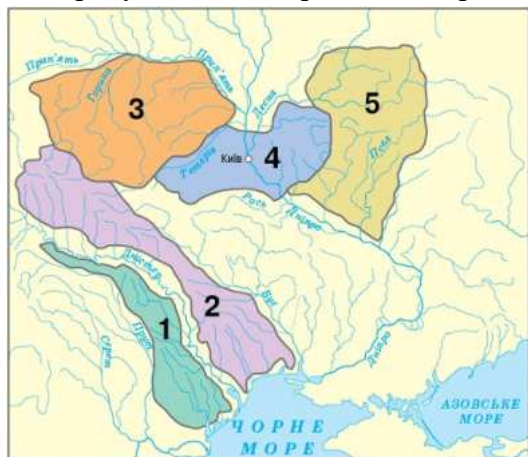
А) язичницьких ідолів давніх слов'ян

В) варязьких факторій на землях слов'ян

Б) основних соціальних груп слов'ян

Г) племінних союзів східних слов'ян

15. Установіть відповідність між назвами східнослов'янських племінних союзів і пронумерованими на карті умовними кордонами їх розселення у IX–X ст.:

А) поляни

Б) уличі

В) сіверяни

Г) деревляни

16. Установіть відповідність між підкресленими дужкою цифрами та назвами східнослов'янських племінних союзів:

A) волиняни

Б) дреговичі

В) поляни

Г) сіверяни

Д тиверці

A map of Ukraine showing its administrative regions. Four regions are highlighted with numbers: 1 is in the north-east, 2 is in the west, 3 is in the north-west, and 4 is in the central part of the country.

18. Оберіть цифру, яка на картосхемі позначає місце розселення полян:

21. Оберіть цифру, яка на картосхемі позначає місце розселення тиверців – східнослов'янських племен, які були предками українського етносу:

А) 1 Б) 2 В) 3 Г) 4

22. Позначте назву одного із союзів слов'янських племен, що розселилися на території сучасної України:

А) словени	Б) кривичі
В) сіверяни	Г) в'ятичі

23. Оберіть цифру, яка на картосхемі позначає місце розселення сіверян – східнослов'янських племен, які були предками українського етносу:

А) 1 Б) 2 В) 3 Г) 4

24. Про розселення слов'янських племен повідомляє ...

А) Короткий Київський літопис	Б) Галицько-Волинський літопис
В) «Повість минулих літ»	Г) Київський літопис

25. Оберіть цифру, яка на картосхемі позначає місце розселення бужан – східнослов'янських племен, які були предками українського етносу:

А) 1 Б) 2 В) 3 Г) 4

26. Вкажіть племена, що відносилися до південно-західної (української) групи східних слов'ян:

А) волиняни, древляни, поляни, тиверці

В) бужани, поляни, радимичі, тиверці

Б) в'ятичі, сіверяни, словени, укри

Д) білі хорвати, дуліби, полочани, сіверяни

27.

28. Оберіть цифру, яка на картосхемі позначає місце розселення древлян – східнослов'янських племен, які були предками українського етносу:

А) 1 Б) 2 В) 3 Г) 4

29. Східнослов'янське плем'я, що мешкало у верхоріччі Дністра та басейні р. Західний Буг на Волині:

А) білі хорвати Б) дуліби В) кривичі Г) древляни

30. Оберіть цифру, яка на картосхемі позначає місце розселення уличів – східнослов'янських племен, які були предками українського етносу:

А) 1 Б) 2 В) 3 Г) 4

31. Східнослов'янське плем'я, що мешкало у басейні річок Прип'ять, Горинь, Тетерев:

- А) древляни Б) дуліби В) кривичі Г) сіверяни

32. Оберіть цифру, яка на картосхемі позначає місце розселення білих хорватів – східнослов'янських племен, які були предками українського етносу:

- А) 1 Б) 2 В) 3 Г) 4

33. Назвіть східнослов'янські племена, що мешкали на українських землях:

- А) білі хорвати, дуліби, уличі, древляни, поляни
Б) кривичі, радимичі, волиняни, роксолани, авари
В) поляни, сіверяни, словени, в'ятичі, вісляни
Г) сіверяни, дреговичі, полочани, дорійці, тиверці

34. *Які союзи слов'янських племен проживали на території сучасної України?

А) радимичі	
Б) сіверяни	Д) кривичі
В) в'ятичі	Е) дреговичі
Г) поляни	Ж) древляни

35. *Вкажіть, які з названих слов'янських племен проживали на сучасній території України:

А) словени	Б) кривичі	В) дуліби
Г) дреговичі	Д) поляни	Е) тиверці
Ж) сіверяни	З) полочани	И) укри

36. Поставте у відповідність назви племінних союзів і племінних центрів східних слов'ян:

1) волиняни	А) Володимир
2) древляни	Б) Коростень
3) поляни	Г) Київ
4) радимичі	Е) Чернігів
5) сіверяни	

37. Поставте у відповідність назви племінних союзів і територію розселення:

1) поляни	А) Прикарпаття
2) древляни	Б) між Дністром і Прутом

3) сіверяни

Г) басейн Десни

4) тиверці

Е) між Десною та Россю

З) Східна Волинь

38. Поставте у відповідність назви племінних союзів і територію розселення:

1) білі хорвати

А) Середнє Подніпров'я, між ріками Тетерев та Рось

2) волиняни

Б) південний басейн рік Прип'ять та Горинь

3) древляни

В) басейн нижньої Десни, Сули, Псла та Ворскли

4) поляни

Г) басейн Південного Бугу

Д) Карпати, басейн Верхнього Дністра

39. Поставте у відповідність назви племінних союзів і територію розселення:

1) сіверяни

А) між нижніми течіями Дністра та Прута

2) тиверці

Б) між нижнім Дністром, Південним Бугом та Дніпром

3) уличі

В) басейн нижньої Десни, Сули, Псла та Ворскли

4) поляни

Г) басейн Південного Бугу

Д) Середнє Подніпров'я, між ріками Тетерев та Рось

40. Вкажіть назву міста – центру союзу племен полян:

А) Коростень

Б) Київ

В) Чернігів

Г) Новгород

41. Київ був центром східнослов'янського племінного союзу (об'єднання)...

А) полян Б) сіверян В) древлян Г) дулібів

42. Поставте у відповідність назви племінних союзів і територію розселення:

1) білі хорвати

А) захід України

2) волиняни

Б) Прикарпаття

3) поляни

Г) між Дніпром і Бугом

4) уличі

Е) між Дністром і Прутом

З) між Десною та Россю

43. Поставте у відповідність назви племінних союзів та їхніх політичних центрів:

1) білі хорвати

А) Тербовель

2) древляни

Б) Коростень

3) поляни

В) Ужгород

4) сіверяни

Г) Київ

Д) Чернігів

44. Установіть відповідність між назвами східнослов'янських племінних союзів і пронумерованими на карті умовними кордонами їх розселення у IX–X ст.:

54. Вкажіть, які зміни в соціально-економічному житті східних слов'ян сприяли утворенню Давньоруської держави:

- 1) Занепад і зникнення віче – органу громадського управління.
- 2) Підвищення продуктивності праці в землеробстві, удосконалення ремісничого виробництва.
- 3) Запровадженням державної релігії, поширення писаного кодифікованого права.
- 4) Розклад родovo-общинного ладу, початок класової диференціації.

А) 1, 4

Б) 2, 4

В) 1, 3

Г) 2, 3

55. Позначте причину утворення держави у східних слов'ян:

- А) заняття полюванням і рибальством
- Б) поява майнової нерівності і класів
- В) панування натурального господарства, слабкі економічні зв'язки
- Д) вдалі військові походи

56. Вкажіть, який народ був сусідом східних слов'ян в IX ст.:

- А) франки
- Б) хозари
- В) араби
- Г) склавини

57. Східнослов'янські племінні союзи у IX ст. платили данину

А) Золотій Орді Б) Великій Скіфії В) Аварському каганату Г) Хозарському каганату

58. Поставте у відповідність поняття і їх значення:

1) погост	А) збір дані князем
2) полюддя	Б) княжий управитель
3) село	Г) місце збору дані
4) тивун	Е) встановлений розмір дані
	З) селянська община

59. Вкажіть, яка з держав-сусідів східних слов'ян зберігала могутність майже до кінця X ст., намагаючись поширити свою владу на причорноморські степи:

- А) Аварський каганат
- Б) Боспорське царство
- В) Кримське ханство
- Г) Хозарський каганат

60. Правителі Полянського племінного князіння перейняли титул «каган» у:

А) аварів Б) болгар В) печенігів Г) хазар

61. Який титул, рівнозначний великому князю руському, мав правитель Русі до середини XI ст.:

А) герцог Б) імператор В) каган (хакан) Г) король

62. Русь упродовж IX–X ст. перебувала в данницькій залежності від

А) Аварського каганату Б) Великої Скіфії В) Золотої Орди Г) Хозарського каганату

63. Вкажіть, хто вирішував найважливіші питання суспільного життя у східних слов'ян в 7-8 ст.:

А) князь

Б) старійшини племені

В) віче

Г) бояри

64. У VII–VIII ст. термін «Русь» означав назву:

А) держави Б) особливого військового контингенту В) привілейованої групи людей Г) території

65. Вкажіть століття, пропущене в уривку:

« Наприкінці ... ст. руси, очолювані полянським князем Бравліном, напали на Кримське узбережжя, що належало Візантії, й захопили Корсунь (Херсонес), Сурож (Судак) і Корчев (Керч).»

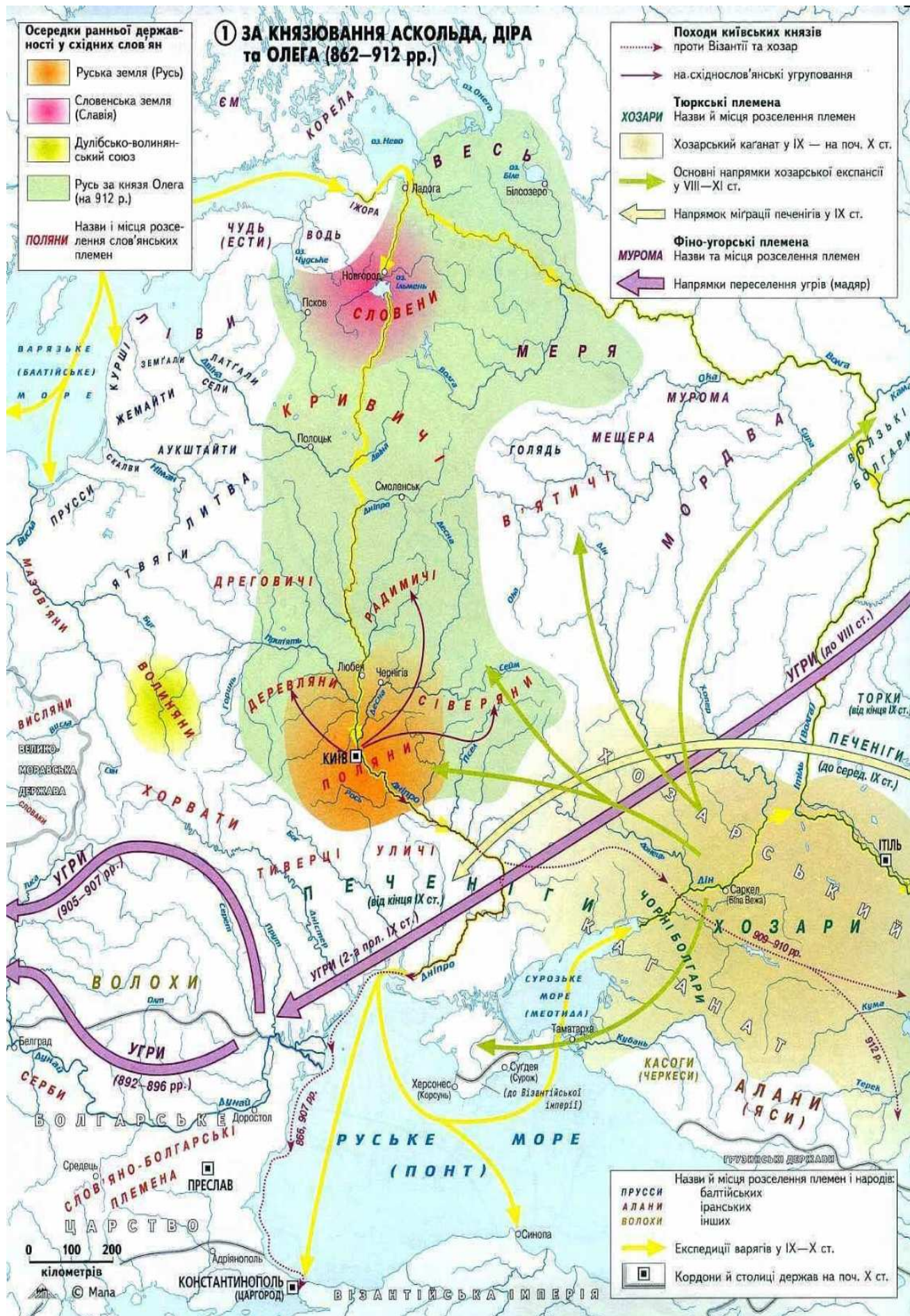
А) V ст. Б) VII ст. В) VIII ст. Г) IX ст.

66. *Які терміни доречно використати під час опису давньослов'янського святилища, зображеного на реконструкції:

А) верв Б) волхви В) городище Г) ізгой Д) ідол Е) капище Ж) монотеїзм

2.1.2. Перші князі Київської Русі: Аскольд, Олег, Ігор

1. Позначте, який період охоплює існування Київської Русі

A) VII - IX ст.

Б) VIII-XII ст.

B) IX-XIII ст.

Г) X-XIV ст.

2. Позначте, коли утворилася Київська Русь:

- A)** у 5 столітті **Б)** у 7 столітті
B) у 9 столітті **Г)** у 12 столітті

3. Вкажіть, яка із слов'янських держав утворилася останньою:

- A) Польська**
- B) Болгарська**
- Б) Чеська**
- Г) Київська Русь**

4. Поставте у відповідність поняття і визначення:

1) віче	А) військо князя
2) дружина	Б) народні збори
3) мир	Г) община
4) полюддя	Е) поминання над могилою покійного
	З) збір дані князем

5. Позначте, які два моря сполучав і якими водними шляхами проходив відомий історичний шлях «з варяг в греки»:

- A) Балтійське і Чорне**
- B) Каспійське і Середземне**
- Б) Біле і Азовське**
- Г) Азовське і Чорне**

6. Прочитайте уривок з історичного джерела та виконайте завдання.

«І йде пшениця за сіль, хутра - за оксамит, мед – за коней, віск – за рибу. Пускають в хід гривну й куні, рези й драхми, диргени й динари». В уривку йдеться про торговельні операції часів

- А) Антського царства
Б) Боспорського царства
В) Великої Скіфії
Г) Київської Русі

7. Про який шлях ідеться в уривку:

«...По Дніпру, а у верхів'ї Дніпра — волок до ріки Ловоті можна увійти в Ільмень, озеро велике. Із цього ж озера витікає Волхов і впадає в озеро велике Нево, а устя того озера входить у море Варязьке. І по тому морю можна дійти до самого Риму, а од Риму прийти по тому морю до Цесарограда, а від Цесарограда прийти в Понт море, у яке впадає Дніпро-ріка...»

- А) Залозний Б) «із варяг в греки» В) полюддя Г) Соляний**

8. На картосхемі червоною лінією позначено...

- А) спільний похід князя Святослава Ігоревича та варягів проти Новгороду
- Б) традиційний шлях збирання данини – полюддя – за часів князів Олега та Ігоря
- Г) військово-торговельний шлях «із варяг у греки»
- Д) шлях місії єпископа Адальберта до Константинополя

9. Залежність східнослов'янських племен від київських князів у період становлення Київської держави (Русі-України) проявлялася у...

- А) зборі натуральної данини.
- Б) стягуванні грошового податку.
- В) сплаті церковної десятини.
- Г) відробітку на користь князя

10. Позначте іншу назву варягів:

- А) гуни
- Б) венеди
- В) нормани
- Г) угри

11. Вкажіть назву етносу, представники якого у IX-XI столітті служили як найманці у руських князів:

- А) болгар
- Б) мадяри
- В) варяги
- Г) хозари

12. У VIII-X ст. найбільший вплив на розвиток слов'ян і на становлення їхньої державності справили...:

- А) греки та болгар
- Б) нормани та хозари
- В) печеніги та половці
- Г) франки та сакси

13. Позначте назву теорії, згідно якої державність на Русь було принесено варягами:

- А) дунайська
- Б) норманська
- В) панславістська
- Г) хозарська

14. Вкажіть, до якого року «Повість минулих літ» відносить описані події:

«Рушив Аскольд і Дір на греків... і Царгород двомастами кораблів оточили. Цесар же ледве в город увійшов, і з патріархом Фотієм у церкві святої Богородиці, що є у Влахернах, всю ніч молитву творили. А тоді, божественну ризу святої Богородиці зі співами винісши, у море вмочили її полу. Була тиша, і море заспокоїлось. А тут одразу знялася буря з вітром, і знову встали великі хвилі, і кораблі безбожної русі розметало, і до берега пригнало, і побило їх так, що мало їх вибавилося з такої біди і до себе повернулося».

- А) 839 рік
- Б) 866 рік
- В) 907 рік
- Г) 911 рік

15. В якому році відбувся похід на Константинополь, про один із наслідків якого йдеться в уривку: «Тепер вони проміняли еллінську й безбожну віру (язичництво), у якій раніше перебували, на чисте християнське вчення, увійшовши в число підданих нам друзів. У них загорілася така спрага віри та ревність, що вони прийняли пастиря й з великою старанністю справляють християнські обряди».

- А) 860 рік
- Б) 907 рік
- В) 941 рік
- Г) 988 рік

16. Процес договірної оформлення стосунків Київської держави з Візантійською імперією започатковано у

- А) 860 р.
- Б) 882 р.
- В) 907 р.
- Г) 941 р.

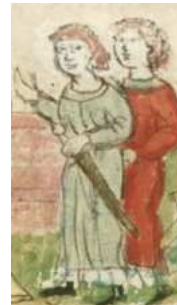
17. У якому році започаткувалися регулярні дипломатичні відносини Русі з Візантією:
А) 839 рік Б) 860 рік В) 907 рік Г) 988 рік

18. Вкажіть, з якою подією пов'язана перша спроба запровадження князівською владою християнства в Руській державі:

- А) походом Аскольда на Константинопіль 860 р.
Б) посольствами Ольги до Візантії та Німеччини 955 р.
В) Балканськими походами Святослава 967-971 рр.
Д) походом Володимира на Херсонес 985-988 рр.

19. Київський князь, що не належав до династії Рюриковичів ...

- A)** Аскольд **B)** Ігор
B) Олег **Г)** Святополк

20. Вкажіть правильне судження: «З князюванням Аскольда пов'язують ...»

- 1) утвердження династії Рюриковичів на київському столі
- 2) визнання Візантією Русі як держави в результаті походу руського флоту на Костянтинопіль
- А) обидва судження вірні
- Б) правильне 1-ше судження
- В) правильне 2-ге судження
- Г) обидва судження невірні

21. Вкажіть, коли відбулися описані події:

«Помер Рюрик. Княжіння своє він передав Олегові, що був його роду, віддавши йому на руки сина свого Ігоря, бо той був дуже малий ... І сів Олег, князюючи, в Києві. І мовив Олег: «Хай буде се мати городам руським».

- А)** у першій половині IX ст. **Б)** у другій половині IX ст.
В) у першій половині X ст. **Г)** у другій половині X ст.

22. Яку подію відображає мініатюра з літопису:

- ### А) заснування Києва Києм, Щеком та Хоривом

31. Вкажіть, коли князь Олег встановив свою владу над Києвом:

- А) 862 рік
- Б) 874 рік
- В) 882 рік
- Г) 907 рік

32. Заволодівши Києвом, князь Олег 883 року завдав поразки древлянам, а наступного року – сіверянам; у 885 р. приєднав радимичів та розпочав боротьбу з уличами та тиверцями; на початку X ст. порозумівся з князями хорватів, волинян та тиверців. Як він повадився з переможеними?

- А) знищив городища, пограбувавши місцеве населення
- Б) суттєво підвищив розмір данини, призначив своїх воєвод представляти інтереси Києва
- В) встановив уроки, перетворив погости на центри збирання податків
- Г) наклав невелику данину, залишивши при владі князів місцевих династій

33. На картосхемі жирною лінією позначено кордони Русі за часів князювання

- А) Кия
- Б) Аскольда
- В) Рюрика
- Г) Олега

34. Яка подія пов'язана із князюванням князя Олега?

- А) виникнення Київської Русі
- Б) підкорення племен деревлян, сіверян, в'ятичів, тиверців
- В) реформування язичництва
- Г) розгром Хозарського каганату

35. Вкажіть, з яким роком пов'язані слова «Повісті минулих літ»:

«Пішов Олег на греків... Узав же він множество варягів, і словен, і чуді, і кривичів, і мері, і полян, і сіверян, і деревлян, і радимичів, і хорватів, і дулібів, і тиверців... І повелів Олег воям своїм колеса зробити і поставити кораблі на колеса... і пішов до города... Олег тоді, відступивши од города, почав мир ладнати з обома цесарями грецькими...».

- А) 866 рік
- Б) 907 рік
- В) 911 рік
- Г) 945 рік

36. Похід на Константинополь у 907 р. здійснив київський князь

- А) Олег
- Б) Ігор
- В) Святослав
- Г) Ярослав Мудрий

37. В якому році князь Олег здійснив похід на Костянтинопіль:

- А) 860 рік
- Б) 862 рік
- В) 882 рік
- Г) 907 рік

38. Вкажіть рік, коли відбулися події, про які йдеться в уривку:

«Пішов Олег на греків, Ігоря залишивши в Києві. Узав же він множество варягів, і словен, і чуді, і кривичів, і мері, і полян, і сіверян, і деревлян, і радимичів, і хорватів, і дулібів, і тиверців. І з цими усіма вирушив Олег на конях і в кораблях, і було кораблів числом дві тисячі. І прибув він до Цесарограда, а греки замкнули Суд* і город заперли. І вийшов Олег на берег, і повелів воям виволокти кораблі на берег... І повелів Олег воям своїм колеса зробити і поставити кораблі на колеса. А коли настав попутний вітер, напнули вони паруси, рушили з поля, і пішов Олег до города. І зажадав Олег, щоб вони данину дали на дві тисячі кораблів: по дванадцять гривень на чоловіка, а в кораблі було по сорок мужів. І згодилися греки на це, і стали греки миру просити, щоби не спустошив він Грецької землі... І повісив Олег щита свого на Золотих воротах, знаменуючи перемогу, і пішов од Цесарограда».

- А) 860 пик Б) 882 пик В) 907 пик Г) 941 пик**

39. Позначте рік, коли відбулася подія, про яку йде мова в літописі:

«Греки так налякалися, що стали проситись в Олега, аби взяв яку схоче дань, аби тільки міста не чіпав, і Олег сказав їм дати по 12 гривен, себто по 6 фунтів срібла на чоловіка, на дружину і на князів, що по городах лишилися: в Києві, Чернігові, Переяславі й по інших городах».

- A)** 882 рік
- B)** 907 рік
- B)** 911 рік
- Г)** 944 рік

40. Вкажіть правильне твердження:

Похід князя Олега проти Візантії 907 р. завершився...

- 1) знищенню російського флоту за допомогою «грецького вогню»
2) визнанням Візантію Руської держави і підписанням угоди
- А) обидва твердження вірні
Б) правильне 1-ше твердження
В) правильне 2-ге твердження
Г) обидва твердження невірні

41. Які напівлегендарні події зображено на мініатюрі з літопису:

- А) заснування Києва Києм, Щеком та Хоривом
Б) утвердження династії Рюриковичів на київському столі
В) похід Олега на Царгород — столицю Візантії
Г) збирання князем Ігорем данини з деревлян

42. Укажіть одну з умов договору, підписаного князем Олегом із Візантією:

- А) безмитна торгівля між Руссю та Візантією
Б) зобов'язання Візантії щорічно виплачувати дань Русі
В) організація спільного походу проти арабів
Г) передавання Візантією Русі торгових колоній Тмутаракань та Саркел

43. Унаслідок військових походів київського князя Олега на Візантію:

- А) імперія втратила придунайські та причорноморські землі
- Б) Київська Русь забезпечила охорону володінь Візантії в Криму
- В) Візантія визнала зверхність Київської Русі над Болгарським царством
- Д) руські купці отримали право на безмитну торгівлю у Константинополі

44. Назва міста, яке збудували (за однієї з версій про заснування) на р. Трубіж на честь перемоги Микити Кожум'яки над печенігами:

- А) Галич
- Б) Ладога
- В) Переяслав
- Г) Чернігів

45. На картосхемі жирною лінією позначено кордони Київської держави за часів князювання

- А) Аскольда
- Б) Олега
- В) Володимира Великого
- Г) Ярослава Мудрого

46. Вже на початку X ст. існував усний збір нормативних актів, в яких знайшли відображення норми звичаєвого права, відомий як:

- А) «Давня правда»
- Б) «Закон Руський»
- В) «Покон вірний»
- Г) «Устав» Володимира Мономаха

47. Вкажіть, хто з князів став першим Рюриковичем на київському столі:

- А) Аскольд
- Б) Володимир Великий
- В) Данило Романович
- Г) Ігор

48. У 915 р. біля кордонів Київської Русі вперше з'явилися нові кочовики - ...:

- А) авари
- Б) касоги
- В) печеніги
- Г) хозари

49. Вкажіть, про яку подію йдеться в уривку:

«...Пішов Ігор на греків ... І порадилися руси, і вийшли, оружившись, проти греків, і битва між ними була люта, і заледве одоліли греки... Феофан, сановник Романа, зустрів їх у човнах з вогнем і став пускати вогонь трубами на човни руські. І було видно страшне диво...».

- А) похід князя проти Візантії 941 р.
- Б) збирання данини князем Ігорем 945 р.
- В) похід новгород-сіверського князя Ігоря проти половців 1185 р.
- Д) сутичка князя Романа з польськими князями під Завихостом 1205 р.

50. Коли відбулася описана у джерелі подія?
 «Пішов Ігор на греків... І порадилися руси, і вийшли оружившись проти греків, і битва межи ними обома була люта, і заледве одоліли греки... Феофан, сановник Романа, зустрів їх у човнах з вогнем і став пускати вогонь трубами на човни руські. І було видно страшне диво...»
 А) 882 р. Б) 911 р. В) 941 р. Г) 1185 р.

51. Наведений малюнок з хроніки можна використовувати як ілюстрацію невдалого походу на Константинополь князя...:

А) Ігоря Б) Олега В) Святослава Г) Ярослава

52. Розташуйте події в хронологічній послідовності:

А) повстання древлян Б) хрещення Аскольда
 В) посольство Ольги Г) похід Олега на Костянтинопіль

53. У 907 р., 941 р., 944 р. відбулися походи київських князів на

А) Константинополь Б) Новгород В) Доростол Г) Булгар

54. На карті позначена територія Київської Русі за часів правління

А) Аскольда Б) Ігоря В) Володимира Г) Ярослава

55. Установіть відповідність між іменами київських князів і стислими характеристиками їхньої діяльності:

1) Кий	А) уклав у 944 р. торговельну угоду з Царгородом
2) Аскольд	Б) захопив владу у Києві у 882 р.
3) Олег	В) розгромив Хозарський каганат
4) Ігор	Г) легендарний засновник столиці полянського князівств

Д) прийняв хрещення першим серед київських князів

56. «Сказала дружина Ігореві: “...Піди-но, княже, з нами по данину, хай і ти добудеш, і ми”. І послухав їх Ігор, пішов у деревляни по данину. І добув він [собі ще] до попередньої данини... А взявши данину, він пішов у свій город [Київ]...» Літописець оповідає про

А) облаштування князем погостів

В) встановлення уроків

Б) визначення княжих ловищ

Г) здійснення полюддя

57. Вкажіть, в якому році відбулося повстання древлян проти київського князя Ігоря:

А) 911 рік

Б) 920 рік

В) 943 рік

Г) 945 рік

58. Вкажіть, якого року відбулася описана подія:

«Коли ж почули древляни, що він знову йде, порадилися з князем своїм Малом і сказали: «Якщо внадиться вовк до овець, то виносить по одній все стадо, якщо не уб'ють його. Так і сей: якщо не вб'ємо його, він усіх нас погубить». І послали вони до нього, кажучи: «Чого ти йдеш знову? Ти забрав всю данину». І не послухав їх, і древляни, вийшовши на супротив з города Іскоростеня, вбили його ...».

А) 882 рік

Б) 911 рік

В) 945 рік

Г) 988 рік

59. Щорічне збирання восени-взимку данини з підлеглого населення у формі натурального оброку:

А) кормління Б) мито В) полюддя Г) уроки

60. Яке поняття доречно застосувати, щоб пояснити сюжет картини:

А) вира Б) оброк В) податок Г) полюддя

61. Щорічний похід князя з метою збирання данини з підвладних племен:

А) віче Б) полюддя В) становище Г) урок

62. Яку назву процесу збирання данини пропущено в наведеному уривку:

«Коли настає листопад, одразу ж їхні князі виходять з усіма росами з Києва і вирушають у ... , що йменується кружлянням, а саме — у Славинії (союзи племен) деревлян, кривичів, сіверян та інших слов'ян, що є данниками росів. Годуючись там протягом усієї зими, вони, починаючи з квітня, коли розтане крига на річці Дніпро, знову повертаються до Києва. Зібравши данину, варяги плвли до Константинополя продавати зібране».

А) виру Б) «кругову поруку» В) подимне Г) полюддя

63. Яке поняття доречно застосувати, щоб пояснити сюжет картини:

А) вира Б) оброк В) податок Г) полюддя

64. Що стало приводом для повстання древлян 945 р.:

А) встановлення у Києві влади Рюриковичів

Б) повторне збирання данини київським князем Ігорем

В) примусове збирання київським князем Ігорем війська для нового походу на Константинополь

Г) усунення від влади Святославом княгині Ольги

2.1.3. Ольга, Святослав

1. Поставте у відповідність поняття та визначення:

1) полюддя А) торгівельно-ремісничка частина міста, зазвичай, за межами міських стін

- 2) посад Б) сплата данини князеві в острозі – центрі збору
3) вира Г) регулярний продуктовий чи грошовий оброк
4) чинш Е) штраф за скоєний злочин, яким «варварські правди» замінювали кривну помсту
3) збір дані князем

2. Хто з руських правителів першим ліквідував місцеве князівство:

- А) Володимир Великий Б) Олег В) Ольга Г) Ярослав Мудрий

3. Перша жінка – правителька Київської Русі:

- А) Анна Б) Анастасія В) Ірина Г) Ольга

4. Перший християнин з династії Рюриковичів:

- А) Аскольд Б) Володимир Великий В) Ігор Г) Ольга

5. До кого за свідченням літописця велика княгиня київська Ольга звернулась із такими словами: «Більше вже не хочу мститися - хочу тільки взяти з вас невелику данину. Дайте мені від кожного двору по три голуби і по три горобці...»?

- А) полян Б) древлян В) волинян Г) сіверян

6. Повстання якого союзу племен проти влади Києва придушила княгиня Ольга?

- А) древлян Б) сіверян В) уличів Г) полян

7. У якому уривку з історичного джерела описано подію, що стала причиною відмови великих князів київських від здійснення полюддя.

А) «...І вискочили всі [вої] з човнів, і мовив Олег Аскольдові й Дірові: “Ви оба не є ні князі, ні роду княжого. А я є роду княжого. – І винесли Ігоря. – А се – син Рюриків...”»

Б) «...І не послушав їх Ігор, і древляни, вийшовши насупроти з міста Іскоростеня, вбили Ігоря і дружину його; бо їх було мало. І похований був Ігор, і єсть могила коло Іскоростеня в древлянах...»

В) «Зібрав він воїнів і прийшов до Києва, і вчинив мир із братом своїм Мстиславом. І розділили вони по Дніпру Руську землю: собі узяв сю сторону, а Мстислав – ту. І перестала усобиця в землі Руській...»

Г) «...Ішла Ольга до Новгороду. І встановила вона... погости і данину, і оброки. І ловища її є по всій землі, і знаки [її], ...і сани її стоять у Пскові й до сьогодні...»

8. Коли відбулися події, про які йдеться в уривку з літопису:

«Ольга з сином Святославом збрала воїв і пішла на Древлянську землю. І кинув списом Святослав на древлян, а спис пролетів між ушима коня і вдарив під ноги коневі, бо був Святослав зовсім малим».

- А) 946 р. Б) 951 р. В) 964 р. Г) 968 р.

9. Установіть послідовність подій, описаних у цитованих уривках із літопису:

А) «Нехай ходять вони [русичі] у город одними воротами, без оружжя, по п'ятдесят чоловік, і хай торгують, як ото їм треба, не платячи мита ні від чого...»

Б) «Коли ж поляни жили осібно й володіли родами своїми, ... то було між них три брати: одному ім'я — Кий, а другому — Щек, а третьому — Хорив і сестра їхня — Либідь. Зробили вони городок і на честь брата їхнього найстаршого назвали його Києвом»

В) «Ольга із сином Святославом збрала воїв, багатьох і хоробрих, і пішла на Древлянську землю. І вийшли древляни насупротив. І коли зійшлися обидва війська докупі, кинув списом Святослав на

древлян, а спис пролетів між вухами коня та ударив під ноги коневі, бо був Святослав зовсім малим. І сказав воєвода Свенельд і кормилець Асмуд: “Князь уже почав. Ударимо, дружино, услід за князем”»
Г) «У рік ... вирушив Олег у похід, узявши багато своїх воїв — варягів, чудь, словен, мерю, весь, кривичів... І прибули до гір Київських, і довідався Олег, що тут Аскольд і Дір удвох княжать...»

10. *Визначте суть податкової реформи княгині Ольги:

- А) визначений час збирання дані
- Б) визначені місця збору дані
- В) зафіксований розмір дані
- Г) визначені племена, що платять дань
- Д) звільнено від дані християн
- Е) накладено дань на плем'я в'ятичів
- Ж) погости перестали бути центрами збору полюддя

11. Вкажіть мету здійснених княгинею Ольгою заходів, про які йдеться в уривку:

« Ішла Ольга до Новгороду. І встановила вона ... погости і оброки. І ловища її є по всій землі, і знаки ... І пішла Ольга по древлянській землі з сином своїм і дружиною, встановлюючи устами й уроки; й існують становища її й ловища...»

- А) окреслити межі Київської Русі для сусідніх племен
- Б) помститися повсталим проти Рюриковичів племенам
- В) поширити християнську віру серед язичників
- Г) упорядкувати систему збору данини й управління державою

12. Вкажіть давньоруського правителя, із діяльністю якого пов'язано встановлення норм данини («устаи», «уроки») та створення осередків князівської влади на місцях («погости», «становища»)?

- А) Аскольд
- Б) Олег
- В) Ігор
- Г) Ольга

13. Термін, який на Русі означав чіткі розміри данини, встановлені князівською владою:

- А) вира
- Б) оброк
- В) погост
- Г) урок

14. Установленням «уроків» велика княгиня київська Ольга ...

- А) утвердила систему васалітету
- Б) запровадила систему полюддя
- В) створила першу школу для дівчат
- Г) визначила розміри данини

15. На іконі та малюнку з літопису зображено:

- А) Аскольд Б) Володимир Великий В) Ігор Г) Ольга**

«За княжіння ... у зв'язку з місією єпископа Адальберта в Києві була збудована перша кам'яна споруда в історії Русі - церква-ротонда Пресвятої Богородиці на зразок каплиці палацу Карла Великого в Аахені.»

Б) Святослав

В) Ярополк

Г) Володимир

28. Кому з князів київських приписують попередження, адресовані перед походом «Хочу на вас іти»:

А) Олегу Віщому Б) Святославу Хороброму В) Ярославу Мудрому Г) Мстиславу Удатному

29. Які князі вели боротьбу з державою, позначеною на картосхемі штрихуванням?

А) Олег, Святослав

Б) Володимир Великий, Ярослав Мудрий

В) Ізяслав Ярославович, Всеволод Ярославович

Г) Володимир Мономах, Мстислав Володимирович

30. Походи яких київських князів відображено на картосхемі?

- А) Кия та Аскольда Б) Олега та Ігоря
В) Ольги та Святослава Г) Володимира Великого та Ярослава Мудрого

31. Походи яких київських князів відображено на картосхемі?

- А) Кия та Аскольда Б) Олега та Ігоря
В) Ольги та Святослава Г) Володимира Великого та Ярослава Мудрого

32. На картосхемі відображено похід великого князя київського

- А) Святослава Хороброго
- Б) Володимира Великого
- В) Ярослава Мудрого
- Г) Володимира Мономаха

33. Кого з великих київських князів історик О. Субтельний охарактеризував так: «Його слов'янське ім'я, варязьке виховання, кочовий спосіб життя віддзеркалювали поєднання європейського та азіатського начал. Його управління ознаменувало апогей ранньої героїчної доби в історії Київської Русі»:

А) Олега	Б) Ігоря
В) Святослава	Г) Володимира

34. Зображені на карті межі Київської Русі відносяться до періоду правління

- А) Аскольда та Діра
- Б) Аскольда, Діра та Олега
- В) Олега, Ігоря та Ольги
- Д) Ольги, Святослава та Володимира

«... виріс і змужнів, став він воїв збирати, багатьох і хоробрих, бо й сам був хоробрий і легкий. Ходячи, яко пардус, багато воєн він чинив. Возів же за собою він не возив, ні котла не брав, ні м'яса не варив... Навіть шатра він не мав, а пітник слав і сідло клав у головах. Такими ж і всі інші вої його були. І посилав він до інших земель послів, кажучи: «Хочу на вас іти».

- «Хозари вийшли супроти нього з каганом, князем своїм. І зступилися війська битися, і сталася битва межи ними, і одолів він хозар і город їхній столицю Ітіль, і город Білу Вежу взяв. І ясів він переміг, і касогів, і прийшов до Києва».

42. Спираючись на подану карту, можна схарактеризувати зовнішньополітичну діяльність князя

-
- Map of the Balkans and Eastern Europe showing the migration routes of the Slavs. The map includes labels for various regions and cities: Полоцьк, Смоленськ, РИВИЧІ, Мурома, Булгар, Чернігів, Київ, СВЕРЯНИ, ПОЛЯНИ, ХОРВАТИ, ДРЕГОВИЧІ, ДЕРЕВЛЯНИ, ІВЕРЦІ, САРКЕЛ (БІЛА ВЕЖА), ІТІЛЬ, Тмуторакинь, Херсонес, АЗОВСЬКЕ МОРЕ, and СЕМЕНДЕР. Arrows indicate the direction of migration from the north and west towards the Black Sea and the Balkans.

44. На карті заштриховано території, що були приєднані до Київської Русі за князювання

А) Олега Б) Ігоря В) Святослава Г) Володимира

45. Картосхему доречно використати, характеризуючи зовнішню політику великого князя київського:

А) Аскольда Б) Володимира В) Олега Г) Святослава

46. Походи Святослава:

- А) мали на меті врятувати Русь від поневолення
- Б) сприяли зміцненню кордонів держави
- В) спрямовувалися на завоювання чужих територій
- Г) створювали сприятливі умови для розвитку завойованих територій

47. Про кого з київських князів йдеться в уривку:

«... Рушив...на Дунай на болгар, і в битві переміг... І взяв він вісімдесят міст по Дунаю, і сів, князюючи тут, у Переяславці, беручи данину з греків...»

А) Аскольда Б) Володимира Великого В) Олега Г) Святослава

48. Походи київського князя Святослава в Дунайську Болгарію призвели до конфлікту з:

- А) Візантійською імперією Б) кочовими племенами половців
- В) Священною Римською імперією Г) Хозарським каганатом

49. Вкажіть, кому з київських князів приписує літопис ці слова:

«Сказав ... матері своїй і боярам своїм: «Не люблю мені в Києві жити. Хочу жити я в Переяславці на Дунаї, бо то є середина землі моєї. Адже там всі добра сходяться: із Греків – паволоки, золото, вино й овочі різні, а з Чехів і з Угрів – сrebro й коні, із Русі ж – хутро, і віск, і мед, і челядь».

А) Святославу Б) Ігореві

В) Володимиру

Г) Олегу

50. Позначте ім'я князя, якому кияни докоряли такими словами:
«Князю! Ти шукаєш чужих земель, а свою рідну зневажаєш!»

А) Аскольд

Б) Олег

В) Ігор

Г) Святослав

51. На картосхемі зображено напрямки військових походів великого князя київського. Землі яких союзів племен увійшли до складу Русі в результаті цих походів?

А) полян і древлян Б) волинян і білих хорватів В) сіверян і в'ятичів Г) уличів і тиверців

52. Про кого з князів київських йдеться в уривку:

«Уже нам нікуди дітись, а волею і неволею стати насупроти. Тож не осоромимо землі Руської. А ляжемо кістьми тут. Бо ж мертвий сорому не зазнає. Якщо ж побіжимо ми, - то сором нам. Тож не втечемо, а станемо кріпко, а я перед вами піду. Якщо моя голова ляже, - тоді подумайте про себе.» І сказали вої:
«Де голова твоя ляже, там і наші голови ми зложимо.»

А) Аскольда Б) Ігоря В) Олега Г) Святослава

53. Промову, наведену в уривку, було проголошено князем Святославом перед битвою з:

«Уже нам нікуди дітись, а волею і неволею стати насупроти. Тож не осоромимо землі Руської. А ляжемо кістьми тут. Бо ж мертвий сорому не зазнає. Якщо ж побіжимо ми, - то сором нам. Тож не втечемо, а станемо кріпко, а я перед вами піду. Якщо моя голова ляже, - тоді подумайте про себе.» І сказали вої:
«Де голова твоя ляже, там і наші голови ми зложимо.»

А) болгарами Б) візантійцями В) печенігами Г) хозарами

54. Про кого з князів київських йдеться в уривку:

«... Імператор згодився на переговори і в позолоченій зброї, на коні приїхав до берега Істра в супроводі великого загону вершників, що виблискували зброєю. Князь переїздив через ріку в скіфському човні і, сидючи за веслом, гріб разом з іншими без ніякої різниці...»

А) Аскольда Б) Олега В) Святослава Г) Ярослава Мудрого

55. До якого великого князя київського звертався візантійський імператор Іоанн Цимісхій із таким посланням:

«Вважаю, що ти не забув про поразку батька твого ..., який, порушивши клятвений договір, приплив до столиці нашої з величезним військом на 10 тисячах кораблів, а повернувся лише з десятком човнів, сам став передвісником своєї біди. Не згадую я вже про його подальшу жалюгідну долю...»

А) Олега Б) Святослава В) Володимира Великого Г) Ярослава Мудрого

56. Установіть послідовність подій, описаних у цитованих уривках:

А) «Імператор зголосився на переговори і в позолоченій зброї, на коні приїхав до берега Істра в супроводі великого загону вершників, що виблискували зброєю. Святослав переїздив через ріку в скіфському човні і, сидячи за веслом, гріб разом з іншими без ніякої різниці»

Б) «Деревляни ж раді були цьому. Зібрали ото ж вони од двора по три голуби і по три горобці і послали до Ольги з поклоном»

В) «Місяця вересня 9-го числа відбувся прийом, всім подібний до попереднього й з нагоди приїзду Ольги, княгині руської. Увійшла сама княгиня зі своїми родичками й вибраними служницями; вона йдучи поперед інших жінок, а ті в порядку йдучи одна за другою... Після них увійшли послы й представники князів руських... Сів імператор з імператрицею зі своїми дітьми й покликано було княгиню із зали, й, за запрошенням імператора сівши, говорила з ним, про що хотіла»

Г) «Тепер слов'яни бушують повсюдно... Вони спустошили та спалили міста й фортеці, узяли полонених і стали панами на землі. Вони осіли на ній панами, як на своїй без страху... І нині вони живуть тут і перебувають у країні ромеїв... Зіслов'янилась вся наша земля і стала варварською»

57. Про кого з правителів Русі йдеться в уривку, ілюстрованому репродукцією історичної картини:

«... приплив по річці на скіфському човні і, сидячи за веслом, гріб нарівні з іншими без жодної відмінності. На вигляд він був таким: середній на зріст, не надто високий, не надто малий, з густими бровами, з голубими очима, з рівним носом, з голеною головою і з густими звисаючими донизу вусами. Голова в нього була зовсім гола, і лише з одного боку висіло пасмо волосся, що означало знатність роду; шия товста, плечі широкі і весь стан досить стрункий. Він виглядав похмурим і суворим. В одному вусі висіла в нього золота сережка, прикрашена двома перлинами з рубіном, вставленим між ними. Одягнення на ньому було біле, яка нічим, окрім чистоти, не відрізнялось від одягу інших. Сидячи в човні на лаві для веслярів, він поговорив трохи з государем про умови миру і виїхав. Таким чином закінчилась війна ромеїв із русами».

Ігор, якому вперше вдалося укласти мирну угоду з печенігами

Б) приборкавши повстання деревлян, княгиня Ольга регламентувала стягнення данини, встановивши її розміри та пункти збору

В) у 882 р. Олег, підступно вбивши князів Аскольда і Діра, захоплює владу в Києві та стає повноважним князем, правлячи державою від імені малолітнього Рюрика

Г) упродовж 967-970 рр. князь Святослав здійснив свій перший переможний похід проти Волзької Булгарії

65. На картосхемі заштриховано території, що були приєднані до Київської Русі за князювання

А) Олега **Б)** Ігоря **В)** Святослава **Г)** Володимира

66. *Вкажіть уривки з історичних джерел, у яких йдеться про великого князя київського Святослава Ігоровича:

А) «...на другий день посилає до імператора просити миру за такою умовою: [русичі] повинні віддати [візантіяцям] Доростол... [візантіяці] повинні дозволити привозити до себе хліб...»

Б) «І поставив він кумири на пагорбі, поза двором теремним: Перуна дерев'яного, - а голова його була срібна. А вус – золотий, - і Хорса, і Дажбога, і Стрибога, і Сімаргла...»

В) «Хазари вийшли проти нього з каганом, князем своїм. І зступилися війська битися, і сталася битва між ними, і одолів він хозар і город їхній столицю Ітіль, і город Білу Вежу взяв...»

Г) «Зібрав він воїнів і прийшов до Києва, і вчинив мир із братом своїм Мстиславом. І розділили вони по Дніпру Руську землю: собі узяв сю сторону, а Мстислав – ту...»

Д) «... побачив, що церкву завершено, він помолився Богу, говорячи: «Осе даю церкві сій, святій Богородиці, од маєстності своєї десяту частину. Якщо се одмінить хто, - хай буде проклят...»

Е) «Прийшов у Переяславець. І послав до греків послів, говорячи: «Хочу йти на вас... І пішов до Царграда, розоряючи міста. І дали йому данину... І повернувся він в Переяславець...»

Ж) «Тепер же поручаю я, - замість себе - стіл свій, Київ, найстаршому синові Ізяславу. А Святославу даю я Чернігів, а Всеволоду - Переяслав, а Ігорю - Володимир, а В'ячеславу - Смоленськ...»

67. *У яких уривках з історичних джерел йдеться про великого князя київського Святослава Ігоревича?

А) «...на другий день посилає до імператора просити миру за такою умовою: [русичі] повинні віддати [візантіянам] Доростол..., [візантіяці] повинні дозволити привозити до себе хліб...»

Б) «Більше вже не хочу мститися – хочу тільки взяти з вас невелику данину. Дайте мені від кожного двору по три голуби і по три горобці...»

В) «Хозари вийшли супроти нього з каганом, князем своїм. І зступилися війська битися, і сталася битва межи ними, і одолів він хозар і город їхній столицю Ітіль, і город Білу Вежу взяв...»

Г) «Зібрав він воїнів і прийшов до Києва, і вчинив мир із братом своїм Мстиславом. І розділили вони по Дніпру Руську землю: собі узяв сю сторону, а Мстислав – ту...»

Д) «Тепер поручаю я, – замість себе, – стіл свій, Київ, найстаршому синові... Ізяславу, ...нехай він вам буде замість мене... А Святославу даю Чернігів, а Всеволоду – Переяслав...»

Е) «Прийшов [князь] у Переяславець. І послав до греків послів, говорячи: “Хочу йти на вас”... І пішов до Царграда, розоряючи міста. І дали йому данину... І повернувся він в Переяславець...»

Ж) «Виступив тоді він із города, приготував до бою дружину. Зійшлися вони на місці, де ото нині свята Софія стоїть, митрополія руська. І сталася січа люта, і ледве одолів він печенігів під вечір...»

68. Позначте плем'я, у битві з яким загинув київський князь Святослав Ігоревич, повертаючись на батьківщину після походу проти Візантії:

А) хозари

Б) авари

В) печеніги

Г) половці

69. Військові походи великого київського князя Святослава Ігоревича призвели до:

А) розширення кордонів держави

Б) усунення варягів від влади

В) приєднання земель Київської Русі

Г) розорення господарства Русі

70. Про кого з князів київських йдеться в уривку:

«... не думав анітрохи про державу і, абсолютно покинувши її напризволяще, він мріяв тільки про те, щоб зрівнятися у славі із своїми норманськими предками, щоб шукати єдино військових пригод і військових доблестей».

А) Аскольд Б) Ігор В) Олег Г) Святослав

71. Установіть відповідність між іменем князя (княгині) Київської Русі та історичною подією.

1) Ігор

А) загибель руського флоту від «грецького вогню»

2) Ольга

Б) запровадження християнства як державної релігії

3) Святослав

В) об'єднання північних та південних руських земель

4) Олег

Г) організація погостів та запровадження системи уроків

Д) розгром Хозарського каганату

72. Розташуйте імена київських князів в хронологічній послідовності:

А) Аскольд

Б) Ігор

В) Олег

Г) Святослав

73. Встановіть послідовність подій:

А) князювання Святослава

Б) подорож княгині Ольги до Константинополя

В) похід князя Аскольда на Візантію

Г) правління першого князя з династії

Рюриковичів

74. Установіть відповідність між іменами князів та їхніми здобутками за час правління:

1) Аскольд

А) об'єднання північних і південних руських земель

2) Олег

Б) приборкання повстання древлян

3) Ольга

В) розгром Хозарського каганату

4) Святослав

Г) створення перших писаних законів Київської Русі

Д) укладення першого відомого договору Русі з Візантією

75. Установіть послідовність подій становлення Київської Русі:

А) «Дружина господаря Русі, який колись проводив флот проти ромеїв...по смерті свого чоловіка прибула в Константинополь. Хрестилася...вона була гідно вшанована.»

Б) «... І великий князь наш Ігор, і князі, і бояри його, і всі руські послали нас до Романа. І до Константина, і до Степана, до великих царів грецьких, утвердити дружбу з самими царями, і з усім боярством, і з усіма людьми грецькими на весь час, доки сонце сяє і весь світ стоїть...»

В) «...ми, від народу руського, послані від Олега, великого князя руського... до вас, Лева, і Олександра і Костянтина, великих за волею Божою самодержців, цесарів грецьких...»

Г) «Рушив... на Дунай на болгар, і в битві переміг... болгар. І взяв він вісімдесят міст по Дунаю, і сів, князюючи тут, у Переяславці, беручи данину греків...»

76. Установіть відповідність між середньовічними мініатюрами та подіями, які вони зображали:

1

2

3

4

- А) Олег захопив владу у Києві
- Б) похід князя Олега на Царгород
- В) хрещення княгині Ольги
- Г) знищення флоту князя Ігоря «грецьким вогнем»
- Д) зустріч князя Святослава з візантійським імператором

77. Установіть послідовність подій історії Київської Русі, зображених на середньовічних мініатюрах:

А

Б

В

Г

78. Установіть послідовність перебування при владі перших правителів Київської Русі, зображених на мозаїках у метро:

А

Б

В

Г

79. Під «окняжінням земель», що відбувалось в X ст., розуміють:

- А) дарування землі князем за військову службу
- Б) завоювання чужих територій
- В) запрошення на князівський стіл представника впливового роду
- Г) підкорення владі київського князя територій племінних князів

Зміст

2.2. Розквіт Київської Русі.....	1
2.2.1. Правління Володимира Великого та Ярослава Мудрого.....	1
2.2.2. Правління Ярославичів	29
2.2.3. Економічний, соціальний розвиток Русі в IX – першій третині XIII ст.	39
2.2.4. Культурний розвиток Русі в IX – першій третині XIII ст.	45

2.2. Розквіт Київської Русі

2.2.1. Правління Володимира Великого та Ярослава Мудрого

1. Вкажіть, хто з київських князів в кінці X століття відвоював у польських феодалів Галичину та Волинь і приєднав їх до своїх володінь:

- А) Святослав
В) Ярослав Мудрий
Б) Володимир Великий
Г) Володимир Мономах

2. *Визначте риси, характерні для внутрішньої політики Володимира Святославича:

- А) ввів єдину державну релігію
Б) остаточно прикріпив селян до землі
В) провів судову реформу
Г) прийняв імператорський титул
Д) усунув від влади місцевих князів, зосередивши її в руках представників своєї династії

3. На карті заштриховано території, приєднані до Київської Русі за князювання

- А) Олега
Б) Ігоря
В) Святослава
Г) Володимира

4. Про кого з великих князів київських йдеться в уривку з історичного документа:

«І посадив він Вишеслава в Новгороді, а Ізяслава в Полоцьку, а Святополка в Турові, [а] Ярослава в Ростові... а Бориса в Ростові, а Гліба у Муромі, Святослава в Деревлянах, Всеволода у Володимирі, Мстислава в Тмуторокані.»

- А) Святослава Хороброго
В) Ярослава Мудрого
Б) Володимира Великого
Г) Володимира Мономаха

5. *Позначте суть адміністративної реформи Володимира Святославича:

- А) на чолі земель поставив своїх синів
Б) вся влада в Київській Русі належала одному роду
В) на місцях від імені князя управляли і збирали дань намісники
Г) суд вершила родова знать
Д) родоплемінний поділ держави змінився територіальним
Е) місцеві вожді залишалися на чолі земель
Ж) переніс столицю з Новгорода до Києва

6. У результаті адміністративної реформи великий київський князь Володимир Святославич

- А) ліквідував владу місцевих племінних князів, які постійно прагнули автономії
Б) регламентував збирання данини, упровадивши «погости» та «уроки»

В) установив формальну зверхність Києва над племінними союзами

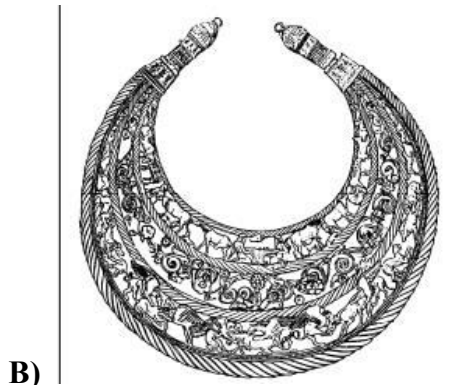
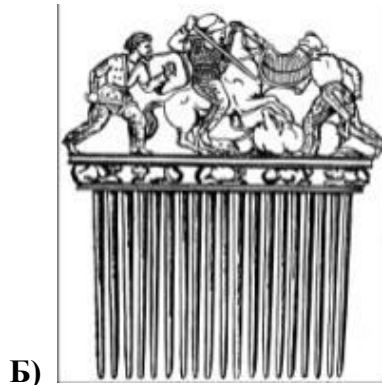
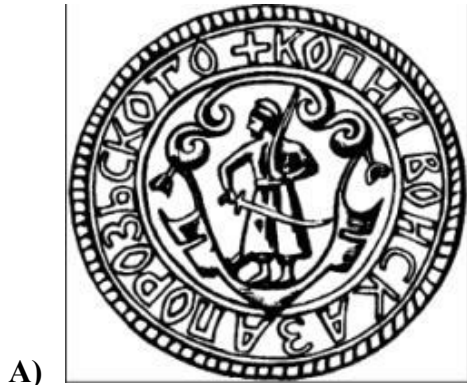
Г) запровадив удільно-вотчинний устрій держави

7. Вкажіть, на кого спиралися князі в своїй діяльності:

А) на дружину, княжий суд і церкву **Б)** на селян-общинників

В) на міську знать **Г)** на бояр

8. Вкажіть, яку із зображених історичних пам'яток створено за часів Київської Русі

9. Позначте правильне твердження:

А) верховна державна влада у Київській Русі належала Боярській думі

Б) княжа влада поєднувала військові, судові та адміністративні функції.

В) під час прийняття всіх важливих рішень князь зобов'язаний був радитись із Боярською думою

Г) віче не мало права критикувати політику князя, а повинне було в усьому його підтримувати

10. Вкажіть, коли відбулися описані події:

«І став Володимир в Києві один. І поставив він кумири на пагорбі, поза двором теремним: Перуна дерев'яного, і Хорса, і Дажбога, і Стрибога, і Симаргла, і Мокош. І приносили їм люди жертви, називаючи їх богами, і приводили синів своїх і жертвували їх цим бісам, і оскверняли землю требами своїми».

А) друга половина IX ст.

Б) перша половина X ст.

В) друга половина X ст.

Г) початок XII ст.

11. Центральна укріплена частина міста за часів Київської Русі:

А) акрополь **Б)** дитинець **В)** донжон **Г)** кремль

12. Вкажіть, кого з київських князів стосуються події, описані літописцем:

«І поставив він кумири на пагорбі, поза двором теремним: Перуна дерев'яного, – а голова його була срібна, а вус – золотий, – і Хорса, і Дажбога, і Стрибога, і Сімаргла ...».

- А) Олега
Б) Ігоря
В) Святослава
Г) Володимира Великого

13. Вкажіть київського князя, який провів судову реформу, запровадивши «Устав земляний» - зведення норм усного звичаєвого права східних слов'ян:

- А) Володимир Великий Б) Володимир Мономах В) Ольга Г) Ярослав Мудрий**

14. «...якби був поганий закон грецький, то не прийняла б його твоя бабця Ольга» – переданий літописцем фрагмент діалогу з великим князем київським пов'язаний із

- А) вибором державної релігії
Б) упровадженням «Руської правди»
В) запровадженням системи престолонаслідування
Г) укладенням чергового торгового договору з Візантією

15. Хто з великих князів київських був учасником діалогу, фрагмент якого передано літописцем: «...якби був поганий закон грецький, то не прийняла б хрещення бабця твоя Ольга, що була мудрішою за всіх людей...»?

- А) Ігор
Б) Святослав
В) Володимир Великий
Г) Ярослав Мудрий

16. Про кого з великих князів київських йдеться в уривку:

«...славним од славних народився, благородним од благородних. І, дійшовши літ і снаги, змужнівши, в моці й силі вдосконалившись, мужністю й умислом дозрівши, єдинодержцем став землі своєї, підкоряючи під себе навколишні сторони — ті миром, а непокірні мечем. Отак, коли він у дні свої жив і землю свою пас правдою, мужністю і розумом, навідав його Всевишній, глянуло на нього всемілостиве око благого Бога, і возсіяв розум у серці його. І осяг він сесту ідолської облуди і потребу знайти єдиного Бога...»

- А) Аскольда Б) Олега В) Володимира Великого Г) Ярослава Мудрого**

17. Кому з великих князів київських візантійські послы передали такі слова свого імператора:

«Не годиться християнам віддавати [заміж] за язичників. Якщо хрестишся, то і це одержиш, і царство небесне приймеш, і з нами однієї віри будеш. Коли ж не хочеш цього робити, то не можемо віддати сестри своєї за тебе»?

- А) Олегу Б) Ігорю В) Святославу Г) Володимиру**

18. Вкажіть, коли відбулися описані нижче події:

«І тоді єпископ корсунський з попами охрестили Володимира. Охрестився ж він у церкві святої Софії. І єсть церква та в городі Корсуні, стоїть вона на високому місці посеред города, де ото чинять торг корсуняни... Коли ж охрестили його в Корсуні, то передали йому віру християнську...»

- А) IX ст.** **Б) X ст.**
В) XI ст. **Г) XII ст.**

19. Установіть відповідність між подією, описаною в уривку з історичного джерела, та іменем князя, який був до неї причетний.

- 1) «...І мовив... Аскольдові та Дірові: “Ви оба не є князі. Ні роду княжого. А) Олег

Я є роду княжого.” - “А се - син Рюриків...”»

2) «Із города Іскоростеня вийшли проти нього древляни й убили [його] і дружину його, бо було їх мало...»

3) «Сказав... матері своїй і боярам своїм: “Не люблю мені в Києві жити, хочу жити в Переяславці на Дунаї”...»

4) «...віддав Корсунь грекам як викуп за царицю, а сам повернувся в Київ...»
Великий

Б) Ігор

В) Святослав

Г) Володимир

Д) Ярослав Мудрий

20. Вкажіть, кого з київських князів стосуються події, описані літописцем:

«І повелів він поскидати кумирів – тих порубати, а других вогню оддати. Перуна ж повелів він прив'язати коневі до хвоста і волочити з Гори по Боричевому узвозу на ручай ...».

А) Аскольда

Б) Володимира Великого

В) Ярослава Мудрого

Г) Володимира Мономаха

21. Позначте рік описаної події:

«Володимир... прийшов у Київ, зразу звелів скинути кумирів - одних порубати, а інших спалити. А Перуна звелів прив'язати до хвоста коня і стягти з гори по Боричеву узвозу в Ручай і приставив 12 мужів штовхати Перуна жердинами... Коли тягли Перуна по Ручаю до Дніпра, віруючі люди оплакували його. І, притягши Перуна, вкинули його в Дніпро...».

А) 980 рік

Б) 988 рік

В) 998 рік

Г) 1011 рік

22. Коли відбувались події, що послужили основою для сюжету картини:

А) в середині IX ст. Б) в середині X ст. В) наприкінці X ст. Г) в середині XI ст.

23. Зображене на картині хрещення киян мало відбуватися за правління:

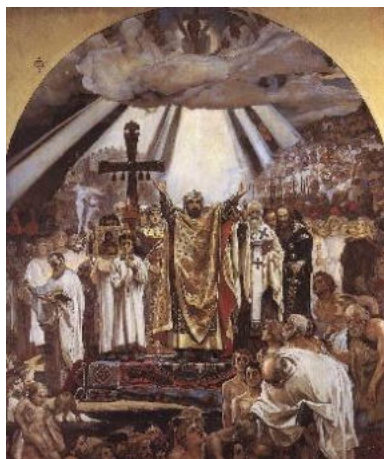
А) Аскольда Б) Ольги В) Святослава Г) Володимира

24. Події, відображені на картині, відбулися за правління у Києві:

А) Аскольда Б) Ольги В) Володимира Г) Володимира Мономаха

25. Коли відбувались події, що послужили основою для сюжету фрески:

А) в середині IX ст. Б) в середині X ст. В) наприкінці X ст. Г) в середині XI ст.

26. У якому році християнство запроваджено як державну релігію Київської Русі?

А) 882 р. Б) 911 р. В) 945 р. Г) 988 р.

27. Одним із наслідків упровадження християнства як державної релігії Київської Русі стало

А) розгортання тривалої боротьби держави та церкви з традиційними віруваннями

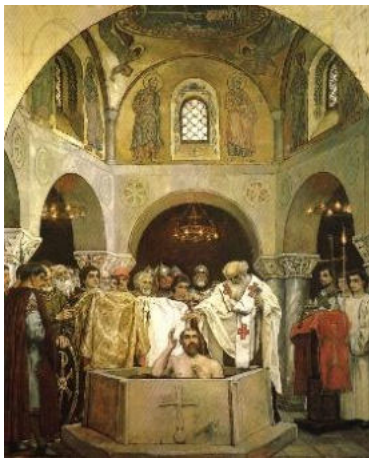
- Б) об'єднання всіх східнослов'янських племен у єдину державу під зверхністю Константинополя
- В) установлення повної воєнно-політичної залежності Київської Русі від Візантійської імперії
- Г) посилення політичної та культурної ізоляції Київської Русі з боку держав Західної Європи

28. Подія, відображена на мініатюрі з давньоруського літопису, пов'язана з діяльністю великого київського князя:

А) Володимира Святославича	Б) Всеволода Ярославича
В) Ігоря Рюриковича	Г) Ярослава Володимировича

29. Подія, відображена на розписі Володимирського собору, пов'язана з діяльністю великого київського князя:

А) Володимира Святославича	Б) Всеволода Ярославича
В) Ігоря Рюриковича	Г) Ярослава Володимировича

30. Сюжет картини пов'язаний із:

- А) хрещенням київського князя, який отримав християнське ім'я Василь
- Б) започаткуванням на Русі традиції святкувати християнське Водохрещня
- В) лікуванням київського князя Володимира ченцем Агапітом від раптової сліпоти
- Г) освяченням новозбудованої Десятинної церкви

31. Вкажіть перший постійний податок, запроваджений на Русі:

- А) десятина Б) подимне В) урок Г) чинш

32. Що сприяло початку карбування зображених на рисунку давньоруських монет?

- А) запровадження християнства як державної релігії Київської Русі
- Б) створення «Руської правди» - першої писаної збірки законів
- В) призначення главою церкви митрополита-русича Іларіона
- Г) утвердження в Києві князівської династії Рюриковичів

33. Хто з великих київських князів почав карбувати перші монети із зображенням тризуба – родового знаку Рюриковичів, який став Державним Гербом України:

А) Олег

Б) Святослав

В) Володимир Великий

Г) Ярослав Мудрий

34. Вкажіть, в якому столітті в Києві була споруджена Десятинна церква:

А) IX ст.

В) X ст.

Б) XI ст.

Г) XIII ст.

Київ.—Десятинна церква.

35. Які з подій, описані літописцем, стосуються діяльності князя Володимира Великого:

1) «І поставив він кумири на пагорбі, поза двором теремним: Перуна дерев'яного, – а голова його була срібна, а вус – золотий, – і Хорса, і Дажбога, і Стрибога, і Сімаргла...»

2) «І повелів він поскидати кумирів – тих порубати, а других вогню оддати. Перуна ж повелів він прив'язати коневі до хвоста і волочити з Гори по Боричевому узвозу на ручай...»

А) обидві

Б) 1-а

В) 2-а

Г) жодна

36. Позначте назву релігійної громади ченців або чорниць, що з належними їм землями та капіталами становили церковно-господарські організації:

А) монастир

Б) верства

В) віче

Г) двір

37. *Поміж яких релігій (за літописною легендою) вибирав великий князь київський Володимир Святославич, здійснюючи в 988 р. релігійну реформу?

А) християнства Б) індуїзму В) буддизму Г) ісламу

Д) даосизму Е) іудаїзму Ж) конфуціанства

38. Вкажіть, про кого з київських князів оповідав літописець:

«Він є новим Костянтином великого Риму, що охрестився сам і охрестив люди свої, - і сей так учинив, подібно йому. Якщо бо раніш пробував він у поганстві, скверної похоті прагнучи, то потім же старався він про покаяння».

А) Аскольда

Б) Святослава

В) Володимира Великого

Г) Володимира Мономаха

39. Про кого з великих князів київських йдеться в уривку:

«...славним од славних народився, благородним од благородних. І, дійшовши літ і снаги, змужнівши, в моці й силі вдосконалившись, мужністю й умислом дозрівши, єдиномудрим став землі своєї, підкоряючи під себе навколишні сторони — ті миром, а непокірні мечем.

Отак, коли він у дні свої жив і землю свою пас правдою, мужністю і розмислом, навідав його Всевишній, глянуло на нього всемілостиве око благого Бога, і возсіяв розум у серці його. І осяг він суєту ідолюської облуди і потребу знайти єдиного Бога...»

А) Аскольда Б) Олега В) Володимира Великого Г) Ярослава Мудрого

40. Вкажіть правильне судження: «Наслідком запровадження християнства стало...».

1) зміцнення влади київського князя

2) об'єднання навколо Києва різноплемінних територій

А) обидва судження вірні

Б) правильне 1-ше судження

В) правильне 2-ге судження

Г) обидва судження невірні

41. Одним із наслідків упровадження християнства на Русі стало ...

А) підпорядкування великокнязівської влади церковній владі Візантії

Б) розширення рівноправних зв'язків Русі з європейськими державами

В) посилення політичної та культурної ізоляції Русі з боку Європи

Г) установлення повної політичної залежності Русі від Візантії

42. Зазначте, про що йдеться в цитованому уривку:

«Язичницька релігія не забезпечувала підтримки державній владі ... Тому Володимир Святославич у середині 980-х рр. почав схилитися до запровадження на Русі християнства, служителі якого були вірними слугами государів і провідниками їхньої політики...»

А) наслідки запровадження християнства

Б) привід до запровадження християнства

В) причину запровадження християнства

Г) результат запровадження християнства

43. *Вкажіть наслідки відмови від язичництва і прийняття Руссю християнства:

А) язичництво шкодило інтересам централізованої держави, тому що захищало багатства та привілеї феодальної верхівки

Б) язичництво ускладнювало стосунки з християнськими державами

В) прийняття християнства сприяло перетворенню Києва на релігійний центр східних слов'ян

Г) прийняття християнства не вплинуло на зміну світобачення та світосприйняття населення давньоруської держави

Д) прийняття християнства сприяло зміцненню міжнародного авторитету Київської Русі

Е) християнство не впливало істотно на розвиток писемності, літератури й архітектури Київської Русі

Ж) мистецтво іконопису існувало на Русі задовго до прийняття християнства

44. Пам'ятником, зображеним на листівці початку XX ст., увічнено

- А) запровадження християнства як державної релігії
- Б) висвячення першого київського митрополита
- В) об'єднання північних і південних руських земель
- Г) укладення першого писаного збірника руських законів

45. Якій події присвячено збудування пам'ятника, зображеного на фото:

- А) діяльності місії єпископа Адальберта
- Б) заснуванню міста князем Києм
- В) прибуттю на київські пагорби апостола Андрія Первозваного
- Г) хрещенню Русі князем Володимиром

46. Свідченням утвердження в Київській Русі в XI ст. монотеїстичної релігії є

- А) будівництво Софійського собору в Києві, Спасо-Преображенського собору в Чернігові
- Б) формування культу Перуна як головного бога, створення пантеону язичницьких богів
- В) боротьба за владу між синами Володимира Великого, перемога князя Ярослава
- Г) вибір віри князем Володимиром Святославичем, його хрещення в Корсуні

47. Утвердженню Київської Русі як могутньої та впливової держави середньовіччя сприяло

- А) поглиблення феодальної роздробленості в країнах Західної Європи
- Б) запровадження християнства як державної релігії Русі
- В) зростання могутності руських удільних князівств
- Г) падіння Візантійської імперії

48. Розширення рівноправних зв'язків Київської Русі з Візантійською імперією та європейськими державами стало наслідком:

- А) запровадження Володимиром Великим християнства як державної релігії
- Б) здійснення Святославом військового походу проти Хозарського каганату
- В) об'єднання Олегом Південної та Північної Русі під владою Рюриковичів
- Г) укладення Ярославом Мудрим першого писаного збірника руських законів

49. Зазначте подію, яка дала підстави вченим зробити висновок, що «... з того часу великий князь став повноцінним суб'єктом міжнародного права, а Давньоруській державі відкрито шлях до налагодження і розширення плідних зв'язків, заснованих на принципі рівноправності, з багатьма європейськими країнами».

- А) запровадження Володимиром Великим християнства як державної релігії
- Б) здійснення Святославом військового походу проти Хозарського каганату
- В) об'єднання Олегом Північної та Південної Русі під владою Рюриковичів
- Г) укладення Ярославом Мудрим першої писаної збірки руських законів

50. Які з подій, описані літописцем, стосуються діяльності князя Володимира Великого:

- 1) «І поставив він кумири на пагорбі, поза двором теремним: Перуна дерев'яного, – а голова його була срібна, а вус – золотий, – і Хорса, і Дажбога, і Стрибога, і Сімаргла...»
- 2) «І повелів він поскидати кумирів – тих порубати, а других вогню оддати. Перуна ж повелів він прив'язати коневі до хвоста і волочити з Гори по Боричевому узвозу на ручай...»

- А) обидві
- Б) 1-а
- В) 2-а
- Г) жодна

51. Які з цитованих уривків з літопису оповідають про діяльність князя Володимира Великого:

- 1) «Хозари вийшли супроти нього з каганом, князем своїм. І зступилися війська битися, і сталася битва межи ними, й одолів він хозар і город їхній — столицю Итиль, і город Білу Вежу взяв...»
- 2) «...І сказав князь: “Се не добре є, що мало городів довкола Києва”. І став він городи зводити по Десні, і по Остру, і по Трубежу, і по Сулі, і по Стугні. І став він набирати мужів ліпших із словен, і з кривичів, і з чуді, і з в'ятичів, і ними населив він городи, бо війна була з печенігами...»

- А) обидва
- Б) 1-й
- В) 2-й
- Г) жоден

52. Установіть послідовність подій, описаних в уривках з «Повісті минулих літ».

А) «І деревляни кажуть їй: «Нас земля послала Деревлянська, щоби таке сказати: «Мужа твого вбили, бо твій муж як вовк нас обкрадав і грабував, а наші князі добрі, бо збагатили Деревлянську землю...»

Б) «...а сам повернувся в Київ. І коли прийшов, повелів скинути всіх кумирів: одних порубати, а інших попалити. Перуна ж повелів прив'язати коневі до хвоста й волочити з гори Боричевим узвозом на Ручай...»

В) «Ходив Олег проти сіверян, і переміг сіверян, і наклав на них данину легку, і не дозволив їм данину давати хозарам, і сказав: “Я ворог їм, і вам нема чого [данину їм платити]”...»

Г) «Іде Святослав на Дунай воювати болгар. І в битві переміг Святослав болгар, і взяв городів вісімдесят по Дунаю. І сів княжити тут у Переяславці, беручи данину з греків...»

53. *Що в історії Київської держави (Русі-України) пов'язано з діяльністю Володимира Великого?

- А) укладення «Руської правди»
- Б) будівництво Михайлівського Золотоверхого собору
- В) запровадження християнства як державної релігії
- Г) обрання Іларіона митрополитом Київським
- Д) будівництво Десятинної церкви
- Е) введення в грошовий обіг власних карбованих золотих і срібних монет
- Ж) заснування Печерського монастиря

54. *Що було характерним для періоду князювання Володимира Великого?

- А) карбування на Русі перших золотих і срібних монет
- Б) відкриття перших шкіл
- В) укладення першого писаного збірника законів
- Г) проведення релігійних реформ
- Д) організація з'їздів князів
- Е) здійснення походів на Константинополь
- Ж) запровадження чіткої системи престолонаслідування

55. *Позначте уривки, в яких йдеться про великого київського князя Володимира Великого:

- А) «Хозари вийшли проти нього з каганом, князем своїм. І зступилися військ битися. І сталася битва межи ними, і одолів він хозар і город їхній столицю Ітіль, і город Білу Вежу взяв ...»
- Б) «І поставив він кумири на пагорбі, поза двором теремним: Перуна дерев'яного, – а голова його була срібна, а вус – золотий, – і Хорса, і Дажбога, і Стрибога, і Сімаргла...»
- В) «І повелів він поскидати кумирів – тих порубати, а других вогню оддати. Перуна ж повелів він прив'язати коневі до хвоста і волочити з Гори по Боричевому узвозу на ручай...»
- Г) «Зібрав він воїнів і прийшов до Києва, і вчинив мир із братом своїм Мстиславом. І розділили вони по Дніпру Руську землю: собі узяв сю сторону, а Мстислав – ту. І перестала усьобиця в землі Руській...»
- Д) «Виступив тоді він із города, приготував до бою дружину. Зійшлися вони на місці, де ото нині свята Софія стоїть, митрополія руська. І сталася січа люта, і ледве одолів він печенігів під вечір ...»
- Е) «Коли ж побачив, що церкву завершено, він помолився Богу, говорячи: «Осе даю церкві сій. Святій Богородиці, од маєтності своєї десяту частину. Якщо се одмінить хто, - хай буде проклят ...»
- Ж) «Ходив ... проти сіверян, і перемиг сіверян, і наклав на них данину легку, і не дозволив їм данину давати хозарам, і сказав: “Я ворог їм, і вам нема чого [данину їм платити]”...»

56. Вкажіть, про кого з київських князів йде мова:

«Взяв за жінку сестру візантійських імператорів, а після її смерті – онуку германського цісаря, синів оженив на дочках шведського і польського королів, дочку видав заміж за польського короля».

А) Святослава	Б) Володимира Великого
В) Ярослава Мудрого	Г) Всеволода Ярославича

57. Позначте ім'я київського князя, на печатці якого вперше з'явився князівський знак Рюриковичів - тризуб:

- А) поділ між Ярославом та Мстиславом Русі по Дніпру
- Б) запровадження Ярославом нової системи престолонаслідування
- В) утвердження Ярослава єдиновладним володарем Русі
- Г) здобуття Ярославом великокняжого столу

64. *Визначте події, пов'язані з діяльністю Ярослава Мудрого:

А) прийняття християнства	Д) розгром печенігів
Б) заснування Печерського монастиря	Е) бібліотека при Софійському соборі
В) будівництво Золотих воріт	Ж) «Повчання дітям»
Г) укладання «Київського патерика»	

65. За правління якого великого князя київського було укладено перший писаний збірник законів «Руська правда»:

А) Святослава Завойовника	Б) Володимира Великого
В) Ярослава Мудрого	Г) Володимира Мономаха

66. Коли було укладено «Правду Ярослава»:

- А) 1016 р. Б) 1024 р. В) 1072 р. Г) 1097 р.

67. Укладення збірки норм давньоруського права «Правди Ярослава» призвело до

- А) заборони звичаю кровної помсти
- Б) заміни фізичних покарань штрафами
- В) упорядкування права власності на землю
- Г) створення єдиного стану кріпосних селян

68. Який нормативний акт, укладений за часів Ярослава Мудрого, визначав розмір дані, що збирали з населення дружинники:

- А) «Закон Руський» Б) «Покон вірний» В) «Правда Ярослава» Г) «Скорочена Правда»

69. Вкажіть рік, до якого зазвичай відносять літописні рядки:

«Заложив Ярослав церкву святої Софії, премудрості Божої, митрополію руську... І прикрасив він її іконами многоцінними, і златом, і сріблом, і начинням церковним. У ній же належні співи віддають Богові в належні часи.»

А) 1015	Б) 1037
В) 1054	Г) 1078

70. Вкажіть, коли відбулися події, описані в уривку:

«А печеніги почали йти на приступ, і зступилися вони на тім місці, де ото є нині Свята Софія, митрополія руська; бо тоді це було поле поза городом. І сталася січа люта, і ледве одолів під вечір Ярослав, і побігли печеніги в різні боки, і не знали вони, куди втікати».

А) IX ст.	Б) X ст.
В) XI ст.	Г) XII ст.

71. Вкажіть, якого з київських князів стосуються події, описані літописцем:

«А було ж печенігів без числа. Виступив тоді він із города, приготував до бою дружину. Зійшлися вони на місці, де ото нині свята Софія стоїть, митрополія руська. І сталася січа люта, і ледве одолів він печенігів під вечір».

- А) Святослава
- Б) Володимира Великого
- В) Мстислава Удатного
- Г) Ярослава Мудрого

72. Князь Київської Русі, який остаточно розгромив печенігів:

- А) Святослав
- Б) Ярослав Мудрий
- В) Володимир Великий
- Г) Володимир Мономах

73. У 1036 р. князь Ярослав Володимирович:

- А) змінив систему престолонаслідування
- Б) захопив землі ятвягів
- В) провів переможний похід проти Візантії
- Г) остаточно розгромив печенігів під Києвом

74. Зображена на світлині історична пам'ятка збудована, як вважається, за часів князювання

- А) Володимира Великого
- Б) Ярослава Мудрого
- В) Володимира Мономаха
- Г) Мстислава Великого

75. *Які з наведених тверджень можна використати для характеристики пам'ятки архітектури, зображеної на фото?

- А) була першим кам'яним храмом Київської держави.
- Б) спорудження було завершено за князювання Ярослава Мудрого.
- В) до наших днів пам'ятка збереглася у своєму первісному вигляді.

Г) згідно з «Повістю минулих літ» храм було зведено на честь перемоги над печенігами.

Д) при храмі було створено першу відому бібліотеку на Русі.

Е) було зведено з дотриманням канону та традицій готичної архітектури.

Ж) храм поєднував у собі функції культової споруди та дитинця

76. Вкажіть, про кого розповідає «Повість минулих літ»:

«Заложив ... город – великий Київ, а в города сього ворота є Золоті. Заложив він також церкву святої Софії, премудрості божої, митрополію...».

А) Володимира Великого

Б) Іларіона

В) Ярослава Мудрого

Г) Володимира Мономаха

77. Історична особа, про яку літописець у «Повісті временних літ» писав:

«Він до книг був прихильний, читав часто і вдень, і вночі. І зібрав писців много, і переклали вони із грецької на словенську мову і Письмо. І написали вони багато книг, і славу цим здобули, за їхніми книгами повчаються вірнії люди і насолоджуються, навчаючись божественного слова»:

А) Володимир Мономах

В) Ярослав Осмомисл

Б) Мстислав Удатний

Г) Ярослав Мудрий

78. Оберіть події описані літописцем, які стосуються діяльності князя Ярослава Володимировича:

1) «Хозари вийшли супроти нього з каганом, князем своїм. І зступилися війська битися, і сталася битва межи ними, і одолів він хозар і город їхній столицю Ітіль, і город Білу Вежу взяв. І ясів він переміг, і касогів, і прийшов до Києва»;

2) «Отець бо його ... землю ... хрещенням просвітив, а сей великий князь ... засіяв книжними словами серця віруючих людей ...»:

А) обидва судження вірні

Б) правильне 1-ше судження

В) правильне 2-ге судження

Г) обидва судження невірні

79. *Які твердження доречно використати для характеристики правління Ярослава Мудрого:

А) охрестився сам та охрестив Русь

Б) побудував Десятинну церкву

В) почав карбувати златники та срібники

Г) розгромив печенігів

Д) сприяв обранню київським митрополитом русича Іларіона

Е) спробував реформувати язичництво

Ж) уклав першу писемну збірку законів

80. Установіть послідовність подій.

А) початок одноосібного княжіння Ярослава Мудрого

Б) заснування Києво-Печерського монастиря

В) прихід до влади Володимира Великого

Г) укладення «Правди Ярослава»

81. Вкажіть, про кого з київських князів йде мова:

«Перебував у шлюбі з дочкою шведського короля, сестра була за польським королем, дочки - за королями Угорщини, Норвегії та Франції, сини були жонаті на сестрі польського короля, онуці німецького цісаря, дочці візантійського імператора».

А) Володимира Великого

Б) Ярослава Мудрого

В) Всеволода Ярославича

Г) Володимира Мономаха

82. Встановлення дипломатичних зв'язків через укладання шлюбів між правлячими родинами:
А) міждинастичний шлюб **Б) сімейна дипломатія**
В) шлюб з розрахунку **Г) шлюбна дипломатія**
83. Що було основою налагодження великим князем київським Ярославом Мудрим зовнішньополітичних зв'язків Русі з європейськими державами?
А) укладення уній **В) міждинастичні шлюби**
Б) участь руських дружин у хрестових походах **Г) прийняття корони з рук Папи Римського**
84. «Тестем Європи» називали князя:
А) Володимира Великого **В) Всеволода Ярославича**
Б) Володимира Мономаха **Г) Ярослава Мудрого**
85. З'ясуйте, який уривок з історичного джерела відображає суть кожного з понять.
1) полюддя	А) «...І поставив він кумири на пагорбі, поза двором теремним: Перуна дерев'яного... і Хорса, і Дажбога, і Стрибога, і Сімаргла, і Мокош. І приносили їм люди жертви. Називали їх богами...»
2) язичництво	Б) «І приспіла осінь, і став він замишляти [похід] на древлян, прагнучи добути більшу данину...»
3) шлюбна дипломатія	В) «Поляни, що жили осібно, ...були роду слов'янського і називалися полянами, а древляни теж [пішли] від слов'ян і називалися древлянами. Радимичі ж і в'ятичі [походять] од ляхів...»
4) племінний союз	Г) «У ці ж часи видав Ярослав сестру свою [Добронігу-Марію] за Казимира [князя лядського]. І дав Казимир за неї людей вісімсот, яких полонив був Болеслав...»
Д) «...Якщо хто візьме чужого коня, чи зброю, чи одяг, а знайдеться у своєму миру [общині], то взяти хазяїнові своє, а три гривні – за образу...»
86. Вкажіть, про кого з київських князів йдеться в уривку:
«Отець бо його... землю... хрещенням просвітив, а сей великий князь... засіяв книжними словами серця віруючих людей...».
А) Святослава Ігоровича	Б) Володимира Великого
В) Ярослава Мудрого	Г) Володимира Мономаха
87. Позначте факт, що стосується життя й діяльності Ярослава Мудрого:
А) успадкував владу від князя Святослава
Б) розгромив печенігів під стінами Києва
В) за його наказом була збудована Десятинна церква
Г) прожив 67 років
88. На карті позначено кордони Київської Русі за часів князювання:

- А) Ігоря Рюриковича
 Б) Святослава Ігоревича
 В) Володимира Великого
 Г) Ярослава Мудрого

89. Позначте, який варіант заповнення пропусків у поданому нижче уривку є правильним:

«У другій половині Х ст. київський князь Володимир приєднав територію _____ до Київської Русі. Під час війни між синами за батьківську спадщину ця територія опинилася під владою _____. Але у 1030 та 1031 рр. князь _____ зі своїм братом Мстиславом здійснили два військові походи й знов захопили її».

- А) міст Переяславця й Доростолу, Болгарського царства, Святослав
 Б) міст Тмутаракані й Саркелу, Хозарського каганату, Володимир
 В) Червенських міст, Польського королівства, Ярослав
 Г) міст Корсуня й Сурожа, Візантійської імперії, Ізяслав

90. Великий київський князь Ярослав Мудрий в 1036 р. «став єдиновладним володарем Руської землі» завдяки

- А) перемозі над печенігами в битві під Києвом
 Б) створенню збірника законів «Руська правда»
 В) заснуванню Києво-Печерського монастиря
 Г) успадкуванню земель князя Мстислава Володимировича

91. Вкажіть, які з подій, описаних літописцем, стосуються діяльності князя Ярослава Мудрого:

1) «Зібрав він воїнів і прийшов до Києва, і вчинив мир із братом своїм Мстиславом. І розділили вони по Дніпру Руську землю: собі узав сю сторону, а Мстислав – ту. І перестали усобиця й заколот, і була тиша велика в землі Руській».

2) «А було ж печенігів без числа. Виступив тоді він із города, приготував до бою дружину. Зійшлися вони на місці, де ото нині свята Софія стоїть, митрополія руська. І сталася січа люта, і ледве одолів він печенігів під вечір».

- А) обидві
 Б) 1-а
 В) 2-а
 Г) жодна

92. Боротьба київських князів із нападами печенігів успішно завершилася за князя:

- А) Святослава Ігоревича
- Б) Володимира Святославича
- В) Ярослава Володимировича
- Г) Володимира Всеволодовича

93. Набіги на Русь-Україну (Київську державу) яких кочовиків припинено завдяки перемозі великого київського князя Ярослава Мудрого?

- А) половців
- Б) монголів
- В) хозарів
- Г) печенігів

94. За наведеною картосхемою можна схарактеризувати зовнішньополітичну діяльність київських князів

- А) Аскольда та Олега
- Б) Ігоря та Святослава
- В) Володимира Великого та Ярослава Мудрого
- Г) Володимира Мономаха та Мстислава Великого

95. За наведеною картосхемою можна схарактеризувати зовнішньополітичну діяльність київських князів:

- А) Олега та Ігоря
- Б) Аскольда та Святослава
- В) Володимира Мономаха та Мстислава Великого
- Г) Володимира Великого та Ярослава Мудрого

96. За правління яких київських князів територія Київської Русі сягала зазначених меж:

- А) Олега та Ігоря Рюриковича Ігоровича
- Б) Ігоря Рюриковича та Святослава
- В) Святослава Ігоровича та Володимира Великого
- Г) Володимира Великого та Ярослава Мудрого

97. За правління якого князя відбулася подія, описана в уривку з історичного джерела:

«І за цим священним правилом - єпископи поставили Іларіона, русина, митрополитом Києва і всієї землі Руської...»

А) Ігоря	В) Володимира Великого
Б) Святослава	Г) Ярослава Мудрого

98. Позначте, про якого князя йдеться у творі «Слово про закон і благодать» київського митрополита Іларіона:

А) Святослава	Б) Володимира Великого
В) Ярослава Мудрого	Г) Володимира Мономаха

99. Політичний розвиток Київської Русі наприкінці X - у першій половині XI ст. характеризувався

- А) слабкістю великокнязівської влади, місцевим племінним сепаратизмом.
- Б) виходом держави на міжнародну арену, початком її дипломатичної діяльності.
- В) початком формування її території, широкомасштабними військовими походами
- Г) запровадженням державної релігії, поширенням писаного кодифікованого права

100. Позначте назву країни, королевою якої була Анна Ярославівна:

А) Франція	Б) Німеччина
В) Польща	Г) Угорщина

101. Укажіть країну, де на початку ХХІ ст. встановили пам'ятник доньці київського князя Ярослава Мудрого, «королеві Анні Київській» :

А) Болгарія Б) Норвегія В) Угорщина Г) Франція

102. Розставте події в хронологічній послідовності:

- А) перша літописна згадка про заснування Києво-Печерського монастиря
- Б) перемога Ярослава Мудрого над печенігами
- В) посадження Ярославом Мудрим п'яти своїх синів у містах Київської Русі
- Г) Ярослав Мудрий після смерті Мстислава став єдиновладним правителем Київської Русі

103. Установіть послідовність подій, пов'язаних із князюванням Володимира Великого та Ярослава Мудрого.

- А) завершення будівництва Софійського собору
- Б) початок будівництва Десятинної церкви
- В) створення пантеону язичницьких богів
- Г) призначення Іларіона митрополитом Київським

104. Установіть послідовність подій, пов'язаних із князюванням Володимира Великого та Ярослава Мудрого.

- А) взяття Володимиром Корсуня
- Б) будівництво Софійського собору
- В) висвячення на митрополита Іларіона, автора «Слова про закон і благодать»
- Г) зведення Десятинної церкви

105. Встановіть відповідність між датами та подіями:

1) 1019 р.	А) побудова Софійського собору
2) 1015 р.	Б) повстання киян проти Ізяслава
3) 1037 р.	В) поразка військ Святополка
4) 1068 р.	Г) розгром Хозарського каганату
	Д) убивство Бориса і Гліба

106. *Вкажіть риси, властиві розвитку Київської Русі кінця X – середини XI ст.:

- А) завершення формування території держави
- Б) вихід держави на міжнародну арену, початок її дипломатичної діяльності
- В) перенесення уваги влади з проблеми завоювання земель на їх освоєння та утримання

- Г) неконсолідованість території держави, постійний місцевий племінний сепаратизм;
- Д) запровадження та поширення державної консолідуючої релігії;
- Е) поява писаного кодифікованого права;
- Ж) зосередження уваги та сил держави переважно на зовнішній політиці

107. Позначте ім'я князя, який правив у 1019-1054 рр.:

- А) Володимир Великий
- Б) Святослав Ігорович
- В) Ярослав Мудрий
- Г) Володимир Мономах

108.*Визначте особливості розвитку Київської Русі кінця X - середини XI ст.

- А) зосередження уваги та сил держави переважно на зовнішній політиці
- Б) вихід держави на міжнародну арену та початок її дипломатичної діяльності
- В) перенесення уваги влади із проблеми завоювання земель на їх освоєння та утримання
- Г) неконсолідованість влади, постійний місцевий племінний сепаратизм
- Д) запровадження та поширення державної консолідуючої релігії
- Е) поява писаного кодифікованого права
- Ж) відсутність спадкової форми землеволодіння

109. Вкажіть, коли правив Володимир Великий:

- А) 964-972 рік
- Б) 978-1015 рік
- В) 1019-1054 рік
- Г) 1113-1125 рік

110. Вкажіть роки князювання у Києві особи, про яку йдеться в уривку:

«Заложив ... город — великий Київ, а в города сього ворота є Золоті. Заложив він також церкву Святої Софії, Премудрості Божої, митрополію, а потім церкву на Золотих воротах, кам'яну, Благовіщення Святої Богородиці... любив книги і, многі списавши, положив їх у церкві Святої Софії, що її спорудив він сам. І прикрасив він її іконами многоцінними, і злотов, і сріблом, і начинням церковним. І інші церкви ставив він по городах і по містах, настановляючи попів і даючи їм частку майна свого і велячи їм повчати людей і приходити часто до церков...»

- А) 964-972 рр.
- Б) 978-1015 рр.
- В) 1019-1054 рр.
- Г) 1113-1125 рр.

111. Які цитати з літопису мають відношення до діяльності великого князя київського Ярослава Мудрого:

- 1) «Зібрав він воїнів і прийшов до Києва, і вчинив мир із братом своїм Мстиславом. І розділили вони по Дніпру Руську землю: собі узяв сю сторону, а Мстислав — ту. І перестала уособиця в землі Руській...»
 - 2) «І повелів він поскидати кумирів — тих порубати, а других вогню оддати. Перуна ж повелів він прив'язати коневі до хвоста і волочити з Гори по Боричевому узвозу на ручай...»
- А) обидві
 - Б) 1-ша
 - В) 2-га
 - Г) жодна

112. Вкажіть, коли правив Ярослав Мудрий:

- А) 964-972 рік
В) 1019-1054 рік

- Б) 978-1015 рік
Г) 1113-1125 рік

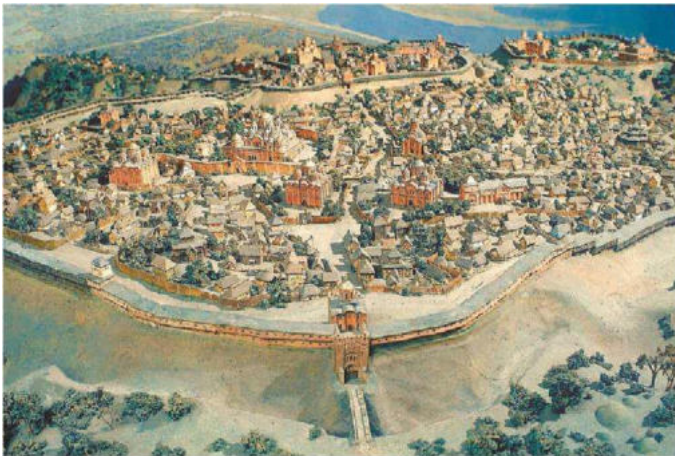
113. Позначте, яка подія відбулася в XI столітті:

- А) розгром Хозарського каганату
Б) запровадження християнства на Русі як державної релігії
В) зруйнування й пограбування Києва військом Андрія Боголюбського
Г) спорудження храму св. Софії в Києві

114. Позначте період в історії Київської Русі, який вважається періодом найбільшої зовнішньої експансії, розширення території:

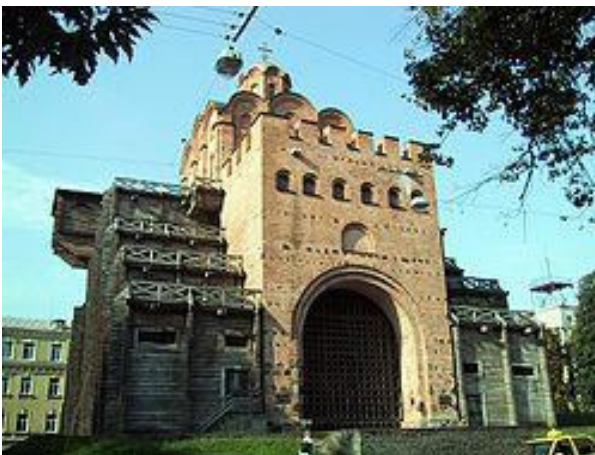
- А) період правління Олега, Ігоря, Ольги, Святослава
Б) період правління Володимира Великого, Ярослава Мудрого
В) період від Ярослава Мудрого до Володимира Мономаха
Г) період правління Володимира Мономаха, Мстислава Великого

115. На музейній діорамі постає:

- А) Київ за часів Святослава
В) «місто Ярослава»
- Б) «місто Володимира»
Г) Київ за часів Володимира Ольгердовича

116. Вкажіть християнське ім'я київського князя, з чією діяльністю пов'язані наведені зображення:

- А) Василь Б) Володимир В) Георгій Г) Ярослав

117. Спільною рисою правлінь великих князів київських Святослава Ігоревича, Володимира Великого та Ярослава Мудрого було те, що вони ...

- А) розповсюджували християнство
- Б) розширювали кордони Русі
- В) укладали збірники писаних законів
- Г) здійснювали «шлюбну дипломатію»

118. Картосхему доречно використати, розглядаючи правління київських князів:

- А) Олега та Ігоря
- Б) Ольги та Ярослава
- В) Володимира Великого та Ярослава Мудрого
- Г) Ярославичів

119. Позначте, якої політики дотримувалися київські князі у відносинах з недавно скореними племенами:

- А) значно підвищували розмір дані
- Б) роздавали землі своїм дружинникам за рахунок місцевої знаті
- В) зменшували розмір дані, притягуючи на свою сторону місцеву знать
- Г) переселяли на нові, гірші землі

120. Позначте мету, яку переслідував великий київський князь Ярослав Мудрий, заповідаючи своїм синам:

«Осе я відходжу зі світу сього. А ви... майте межі собою любов, бо ви є брати... Тепер же поручаю я,- замість себе,- стіл свій, Київ, найстаршому синові Ізяславу. Слухайтесь його, як ото слухались ви мене, нехай він сам буде замість мене. А Святославу даю я Чернігів, а Всеволоду – Переяславль, а Ігорю – Володимир, а В'ячеславу – Смоленськ...»

- А) ліквідувати удільні князівства
- Б) запровадити станово-представницьку монархію
- В) упорядкувати систему збору давнини
- Г) забезпечити державу від князівських міжусобиць

121.*За заповітом великого князя київського Ярослава Мудрого

- А) визначено стільні міста для княжіння.

- Б) започатковано традиції «шлюбної дипломатії».
- В) передано владу над Києвом старшому сину Ізяславу.
- Г) запроваджено принцип отчини в успадкуванні влади.
- Д) встановлено принцип сеньйорату в престолонаслідуванні.
- Е) заборонено набирати на військову службу найманців-варягів.
- Ж) утверджено владу великого князя київського в племінних князівствах

122. Яке з тверджень стосується цитованого документу?

«Помер великий князь руський Ярослав. І заповів синам своїм: «Тепер же поручаю я, — замість себе, — стіл свій, Київ, найстаршому синові Ізяславу. Слухайтеся його, як ото слухались ви мене, нехай він буде замість мене. А Святославу даю я Чернігів, а Всеволоду — Переяславль, а Ігорю — Володимир, а В'ячеславу — Смоленськ».

- А) даний розподіл означав зникнення Київської Русі з політичної карти
- Б) Ярослав Мудрий провів адміністративну реформу, за якою на землях Русі замінив родоплемінну знать на своїх синів
- В) Ярослав Мудрий вважав, що Русь уникне князівських міжусобиць, якщо у Києві буде перебувати лише один князь
- Г) після смерті Ярослава Мудрого виникне тріумвірат Ярославичів

123. Установіть послідовність подій часів розквіту Київської Русі, описаних у цитованих уривках:

- А) «Тепер же заповідаю стіл свій у Києві старшому синові моєму, братові вашому Ізяславу, його слухайте, як слухали мене, хай він замінить вам мене. А Святославу — Чернігів, а Всеволоду — Переяслав, а Вячеславу — Смоленськ...»
- Б) «А печеніги почали йти на приступ, і зступилися вони на тім місці, де ото є нині свята Софія, митрополія руська; бо тоді це було поле поза городом. І сталася січа люта, і ледве одолів під вечір Ярослав, і побігли печеніги в різні боки, І не знали вони, куди втікати»
- В) «І за цим священним правилом - єпископи поставили Іларіона, русина, митрополитом Києва і всієї землі Руської...»
- Г) «І коли Володимир прибув, повелів він поскидати кумирів - тих порубати, а інших вогню оддати. Перуна ж повелів він прив'язати коневі до хвоста і волочити з Гори по Боричевому узвозу на ручай, і дванадцятьох мужів приставив бити його палицями»

124. Установіть послідовність подій часів розквіту Київської Русі, описаних у цитованих уривках:

- А) «А було ж печенігів без числа. Ярослав приготував до бою дружину. Печеніги почали йти на приступ, і зступилися вони, де ото є нині Свята Софія. Сталася січа люта, і одолів під вечір Ярослав, і побігли печеніги...»
- Б) «І коли прибув, повелів він поскидати кумирів — тих порубати, а других вогню оддати. Перуна ж повелів він прив'язати коневі до хвоста і волочити з Гори на ручай, і дванадцятьох мужів приставив бити палицями... І, приволікши його, вкинули його в Дніпро»
- В) «Осе я одходжу зі світу сього... Тепер же поручаю замість себе Київ найстаршому синові, брату вашому Ізяславу. А Святославу — Чернігів, Всеволоду — Переяславль, Ігорю — Володимир, В'ячеславу — Смоленськ»
- Г) «І почав Ярослав ділити: старостам по 10 гривень, а смердам по гривні, а новгородцям по 10 гривень, і відпустив їх усіх додому і дав їм правду і устав»

125. Установіть відповідність між подією, описаною в уривку з історичного джерела, та іменем князя, який був до неї причетний.

- 1) «...І мовив... Аскольдові та Дірові: “Ви оба не є князі. А) Олег
Ні роду княжого. Я є роду княжого.” - “А се - син Рюриків...”»
- 2) «Із города Іскоростеня вийшли проти нього древляни й убили Б) Ігор
[його] і дружину його, бо було їх мало...»

- 3) «Сказав... матері своїй і боярам своїм: “Не люблю мені в Києві жити, хочу жити в Переяславці на Дунаї”...» **В) Святослав**
- 4) «...віддав Корсунь грекам як викуп за царицю, а сам повернувся в Київ...» **Г) Володимир Великий**
- Д) Ярослав Мудрий**

126. Установіть відповідність між подією, описаною в уривку з історичного джерела, та іменем князя, який був до неї причетний.

- 1) «І мовив... Аскольдові та Дірові: “Ви оба не є князі. Ні роду княжого. Я є роду княжого... А се — син Рюриків...”» **А) Олег**
- 2) «Із города Іскоростеня вийшли проти нього деревляни й убили і дружину його, бо було їх мало...» **Б) Ігор**
- 3) «...любив книжки й, багато їх переписавши, поклав у церкві Святої Софії». **В) Святослав**
- 4) «...віддав Корсунь грекам як викуп за царицю, а сам повернувся в Київ...» **Г) Володимир Великий**
- Д) Ярослав Мудрий**

127. Установіть відповідність між іменем великого князя київського та його історичною роллю.

- 1) Олег **А) запровадив перший постійний податок – десятину**
- 2) Святослав **Б) об’єднав північні та південні руські землі**
- 3) Володимир Великий **В) організував проведення Любецького з’їзду князів**
- 4) Ярослав Мудрий **Г) розгромив Хозарський каганат**
- Д) уклав перший кодифікований збір руських законів**

128. Позначте, про якого князя йдеться у творі «Слово про закон і благодать» київського митрополита Іларіона:

- А) Святослава** **Б) Володимира Великого**
- В) Ярослава Мудрого** **Г) Володимира Мономаха**

129. *У яких твердженнях йдеться про князя Ярослава Мудрого?

- А) запровадив у Київській Русі християнство як державну релігію**
- Б) сприяв обранню першого митрополита з русичів — Іларіона**
- В) ініціював укладення першого збірника законів «Руська правда»**
- Г) здійснив подорож до Візантії, де зустрівся з імператором**
- Д) згуртував сили для відсічі половців, брав участь у 80 битвах проти них**
- Е) увійшов до історії як «батько (тесть) Європи»**
- Ж) встановив систему збору податків, так зване «полюддя»**

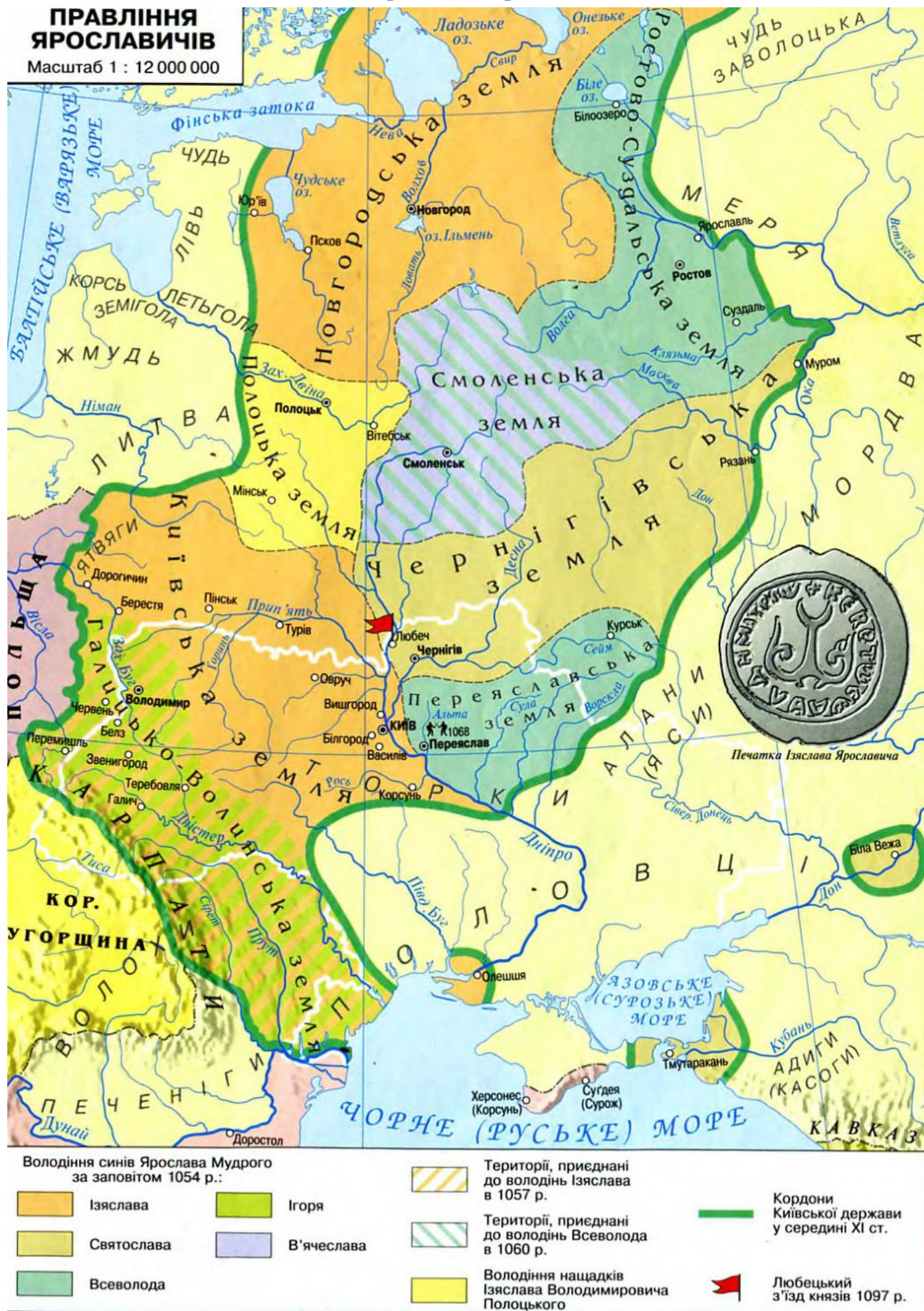
130. За правління якого князя Київська Русь сягнула зеніту свого розквіту, ставши на одну ступінь з провідними країнами середньовічної Європи: Візантійською та Священною Римською імперіями:

- А) Володимира Великого** **Б) Володимира Мономаха** **В) Святослава** **Г) Ярослава Мудрого**

131. Який із перелічених фактів (подій) може бути використаний для характеристики доби розквіту Київської Русі?

- А) боротьба князя Ярослава Осмомисла з боярами**
- Б) знищення Хозарського каганату великим князем київським Святославом Ігоровичем**
- В) спорудження Софійського та Спасо-Преображенського соборів у Києві та Чернігові**
- Г) похід новгород-сіверського князя Ігоря Святославовича проти половців**

2.2.2. Правління Ярославичів

1. Вкажіть період федеративного монархічного співправління трьох синів Ярослава Мудрого, яке увійшло в історію як «тріумвірат Ярославичів»:

1019-1054 pp.

Б) 1054-1073 pp.

А) 1073-1097 pp.

Б) 1093-1113 pp.

2. Хто із князів не входив до тріумвірату Ярославичів?

А) Всеволод Б) Святослав В) Ізяслав Г) В'ячеслав

3. Яким роком датується цитований запис у літописі:

«Прийшли іноплеменники на Руську землю, половці многі. А Ізяслав, і Святослав, і Всеволод вийшли супроти них на Альту. І коли настала ніч, рушили вони одні проти одних. За гріхи наші напустив Бог на нас поганих, і побігли руські князі, і перемогли половці»

А) 1017 р. Б) 1023 р. В) 1036 р. Г) 1068 р.

4. Вкажіть правильне твердження:

«Наслідком поразки в битві на річці Альті 1068 р. було...».

1) повстання киян проти князя Ізяслава Ярославича

2) одноосібне утворення в Києві Ярослава Мудрого

А) обидва твердження вірні

Б) правильне 1-ше твердження

В) правильне 2-ге твердження

Г) обидва твердження невірні

5. «Ці половці розсипалися по землі; дай, княже, зброю та коні, і ми битимемося з ними...» - з такою вимогою кияни звернулися до князя Ізяслава, скликавши

А) віче Б) снем В) раду Г) сейм

6. «Правду Ярославичів» було прийнято під час першого снему, з'їзду князів, який відбувся у Вишгороді у:

А) 1054 р. Б) 1072 р. В) 1097 р. Г) 1113 р.

7. Яка давньоруська пам'ятка містить такі норми:

«Якщо уб'ють огнищанина, то з убивці стягується 80 гривень. За князівського старосту - 12 гривень, а за князівського рядовича - 5 гривень».

«Якщо смерд умре без дітей, то спадщина його передається князю. ...якщо боярин чи з боярської дружини, то [його] спадщина князю не йде...»?

А) «Руська правда» Б) «Слово про закон і благодать»

В) «Повчання дітям» Г) «Ізборник Святослава»

8. Хто з князів першим в історії Русі звернулися за допомогою до половців:

А) Борис та Гліб Б) Всеволод та Святослав

В) Олег та Борис Г) Данило та Василько

9. Літописне місто Торчеськ, вперше згадуване у зв'язку з облогою половцями 1093 р., отримало назву на честь кочового племені, яке охороняло кордони Русі:

А) кипчаків Б) печенігів В) огузів Г) хозар

10. Вкажіть, коли відбулися описані події:

А) хозар Б) касогів В) печенігів Г) половців

15. Вкажіть князя, який відіграв провідну роль в організації позначених на карті походів проти половців:

А) Володимир Мономах Б) Данило Галицький
В) Ярослав Мудрий Г) Ярослав Осмомисл

16. Вкажіть історичний документ, де вперше було закріплено правовий статус «отчини» як родової власності, спадкового володіння певної князівської лінії

А) заповіт Ярослава Мудрого Б) норма «Правди Ярославичів»
В) постанова Любецького з'їзду князів Г) стаття «Устава» Володимира Мономаха

17. Вкажіть, з якими подіями пов'язана розповідь:

«...і зібралися..., щоб уладнати мир. І говорили вони один одному, кажучи: «Пощо ми губимо Руську землю, самі проти себе зваду маючи? А половці землю нашу розносять і раді є, що між нами війна донині. Відтепер з'єднаємося в одне серце і обережімо Руськую землю. Кожен хай держить отчину свою: Святополк – Київ Ізяславів; Володимир – Всеволодів уділ... І на цім вони цілували хреста...».

- А)** розподілом уділів за правління Володимира Великого (978-1015 рр.)
- Б)** заповітом Ярослава Мудрого (1054 р.)
- В)** Любечським з'їздом князів (1097 р.)
- Г)** походом новгород-сіверського князя Ігоря Святославича проти половців (1185р.)

18. Установіть послідовність подій, описаних в уривках з історичних джерел.

- А)** «Коли Ярослав був у Новгороді, йому прийшла звістка, що печеніги оточують Київ. Ярослав же, зібравши багато війська з варягів та слов'ян,.. прийшов до Києва та вступив у свій город...»
- Б)** «...почав міжусобну війну Всеслав, син Брячеслава, полоцький і зайняв Новгород. Троє Ярославичів – Ізяслав, Святослав і Всеволод, – об'єднавши військо, пішли на Всеслава лютої зими...»
- В)** «Тепер же заповідаю стіл свій у Києві старшому синові моєму, братові вашому Ізяславу, його слухайте, як слухали мене, хай він замінить вам мене. А Святославу – Чернігів, а Всеволоду – Переяслав, а Вячеславу – Смоленськ...»
- Г)** «І хай кожен тримає отчину свою: Святополк – Київ, Ізяславів [уділ], Володимир – Всеволодів [уділ], Давид, Олег і Ярослав – Святославів [уділ]; іншим хай будуть города, які їм роздав Всеволод...»

19. Увідповідніть місто з подією в історії Русі-України (Київської держави).

1) Коростень	А) хрещення князя Володимира Великого
2) Любеч	Б) придушення повстання деревлян
3) Київ	В) будівництво Софійського собору
4) Корсунь (Херсонес)	Г) загибель князя Святослава
	Д) проведення з'їзду руських князів

20. Зміни в політичному устрої Київської Русі в XI – XIII ст. були пов'язані з

- А)** занепадом і зникненням віче – органу громадського та державного управління
- Б)** обмеженням влади великого київського князя лише судовими функціями
- В)** перетворенням боярської ради з дорадчого органу при князі на урядовий орган
- Г)** появою та функціонуванням інституту загальноруських князівських з'їздів

21. Позначте рік, коли на з'їзді руських князів було ухвалено таке рішення:

«...Кожен хай держить отчину свою: Святополк – Ізяславів [уділ]; Володимир – Всеволодів [уділ]; Давид, Олег, Ярослав – Святославів [уділ]; іншим [хай будуть] уділи, які їм роздав Всеволод...»

А) 1054 р.	Б) 1097 р.
В) 1113 р.	Г) 1187 р.

22. Встановіть послідовність подій державного будівництва в історії Київської Русі:

- А)** запровадження християнства як державної релігії
- Б)** утвердження в Києві княжої династії Рюриковичів
- В)** створення першого письмового збірника норм руського права
- Г)** прийняття принципу престолонаслідування: «кожен хай держить отчину свою»

23. Поставте у відповідність імена київських князів і їх діяння:

1) Володимир Святославич А) «тесть Європи», будівельник, книжник

- 2) Ізяслав Ярославич Б) не захистив Русь від половців, звертався за допомогою до польського короля
- 3) Святослав Ігорович В) об'єднав і хрестив Русь
- 4) Ярослав Володимирович Г) «князь-лицар»
- Д) загинув, збираючи данину

24. Вкажіть, коли відбулися події, описані в уривку:

«І послали знову кияни [послів] до Володимира, говорячи: «Піди, княже, до Києва. Бо якщо ти не підеш, то знай, що багато зла підніметься, і тоді [будуть] не Путятин двір, ні соцьких, але й жидів грабувати, а далі й підуть на ятрівку твою, і на бояр, і на монастирі, т будеш ти одвіт мати, княже, якщо ото монастирі розграбують».

- А) 980 р. Б) 1014 р. В) 1093 р. Г) 1113 р.

25. Сходження князя Володимира Мономаха на великокнязівський стіл:

- А) було умовою здійснення військового походу проти половців
- Б) відбулося на запрошення міського віча під час повстання киян
- В) спричинило нову міжусобну війну зі Святославичами
- Г) стало реалізацією вотчинного права Всеволодовичів на Київ

26. У якому році відбулася подія, описана в уривку з історичного джерела: «Володимир Мономах сів у Києві. Зустріли ж його митрополит Никифор з єпископами й усіма киянами з честю великою..., сів він на столі отця свого й предків своїх, і всі люди раді були, а заколот улігся...»?

- А) 1054 р. Б) 1097 р. В) 1113 р. Г) 1199 р.

27. Позначте ім'я князя Київської Русі, який відіграв вирішальну роль у розгромі половців, здійснивши між 1103 і 1116 рр. п'ять великих і переможних походів на Половецький Степ:

- А) Володимир Мономах Б) Давид Ігорович
- В) Олег Святославич Г) Роман Мстиславич

28. Вкажіть, про кого з київських князів йде мова:

«За своє правління здійснив 83 великих походи, 19 разів заключав угоди з половцями, полонив 300 половецьких князів».

- А) Володимира Великого Б) Володимира Мономаха
- В) Мстислава Великого Г) Данила Галицького

29. Вкажіть, коли правив Володимир Мономах:

- А) 978-1015 роки Б) 1019-1054 роки
- В) 1113-1125 роки Г) 1153-1187 роки

30. Розставте події в хронологічній послідовності:

- А) повстання древлян
- Б) спорудження Софійського собору в Києві
- В) правління Володимира Мономаха

Г) війни Русі з Болгарією і Візантією

31. Вкажіть, про кого з київських князів йде мова:

«Взяв за жінку англійську принцесу, сини були жонаті на дочках шведського короля і половецького хана, дочку віддав за угорського короля.»

А) Всеволода Ярославича	Б) Володимира Мономаха
В) Мстислава Великого	Г) Романа Мстиславича

32. Вкажіть назву кочового народу, проти якого Володимир Мономах 1103 р., 1111 р. та 1116 р. разом з іншими князями здійснив успішні військові походи:

А) хозари	Б) печеніги
В) половці	Г) монголи

33. Вкажіть правильне твердження: «Правління Володимира Мономаха ознаменувалось...»

1) укріпленням одноосібної влади великого князя та централізації держави

2) початком роздробленості Київської Русі

А) обидва твердження вірні	Б) правильне 1-ше твердження
В) правильне 2-ге твердження	Г) обидва твердження невірні

34. *Що в історії Київської Русі пов'язано з діяльністю князя Володимира Мономаха:

А) об'єднання руських князів для боротьби проти половецької загрози

Б) запровадження перших писаних законів

В) ініціювання нової системи престолонаслідування

Г) хрещення Русі

Д) скликання князівських з'їздів (скемів)

Е) розбудова Києва – будівництво «міста Володимира»

Ж) здійснення походу на Константинополь

35. Позначте, під час правління якого князя Київська Русь досягла найвищого розвитку:

А) Святослава Хороброго (957-972)	В) Ярослава Мудрого (1019-1054)
Б) Володимира Великого (978-1015)	Г) Володимира Мономаха (1113-1125)

36. Вкажіть, про кого з київських князів йде мова: «Загнав половців за Дон і Волгу, видав дочок заміж за королів норвезького і угорського, принців норвезького і грецького».

А) Ярослава Мудрого	Б) Володимира Мономаха
В) Мстислава Великого	Г) Данила Галицького

37. Які з цитованих уривків містяться у заповіті Володимира Мономаха своїм нащадкам:

1) «Осе я одходжу зі світу сього. А ви, сини мої, майте межі собою любов... Тож слухайтесь брат брата, пробувайте мирно. Тепер же поручаю я, — замість себе, — стіл свій, Київ, найстаршому синові своєму, брату вашому Ізяславу. А Святославу даю я Чернігів, а Всеволоду — Переяславль, а Ігорю — Володимир, а В'ячеславу — Смоленськ»

2) «А найголовніше — убогих не забувайте, а скільки можете по змозі годуйте і подайте сироті, і вдовицю оправдуйте самі, а не давайте сильним погубити людину. Ні правого, ні винуватого не вбивайте і не веліть убивати його. Якщо навіть заслуговуватиме смерті, і то не погубляйте жодного християнина»

А) обидва

Б) 1-й

В) 2-й

Г) жоден

38. *Які твердження стосуються князя Володимира Мономаха:

А) звелів збудувати перший кам'яний храм на території Русі-України

Б) син Ярослава Мудрого, згідно із заповітом батька отримав у володіння переяславські землі

В) мислитель, автор «Повчання», адресованого власним дітям

Г) влада правителя була настільки міцною, що він, нікого не питаючи, заповів Київ братові Ярополку

Д) планував перенести столицю на Дунай, ближче до візантійських володінь

Е) гуртував Рюриковичів для відсічі половцям, сам узяв участь у вісімдесяти трьох битвах проти них

Ж) об'єднав більшу частину території Русі-України, припинив князівські усобиці

39. Назвіть великого князя київського, чиє правління характеризують як монархічне і після чийої смерті Київська держава остаточно розпалася на окремі незалежні князівства:

А) Володимир Всеволодович

Б) Мстислав Володимирович

В) Роман Мстиславич

Г) Данило Романович

40. Останнім князем об'єднаної Київської Русі був:

А) Володимир Великий

Б) Ярослав Мудрий

В) Ярослав Осмомисл

Г) Мстислав Володимирович

41. Вкажіть правильне судження:

«Головним результатом князювань Володимира Мономаха і Мстислава Великого було...».

1) тимчасове зміцнення влади великого князя

2) укріплення державної єдності Русі

А) обидва твердження вірні

Б) правильне 1-ше твердження

В) правильне 2-ге твердження

Г) обидва твердження невірні

42. Установіть послідовність правління великих князів київських:

А) Володимир Великий Б) Володимир Мономах

В) Святослав Завойовник Г) Ярослав Мудрий

43. Боротьбу проти нападів половців на Русь найбільш успішно вели князі

А) Володимир Великий і Ярослав Мудрий

В) Данило Галицький і Юрій І Львович

Б) Володимир Мономах і Мстислав Великий

Г) Ігор Рюрикович і Святослав Ігорович

44. Поставте у відповідність події й імена князів:

1) повстання древлян

А) Володимир Мономах

2) дунайські походи

Б) Ярослав Мудрий

3) хрещення Русі

В) Ігор

4) боротьба з половцями

Г) Святослав

Д) Володимир Великий

45. Розставте імена київських князів в хронологічній послідовності:

А) Володимир Великий

Б) Володимир Мономах

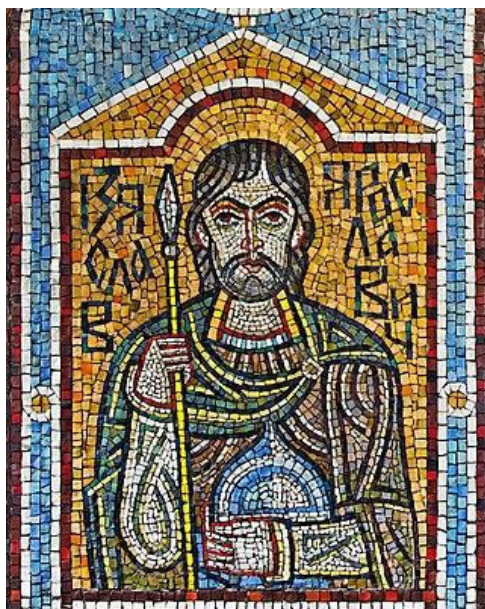
В) Мстислав Великий

Г) Ярослав Мудрий

46. Установіть послідовність правління київських князів, зображених на мозаїках у метро:

А

Б

В

Г

47. *Які з перелічених фактів (подій) можуть бути використані для характеристики доби розквіту Київської Русі:

А) боротьба князя Ярослава Осмомисла з боярами

Б) знищення Хозарського каганату великим князем київським Святославом Ігоровичем

В) похід новгород-сіверського князя Ігоря Святославовича проти половців

Г) прийняття християнства як державної релігії

Д) спорудження Софійського та Спасо-Преображенського соборів у Києві та Чернігові

Е) укладення першого збірника законів «Руська правда»

Ж) перенесення Данилом Романовичем столиці до Холма

48. Застосування плуга, поширення двопільної та трипільної сівозміни в сільському господарстві Київської Русі сприяло ...

- А) відмові від завезення зерна з Візантії Б) відновленню родючості ґрунтів
В) відокремленню ремесла від землеробства Г) занепаду промислів мисливства та рибальства

49. Поставте у відповідність поняття та визначення:

1) мир	А) система наслідування, за якої нерухомість (землеволодіння) переходить виключно старшого сина або до старшого з роду, а також сама ця нерухомість
2) місто	Б) великий населений пункт; господарський, торгівельний, ремісничий та культурний центр
3) майорат	В) землеволодіння, надане сувереном за службу та на час служби
4) вотчина	Г) селянська община
	Д) наслідне родове землеволодіння

2.2.3. Економічний, соціальний розвиток Русі в IX - першій третині XII ст.

1. Збори вільних людей у Київській державі, на яких обговорювалися та вирішувалися важливі громадські справи, називалися

- А) віче Б) дума В) рада Г) магістрат

2. Яка соціальна група становила переважну більшість населення Київської Русі в IX-XII ст.?

- А) смерди Б) бояри В) священики Г) міщани

3. Позначте соціальну верству, що становила переважну більшість населення Київської Русі в IX-XII ст.:

- А) бояри Б) дружинники В) міщани Г) смерди

4. Поставте у відповідність поняття та визначення:

1) ізгой	А) землероб, селянин; з часом втрачає незалежність
2) холоп	Б) залежна людина, чий статус наближався до рабського
3) смерд	В) людина, яка попала в залежність на час виплати боргу
4) закуп	Г) людина, яка втратила зв'язок зі своїм родом, общиною
	Д) великий землевласник

5. Установіть відповідність між назвою соціальної групи Київської Русі та її характеристикою.

1) ізгої	А) люди, які перебували в повній власності землевласників (продавалися, дарувалися, передавалися в спадщину)
2) бояри	Б) особи, які з певних причин вийшли зі своїх соціальних груп і втратили з ними законний зв'язок
3) смерди	В) особисто вільні селяни, які вели своє господарство та виконували повинності на користь держави
4) закупи	Г) представники правлячого стану в Київській Русі, які займали друге після князів панівне становище в державі

Д) тимчасово залежні селяни, які через різні обставини змушені були відпрацьовувати землевласнику грошову позику

6. «Смердами» в Київській Русі називали ...

- А) вільних селян, які мали земельні наділи, вели своє господарство та виконували повинності на користь феодала
- Б) людей, які перебували в повній власності феодала (продавалися, дарувалися, передавалися у спадщину).
- В) селян, які потрапили в залежність від феодала, відпрацьовуючи в його господарстві взяті в борг гроші
- Г) ремісників, які мешкали в садибах феодалів, працювали в їхніх майстернях і сплачували грошову данину

7. Спадкове феодалське землеволодіння з правом наслідування, продажу та дарунку в епоху Київської Русі:

- А) вотчинне Б) доменіальне В) ленне Г) поміщицьке

8. Як називається надане київським князем боярину чи дружиннику право залишати собі податки, сплачувані населенням певної території:

- А) вотчина Б) кормління В) лен Г) помістя

9. Боярське землеволодіння на Русі виникло:

- А) в X ст. Б) в середині XI ст. В) наприкінці XI ст. Г) в XII ст.

10. Вкажіть, кого називали кріпосним в середньовіччі:

- А) звичайного селянина-ремісника
- Б) княжого слугу
- В) княжого дружинника, що отримував за службу земельний наділ
- Г) залежного селянина, що втратив свою землю і особисту свободу

11. Вкажіть, хто такий боярин:

- А) великий землевласник, близький до князя
- Б) звичайний селянин-общинник, що взяв участь в княжому поході
- В) член княжої дружини
- Г) управитель княжого маєтку

12. Переростання родоплемінної власності на землю у феодалську, надання земель васалам, захоплення феодалами общинних земель – це шляхи виникнення на Русі:

- А) отчини Б) слобод В) фільварків Г) хуторів

13. Яку земельну власність князі, бояри та інші представники панівної верхівки в Київській Русі могли передавати в спадок, продавати, дарувати, обмінювати?

- А) посад Б) наділ В) помістя Г) отчину

А) вої **Б) гридні** **В) люди** **Г) смерди**

Г) селян, які потрапили в залежність від феодала, уклавши з ним договір найму, працювали в його господарстві

В) челядь

А) закупи Б) ізгої В) рядовичі Г) ченці

А) закуп **Б) ізгой** **В) рядович** **Г) смерд**

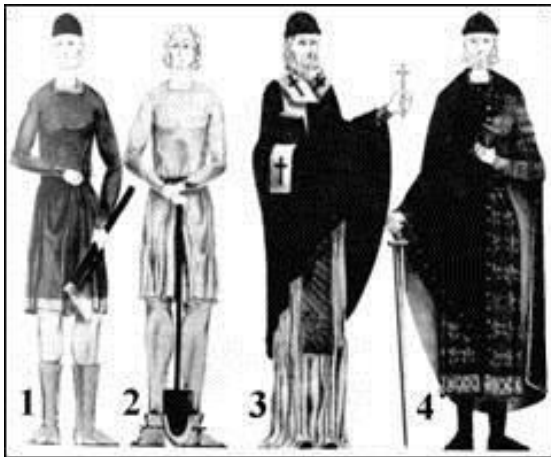
В) рядовичі

А) ізгой Б) маргінал В) смерд Г) холоп

Д) люди, які перебували в повній власності землевласників (продавалися,

дарувалися, передавалися в спадщину)

22. На рисунку зображені представники соціальних верств давньоруського суспільства. Укажіть верству, яка з'являється та формується в соціальній структурі держави наприкінці X ст.

А) 1 Б) 2 В) 3 Г) 4

23. Увідповідніть назви соціальних груп населення Київської Русі та малюнки, на яких зображені їхні представники:

1
А) бояри
Б) закупи
В) міщани
Г) смерди
Д) челядь

24. Увідповідніть терміни, якими позначають середньовічних ремісників, з малюнками, на яких вони зображені за роботою:

1 2

3

4

- А) бондар
- Б) гончар
- В) коваль
- Г) кравець
- Д) кушнір

25. Увідповідніть назви соціальних груп населення Київської Русі та малюнки, на яких зображені їхні представники:

- 1) князі
- 2) бояри
- 3) духівництво
- 4) селяни, ремісники

26. *Які терміни потрібно використати, щоби схарактеризувати суспільний устрій Русі-України (Київської держави) XI–XII ст.?

- А) смерди Б) баскак В) фільварок Г) ізгої
- Д) клейноди Е) закупи Ж) шляхта

27. Вкажіть, що стримувало розвиток господарства в середні віки:

- А) відсутність природних багатств
- Б) невміння селян удосконалити знаряддя праці і методи господарювання
- В) природні і кліматичні умови
- Г) жорстока експлуатація селян, повільне вдосконалення знарядь і засобів праці

28. Позначте вид господарства, який становив основу економіки Київської Русі, тобто був головним:

- A)** землеробство **Б)** скотарство
B) торгівля **Г)** ремесло

29. Представників якої верстви населення Київської Русі зображує малюнок:

- А) бояр Б) духівництва В) містян Г) селян**

30. Заможних представників якої верстви населення Київської Русі зображує малюнок:

- А) бояр Б) духівництва В) містян Г) селян**

31. * Вкажіть головні торговельні шляхи Київської Русі:

- А) Волзький Б) Грецький В) Залозний Г) Лядський**
Д) Соляний Є) Угорський Ж) Шовковий

32. Вкажіть, хто в середні віки стояв на чолі православної церкви на Київській Русі:

- A)** єпископ **Б)** митрополит
B) папа **Г)** патріарх

33. Назвіть, що було головним багатством в середні віки:

- A)** військова здобич **B)** коштовності
B) раби і худоба **Г)** земля, що переходила в приватну власність

2.2.4. Культурний розвиток Русі в IX - першій третині XII ст.

1. Вкажіть, про кого писав автор «Повісті минулих років»:

«Любив _____ книги, читав їх часто і вночі, і вдень. Він зібрав писарів багато, і переводили вони з грецької на слов'янську мову. І списали вони книг багато».

- А)** Володимира Великого **Б)** Ярослава Мудрого
В) Всеволода Ярославича **Г)** Володимира Мономаха

2. Поставте у відповідність поняття та визначення:

1) ізборник	А) давньоруська антологія, збірка статей, уривків з книг
2) ізвод	Б) матеріал для письма з телячої або ягнячої шкіри; рукопис на такому матеріалі
3) пергамент	В) різновид тексту рукописної пам'ятки
4) фоліант	Г) хроніка, запис подій по роках
	Д) товста книга великого формату

3. Поставте у відповідність поняття та визначення:

1) клір	А) правило, установлення, догматичне положення
2) містерія	Б) частина Біблії, книга релігійних співів
3) псалтир	В) середньовічна драма на біблійні теми, яка супроводжувалась інтермедіями
4) канон	Г) служники християнської церкви
	Д) богослужіння з принесенням святих дарів

4. Поставте у відповідність поняття та визначення:

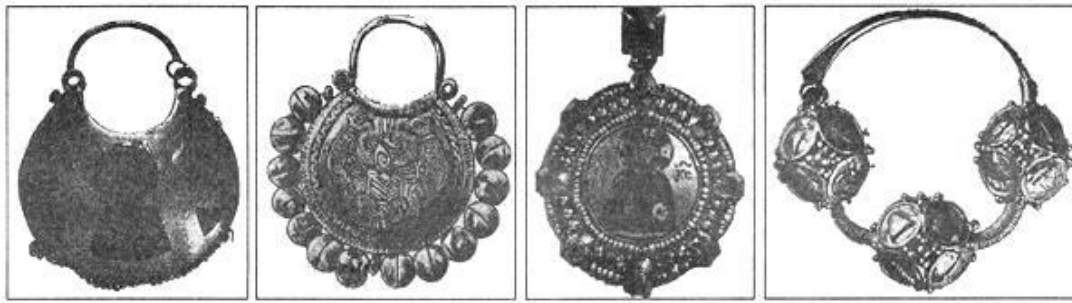
1) фініфть	А) живописне зображення Бога, божої матері, святих
2) фреска	Б) настінний розпис; картина, написана водяними фарбами по сирій штукатурці
3) мозаїка	В) непрозора кольорова скловидна маса, якою покривають поверхню металевих виробів, а також самі такі вироби і відповідний розпис
4) ікона	Г) зображення, викладене різнокольоровими камінцями
	Д) зображення чи візерунок, виконані з кольорових каменів, смальти, керамічних плиток та інших матеріалів

5. Позначте спосіб прикрашення, який відповідає наведеному визначенню:

«Прикрашення ювелірних виробів складним візерунком зі скріплених між собою завитків плоского або скрученого дроту».

- A)** емаль **B)** чернь
B) зернь **Г)** філігрань

6. Складовою частиною якої експозиції історичного музею є зображені пам'ятки?

- А) «Дивосвіт Трипільля»** **Б) «Прикраси античного Причорномор'я»**
В) «Золоті скарби скіфів» **Г) «Ювелірні шедеври Київської Русі»**

7. Яка художня техніка не застосовувалась при виготовленні давньоруських ювелірних прикрас:

- А) афінаж Б) перегородчаста емаль В) філігрань Г) чернь**

8. Вкажіть, хто був першим київським митрополитом-русичем:

- А) Феогност
Б) Іларіон
В) Кирило Туровський
Г) Клим Смолятич

9. Позначте, про кого йде мова в уривку:

«Коли ж ці оба прийшли, то почали вони створювати письмена азбуковні слов'янські і переклали Апостол і Євангеліє. І раді були слов'яни...».

- A)** Аскольд і Дір **B)** Кирило і Мефодій
B) Іларіон і Феодосій **Г)** Олег і Ігор

10. *Виключіть зайве ім'я в кожному рядку:

- А)** 1Мерлін, 2Рюрік, 3Синеус, 4Трувор
Б) 1Аскольд, 2Володимир, 3Олег, 4Ольга
В) 1Борис, 2Гліб, 3Ольга, 4Ярослав
Г) 1Олекса Попович, 2Володимир Красне Сонечко, 3Добриня Микитич, 4Ілля Муромець
Д) 1Перун, 2Световид, 3Стрибог, 4Церера
Е) 1Агапіт, 2Аліпій, 3Нестор, 4Остромир
Ж) 1Святополк Окаянний, 2Володимир Великий, 3Ярослав Мудрий, 4Феодосій Печерський

11. Позначте вирішальний фактор поширення писемності в Київській Русі:

- А) запровадження християнства Б) розвиток торгівлі
В) розширення держави Г) створення писаного законодавства

12. Вкажіть, за часів правління якого князя в Києві було відкрито першу школу:

- А) Ольги Б) Володимира Великого
В) Ярослава Мудрого Г) Всеволода Ярославича

13. Вкажіть, коли було відкрито першу в Київській Русі школу для дівчат:

- А) наприкінці X ст. Б) в першій половині XI ст.
В) в другій половині XI ст. Г) в першій половині XII ст.

14. *Які різновиди навчальних закладів поширились на території Київської Русі:

- А) академія Б) братська школа В) колегіум Г) монастирська школа Д) університет
Е) школа грамоти Ж) школа «книжного вчення»

15. Де зберігалася бібліотека Ярослава Мудрого:

- А) у Десятинній церкві Б) у Михайлівському Золотоверхому соборі
В) у соборі Святої Софії Г) в Успенському соборі

16. Вкажіть найдавнішу вітчизняну книгу з бібліотеки Ярослава Мудрого:

- А) «Ізборник» Святослава Б) Реймське Євангеліє
В) «Слово про закон і благодать» Іларіона Г) «Устав Ярослава»

17. Староруська збірка законів називалася ...

- А) Салічна правда Б) «Повчання дітям»
В) «Руська Правда» Г) Литовський статут

18. Вкажіть, про який з монастирів йде мова в уривку:

«... Ларіон ... ходив... на пагорб... і тут молитви діяв... і викопав він тут печерку малу, двосаженну... Антоній... возлюбив місце це, і вселився в неї... І почали приходити до нього братія, і став він приймати і постригати їх... А коли братії умножилося і не могли вони вміститися в печеру, то задумали вони поставити монастир зовні печери».

- А) Афонський Б) Печерський
В) Почаївський Г) Святогірський

19. «Руська правда» – це історичне джерело доби Київської Русі, що являє собою ...

- А) збірники норм давньоруського права, особливо важливих для вивчення суспільних відносин і правової системи
Б) твори, в яких у хронологічному порядку викладено події давньоруської історії, етапи становлення держави

В) грамоти великого київського князя, що надавали дружинникам право управління окремими територіями

Г) збірки творів церковно-релігійного, публіцистичного характеру та загально-моральні повчання

20. Позначте назву документа, із якого взято уривок:

«Якщо уб'ють огнищанина навмисне, то вбивця платить за нього 80 гривень... А за вбитого князівського тіуна - 12 гривень... А за вбитого смерда або холопа - 5 гривень. А за князівського коня... 3 гривні, а за коня смерда - 2 гривні... І якщо вкраде чужого раба або рабиню, то він платить за образу 12 гривень...».

А) кодекс Володимира

Б) Київська правда

В) Галицько-Волинський літопис

Г) Руська правда

21. *Визначте риси, притаманні «Руській Правді»:

А) кривна помста

Б) грошові штрафи

В) смертна страта

Г) суд вершить князь або його представники

Д) розмір покарання визначається в залежності від соціального статусу

22. Вкажіть збірник норм права Київської Русі XI-XIII ст.:

А) «Слово про закон і благодать»

Б) «Руська правда»

В) «Ізборник Святослава»

Г) «Устав Ярослава»

23. Визначте, в яких уривках із історичних джерел відображено норми права Київської Русі:

1) «Якщо уб'ють огнищанина, то з убивці стягується 80 гривень. За князівського старосту – 12 гривень, а за князівського рядовича – 5 гривень».

2) «Якщо ж на шляхтича підніме руку, поб'є його до крові простий селянин чи міщанин, тоді селянин чи міщанин повинен бути покараний відсіканням руки».

3) «Якщо смерд умре без дітей, то спадщина його передається князю. А якщо боярин чи з боярської дружини, то князю спадщина не йде».

А) 1, 2

Б) 1, 3

В) 2, 3

Г) 1, 2, 3

24. Позначте назву книг богословського та повчального місту, складених із різних творів грецьких авторів, більша частина яких розтлумачує складні місця з Біблії.

А) літопис

Б) ізборник

В) Євангеліє

Г) Билини

25. Позначте назву найвідомішого літопису часів Київської Русі:

А) «Слово про закон і благодать»

Б) «Моління Даниїла Заточника»

В) «Повість минулих літ»

Г) «Лаврентіївський літопис»

26. Укажіть історичне джерело, ілюстрацією до змісту якого може слугувати скульптурна композиція, зображена на фото.

- А) «Руська правда»
Б) «Повчання дітям»
В) «Повість минулих літ»
Г) «Слово про Закон і Благодать»

27. Вкажіть, яку з вказаних пам'яток давньоруської літератури було створено раніше за інші:

- А) «Слово про закон і благодать»
Б) «Повість минулих літ»
В) «Києво-Печерський патерик»
Г) «Слово о полку Ігоревім»

28. Вкажіть, яка з пам'яток давньоруської літератури наводить ці слова:

«Велика бо користь буває людині од учення книжного. Книги ж учать і наставляють нас на путь покаяння, і мудрість бо, і стриманість здобуваємо ми із словес книжних, бо се є ріки, що напоюють всесвіт увесь. Се є джерела мудрості, бо є у книгах незмірна глибина. Ними бо в печалі ми втішаємося, вони є уздою стриманості. Якщо бо пошукаєш ти в книгах мудрості пильно, то знайдеш ти велику користь душі своїй. Бо коли хто часто читає книги, то бесідує він із богом або зі святими мужами.»

- А) «Повість минулих літ»
Б) «Ізборник» Святослава
В) «Слово о полку Ігоревім»
Г) «Остромирове Євангеліє»

29. Вкажіть, в якій пам'ятці давньоруської літератури відображено події всесвітньої історії, а також походження Русі й історію розвитку давньоруської держави:

- А) «Повість минулих літ»
Б) Короткий Київський літопис
В) «Ізборник» Святослава
Г) «Слово о полку Ігоревім»

30. Вкажіть найдавнішу оригінальну пам'ятку давньоруського письменства:

- А) «Ізборник»
Б) «Повість минулих літ»
В) «Повчання дітям»
Г) «Слово про закон та благодать»

31. Вкажіть назву зображеної на фото одної з найдавніших вітчизняних книг:

- А) «Моління Даниїла Заточника» Б) Остромирове Євангеліє
В) Реймське Євангеліє Г) «Слово про закон і благодать»

32. Встановіть відповідність між творами та їхніми авторами:

1) «Повість минулих літ»	А) Володимир Великий
2) «Повчання дітям»	Б) Володимир Мономах
3) «Руська правда»	В) митрополит Іларіон
4) «Слово про закон і благодать»	Г) чернець Нестор
	Д) Ярослав Мудрий

33. Кому з видатних представників культури Київської Русі належить така характеристика?

«Чернець Києво-Печерського монастиря... Автор першого в історії Русі твору церковно-житійної літератури — про перших святих Бориса і Гліба, засновника Києво-Печерського монастиря Феодосія... Йому приписують авторство літопису “Повість минулих літ”».

А) Алімпій	Б) Нестор
В) Агапіт	Г) Іларіон

34. Давньоруський історико-літературний твір, в якому оповідь велася за роками:

- А) аннали Б) літопис В) сказання Г) хроніка

35. Коли було завершено створення літописного Київського зводу:

- А) 996 рік Б) 1039 рік В) 1113 рік Г) 1199 рік

36. До літописних творів належить ...

А) «Руська Правда»	Б) «Повість минулих літ»
В) «Моління (Слово) Данила Заточника»	Г) «Слово про закон і благодать»

37. Позначте назву найвідомішого літопису часів Київської Русі:

А) «Слово про закон і благодать»	Б) «Моління Даниїла Заточника»
В) «Повість минулих літ»	Г) «Лаврентіївський літопис»

38. Автор «Повісті минулих літ», що завершив її редакцію:

А) Анастас Корсуняннин

Б) Нестор

В) Никон

Г) Сильвестр

39. Встановіть у хронологічній послідовності імена укладачів «Літопису Руського»:

А) Анастас Корсуняннин Б) Мойсей В) Нестор Г) Никон

40. Вкажіть, яку з вказаних пам'яток давньоруської літератури було створено раніше за інші:

А) «Слово про закон і благодать»

Б) «Повість минулих літ»

В) «Києво-Печерський патерик»

Г) «Слово о полку Ігоревім»

41. В якому творі давньоруської літератури було обґрунтовано ідею рівноправності Русі в сім'ї християнських народів й уперше охарактеризовано значення Києва як її столиці:

А) «Києво-Печерський патерик» Б) «Повість минулих літ»

В) Реймське Євангеліє

Г) «Слово про закон і благодать»

42. Вкажіть, в якій пам'ятці давньоруської літератури відображено події всесвітньої історії, а також походження Русі й історію розвитку давньоруської держави:

А) «Повість минулих літ»

Б) Короткий Київський літопис

В) «Ізборник» Святослава

Г) «Слово о полку Ігоревім»

43. З якого твору наведено уривок:

«Коли ж поляни жили осібно й володіли родами своїми, то було між них три брати: одному ім'я — Кий, а другому — Щек, а третьому — Хорив, і сестра їх — Либідь. І сидів Кий на горі, де нині узвіз Боричів, а Щек сидів на горі, яка нині зветься Щекавицею, а Хорив — на третій горі, од чого й прозвалася вона Хоривицею. Зробили вони городок і на честь брата їх найстаршого назвали його Києвом. І був довкола города ліс і бір великий, і ловили вони тут звірину. Були ж вони мужами мудрими й тямущими і називалися полянами. Од них ото є поляни в Києві й до сьогодні».

А) «Історія Русів»

Б) «Літопис Самійла Величка»

В) «Повість минулих літ»

Г) «Слово о полку Ігоревім»

44. Вкажіть найдавнішу оригінальну пам'ятку давньоруського письменства:

А) «Ізборник»

Б) «Повість минулих літ»

В) «Повчання дітям»

Г) «Слово про закон та благодать»

45. «Повчання дітям» залишив ...

А) Іларіон

Б) Ярослав Мудрий

В) Володимир Мономах

Г) Роман Мстиславич

46. Позначте літературний твір, автором якого є Володимир Мономах:

А) «Повчання дітям»

Б) «Руська правда»

В) «Правда Ярославичів»

Г) «Ходіння ігумена Даниїла»

47. Вкажіть, яка пам'ятка давньоруської літератури містить такі настанови:

«...Паче всього – убогих не забувайте, годуйте й подавайте сироті... не давайте сильним погубити людину... гордості не майте в серці і в умі. Старих шануй, як отця, а молодих – як братів. Лжі бережися, і п'янства, і блуду, бо в сьому душа помирає і тіло. А се вам основа всього: страх божий майте вище над усе...».

- А) «Слово о полку Ігоревім»
- Б) «Руська правда» Ярослава Мудрого
- В) «Повчання дітям» Володимира Мономаха
- Г) «Слово про закон і благодать» митрополита Іларіона

48. *Вкажіть назви пам'яток оригінальної літературної творчості часів Київської Русі:

- А) «Слово о полку Ігоревім»
- Б) Реймське Євангеліє
- В) «Ізборник Святослава»
- Г) «Слово про закон і благодать»
- Д) «Києво-Печерський патерик»
- Е) Остромирове Євангеліє
- Ж) «Задонщина»

49. Встановіть послідовність створення давньоруських літературних пам'яток:

- А) «Ізборник» Святослава
- Б) Остромирове Євангеліє
- В) «Повість минулих літ» (редакція ченця Нестора)
- Г) «Слово о полку Ігоревім»

50. Установіть відповідність між назвами творів давньоруської літератури та уривками з них.

1) «Повість минулих літ»	А) «Був дехто з Києва, який постригся під іменем Агапіта... цей Агапіт... допомагав хворим. І коли хто з братії хворів...то оздоровлювався молитвою його. І через те прозваний він був Лікарем, бо дарував йому Господь дар зцілення...»
2) «Києво-Печерський патерик»	Б) «...Паче всього – убогих не забувайте, годуйте й подавайте сироті ... гордості не майте в серці і в умі. Старих шануй, як отця, а молодих – як братів. Лжі бережися, і п'янства, і блуду, бо в сьому душа помирає і тіло...»
3) «Повчання дітям» Володимира Мономаха	В) «Данило вийшов з військом із Холма та на третій день став у Галичі. ...ввійшов у свій город... та прийняв стіл батька, та проголосив перемогу, заткнувши свою хоругву на Німецьких воротах...»
4) «Слово о полку Ігоревім»	Г) «Коли ж поляни жили осібно і володіли родами своїми... – то було між них три брати: одному ім'я Кий, а другому – Щек, а третьому – Хорив, і сестра їх– Либідь. ... Зробили вони городок і на честь брата їх найстаршого назвали його Києвом...»

Д) «Галицький Осмомисле Ярославе! Високо сидиш ти на своїм золотокованім столі, підпер гори угорські своїми залізними полками... Стріляй, господарю, Кончака, за землю Руську, за рани Ігореві, смілого Святославича!» |

51. На картині зображений монах Печерського монастиря за часів Київської Русі:

- А) лікар Агапіт Б) художник Алімпій В) богатир Ілля Г) літописець Нестор

52. Установіть відповідність між уривком з історичного джерела та його назвою.

- 1) «Костянтин з матір'ю своєю, Єленою, хрест із Єрусалима приніс... Ти ж із своєю бабусею, Ольгою, принесли хрест від нового Єрусалима - Костянтинограда, по всій землі своїй розставивши, утвердили віру християнську...» А) «Руська правда»
- 2) «Якщо вдарить мечем не на смерть, то має заплатити 3 гривні продажі, а потерпілому - гривню за рану, як лікувальне. Коли ж уб'є на смерть, то платити віру...» Б) «Повість минулих літ»
- 3) «Й ті ж слов'яни, прийшовши, сіли по Дніпру і назвалися полянами, а інші - деревлянами, бо осіли в лісах... Другі ж сіли на Десні, і по Сейму, і по Сулі називалися сіверянами...» В) «Повчання дітям»
- 4) «А найголовніше - убогих не забувайте, а скільки можете, по змозі годуйте і подайте милостиню сироті, і вдовицю оправдуйте самі, не давайте сильним погубити людину...» Г) «Слово о полку Ігоревім»
- Д) «Слово про закон і благодать»

53. Який з творів прийнято вважати першою давньоруською енциклопедією:

- А) «Ізборник» (1073 р.) Б) «Руську правду» В) «Повчання дітям» Г) «Повість минулих літ»

54. Пам'ятка давньоруської книжності – один із перших християнських енциклопедичних збірників Русі-України (Київської держави) – це ...

- А) «Слово о полку Ігоревім» В) «Остромирове Євангеліє»
- Б) «Слово про Закон і Благодать» Г) «Ізборник Святослава»

55. Скрипторії – це ...

- А) школи для навчання дітей з найближчого оточення великого київського князя
- Б) майстерні з переписування книг для потреб церкви та світської знаті
- В) місця поховань представників великокняжого роду при церквах
- Г) монастирські об'єднання ремісників ливарів-дзвонарів

56. Встановіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями:

- 1) билини А) картини, написані фарбами (водяними або на вапняному молоці) по свіжій вогкій штукатурці

2) літописи	Б) кольорові малюнки, що ілюстрували й доповнювали текст рукопису та розміщувалися на його полях або між рядками
3) мозаїки	В) народні епічні пісні, в яких, за правилом, прославлялися подвиги давньоруських героїв-богатирів у боротьбі з кочовиками
4) фрески	Г) зображення, скомпоновані з окремих, щільно припасованих один до одного й закріплених на цементі різнокольорових шматочків скла, мармуру тощо
	Д) історико-літературні твори, створені на основі різних джерел, у яких оповіді про події та факти подаються за хронологією

- A)** уграми **Б)** печенігами
B) торками **Г)** половцями

«... любив книги і, многі списавши, положив їх у церкві святої Софії, що її спорудив він сам. І прикрасив він її іконами багатоцінними, і злотом, і сріблом, і начинням церковним... І інші церкви ставив він по городах і по містах...».

59. В якому храмі було створено першу на Русі державну бібліотеку, що містила 960 книг:

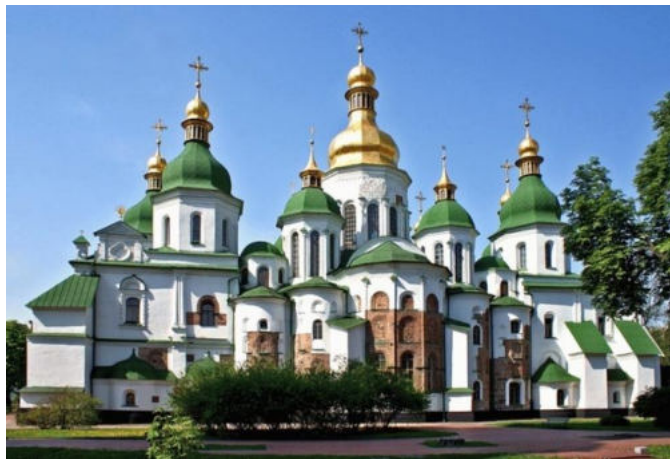
60. Вкажіть, хто з київських князів зображений в сімейному колі на стіні Софійського собору в Києві:

61. Вкажіть, хто сказав про київських князів: «Не у поганій країні і не в невідомій землі були вони володарями, але в руській, яка відома і чутна у всіх кінцях землі».

62. В якому столітті відбулася подія, описана в уривку з історичного джерела?

- A)** X ст.
- B)** XII ст.
- Б)** XI ст.
- Г)** XIII ст.

63. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

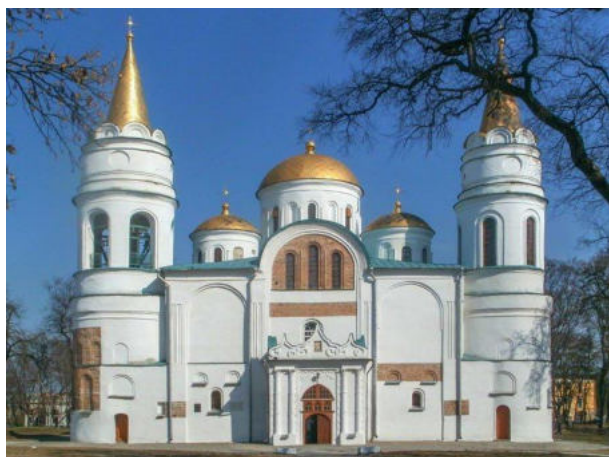
- А) Михайлівський Золотоверхий собор Михайлівського монастиря в Києві
- Б) Софійський собор у Києві
- В) Спасо-Преображенський собор у Чернігові
- Г) Успенський собор Печерського монастиря в Києві

64. На фото XIX ст:

- А) Михайлівський Золотоверхий собор Михайлівського монастиря в Києві
- Б) Софійський собор у Києві
- В) Спасо-Преображенський собор у Чернігові
- Г) Успенський собор Печерського монастиря в Києві

65. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

- А) Михайлівський Золотоверхий собор Михайлівського монастиря в Києві
- Б) Софійський собор у Києві
- В) Спасо-Преображенський собор у Чернігові
- Г) Успенський собор Печерського монастиря в Києві

66. Спасо-Преображенський собор у Чернігові, збудований у XI ст., зображено на фото

А)

Б)

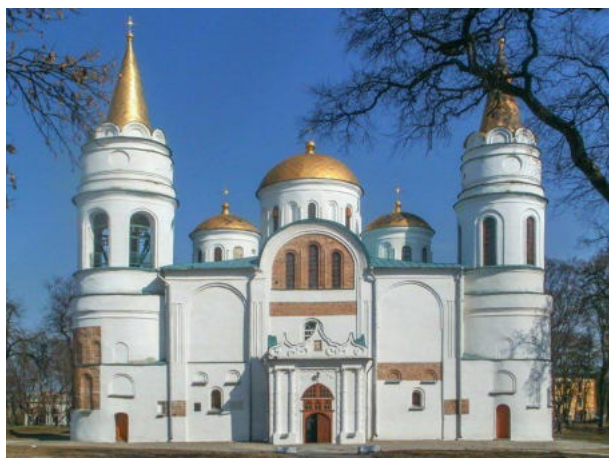

В)

Г)

67. Пам'ятка архітектури, зображена на фото, є візитівкою:

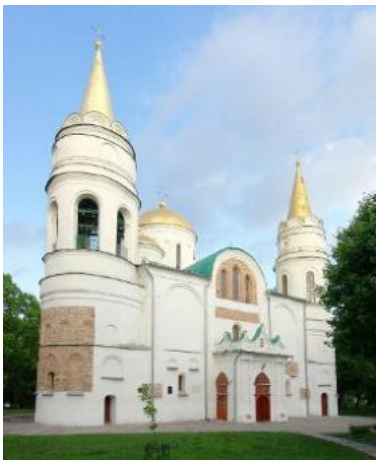
А) Володимира

Б) Києва

В) Переяслава

Г) Чернігова

68. В якому місті знаходиться зображений на фото собор першої половини XI ст.:

А) Вишгород Б) Київ В) Херсонес Г) Чернігів

69. На фото XIX ст.:

- А) Михайлівський Золотоверхий собор Михайлівського монастиря в Києві
- Б) Софійський собор у Києві
- В) Спасо-Преображенський собор у Чернігові
- Г) Успенський собор Печерського монастиря в Києві

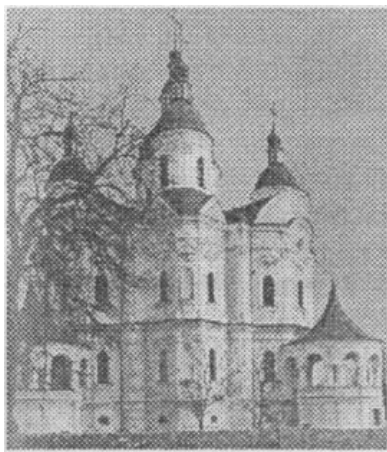
70. Позначте пам'ятку давньоруської архітектури:

А)

Б)

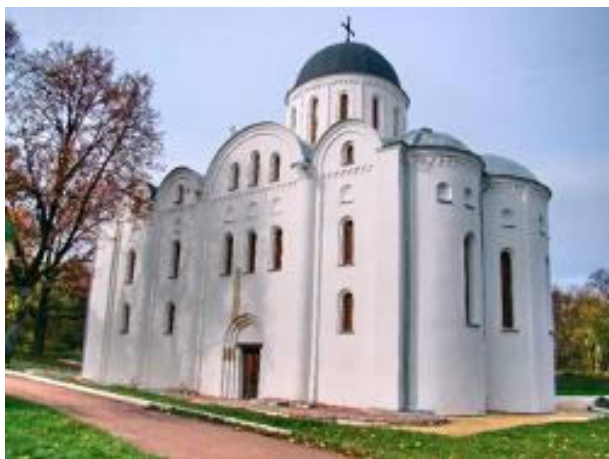

В)

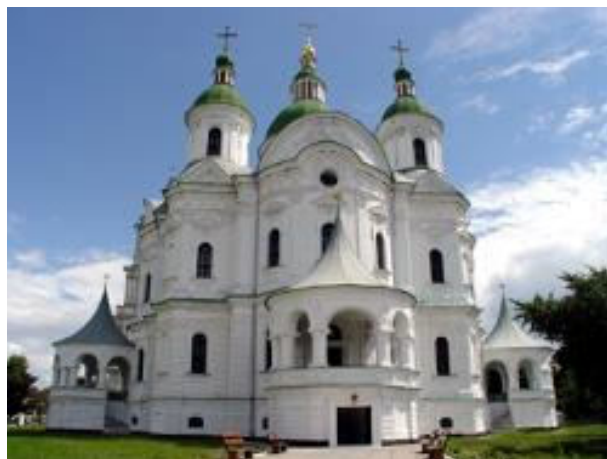

Г)

71. Позначте пам'ятку давньоруської архітектури:

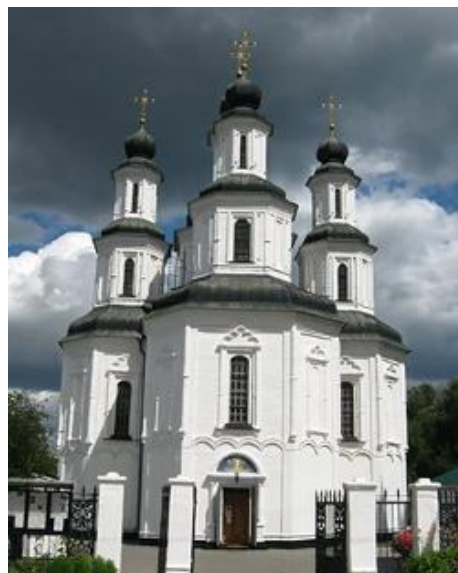
А)

Б)

В)

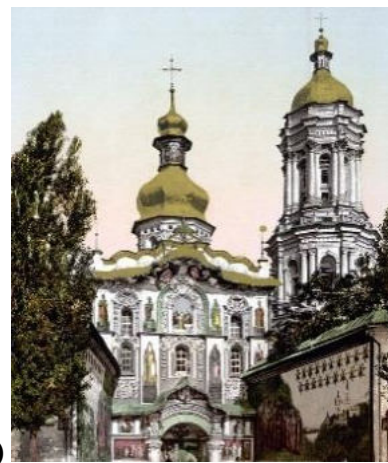

Г)

72. 1051 р. чернець Антоній заклав у недалекому майбутньому провідний осередок церковного й культурно-освітнього життя -:

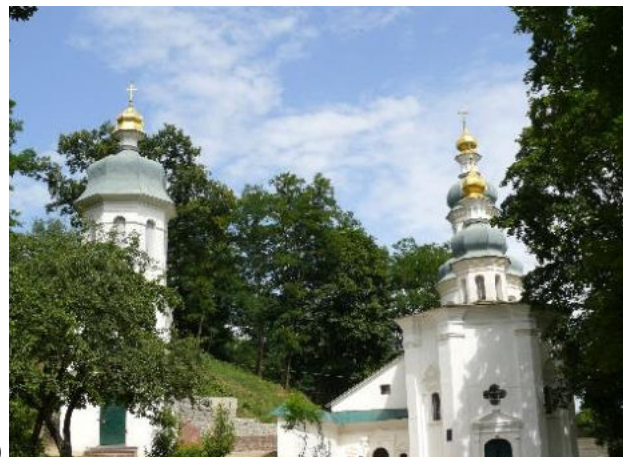
А)

Б)

В)

Г)

А) Межигірський Спасо-Преображенський монастир

Б) Печерський монастир

В) Почаївську лавру

Г) Троїцько-Іллінський монастир

73. Вкажіть, про який з монастирів йде мова в уривку:

«... Ларіон ... ходив... на пагорб... і тут молитви діяв... і викопав він тут печерку малу, двосажженну... Антоній... возлюбив місце це, і вселився в неї... І почали приходити до нього братія, і став він приймати і постригати їх... А коли братії умножилося і не могли вони вміститися в печеру, то задумали вони поставити монастир зовні печери».

А) Афонський

Б) Печерський

В) Почаївський

Г) Святогірський

74. Вкажіть, про спорудження якого храму йде мова в уривку:

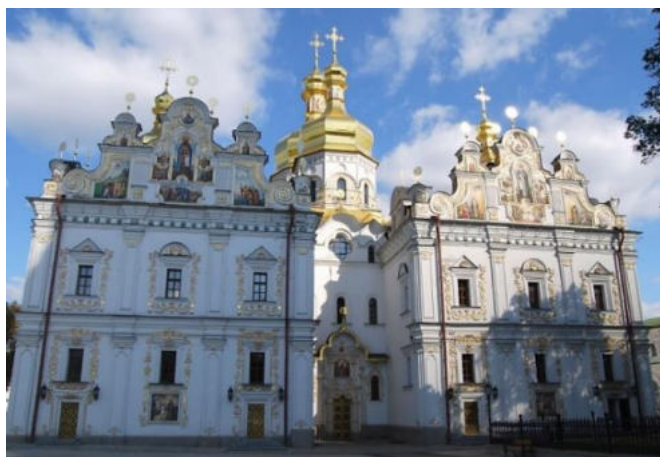
«Заснована ж була сія божественна церква Богородична в літо 1073. У дні благовірного князя Святослава, сина Ярославового, який своїми руками почав рів копати, стала будуватися церква ця».

А) Десятинна церква в Києві

Б) Софійський собор у Києві

- В) Спасо-Преображенський собор у Чернігові
- Г) Успенський собор Печерського монастиря в Києві

75. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

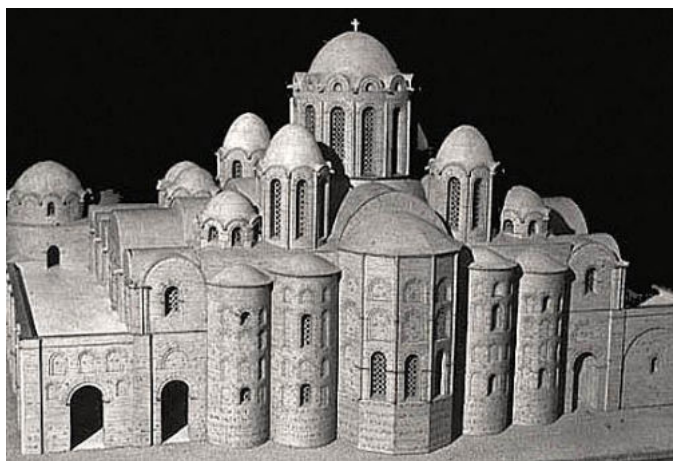
- А) Михайлівський Золотоверхий собор Михайлівського монастиря в Києві
- Б) Софійський собор у Києві
- В) Спасо-Преображенський собор у Чернігові
- Г) Успенський собор Печерського монастиря в Києві

76. Вкажіть, про спорудження якого храму йде мова в уривку:

«Заснована ж була сія божественна церква Богородична в літо 1073. У дні благовірного князя Святослава, сина Ярославового, який своїми руками почав рів копати, стала будуватися церква ця».

А)

Б)

В)

Г)

- А) Десятинна церква в Києві

- Б) Софійський собор у Києві
- В) Спасо-Преображенський собор у Чернігові
- Г) Успенський собор Печерського монастиря в Києві

77. На фото XIX ст.:

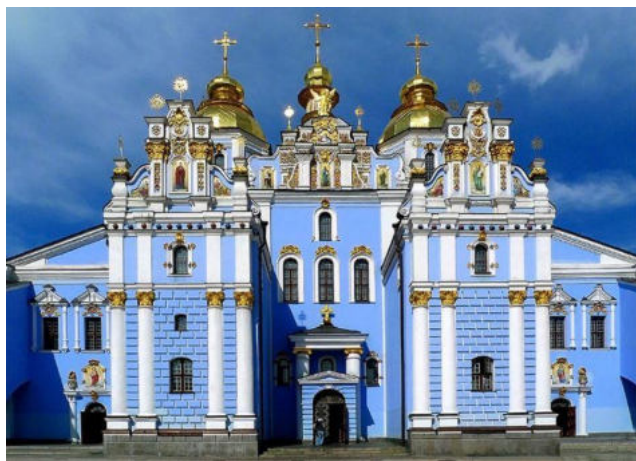
- А) Михайлівський Золотоверхий собор Михайлівського монастиря в Києві
- Б) Софійський собор у Києві
- В) Спасо-Преображенський собор у Чернігові
- Г) Успенський собор Печерського монастиря в Києві

78. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

- А) Михайлівський Золотоверхий собор Михайлівського монастиря в Києві
- Б) Софійський собор у Києві
- В) Спасо-Преображенський собор у Чернігові
- Г) Успенський собор Печерського монастиря в Києві

79. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

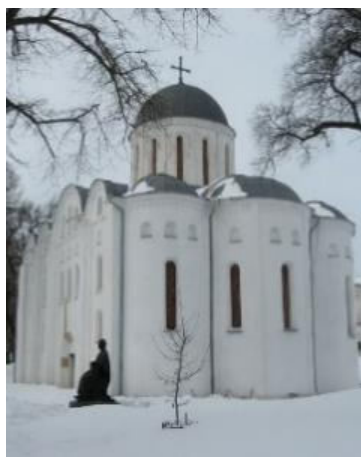
- А) Михайлівський Золотоверхий собор Михайлівського монастиря в Києві
- Б) Софійський собор у Києві
- В) Спасо-Преображенський собор у Чернігові
- Г) Успенський собор Печерського монастиря в Києві

80. На одному з останніх фото, зроблених перед тим, як радянська влада наказала знести храм:

- А) Михайлівський Золотоверхий собор Михайлівського монастиря в Києві
- Б) Софійський собор у Києві
- В) Спасо-Преображенський собор у Чернігові
- Г) Успенський собор Печерського монастиря в Києві

81. Риси якого мистецького стилю виразно простежуються в зображених спорудах, поєднуючись із візантійською та київською архітектурою:

А) бароко Б) готики В) Ренесансу Г) романського

82. В якому давньоруському місті було збудовано зображену на фото споруду:

А) Вишгород Б) Київ В) Любеч Г) Чернігів

83. Вкажіть, яка культура мала вирішальний вплив на розвиток храмового будівництва Київської Русі в період її розквіту:

А) західноєвропейська Б) варязька
В) хозарська Г) візантійська

84. Починаючи з XII ст. в архітектурі Київської Русі з'являються риси:

А) візантійського стилю Б) готики В) Ренесансу Г) романського стилю

85. Позначте назву зображеного малюнка, що розміщувався в рукописній книзі.

А) фреска
Б) мініатюра
В) ікона
Г) мозаїка

86. Твір образотворчого мистецтва невеликого розміру в рукописі, відзначений особливо тонкою технікою виконання візерунків та подій:

А) арабеска Б) меандр В) мініатюра Г) малюнок

87. Вкажіть найдавнішу на Русі книгу, прикрашену мініатюрами дияконом Григорієм:

А) Галицьке Євангеліє Б) Остромирове Євангеліє
В) Пересопницьке Євангеліє Г) Реймське Євангеліє

88. Про якого діяча йдеться в уривку з історичного джерела?

«Чернець Києво-Печерського монастиря, учасник розпису Успенського собору Києво-Печерської лаври. Зажив слави серед сучасників написанням чудотворних ікон. Дві з них — “Печерська Богородиця” і “Ярославська Оранта” — збереглися до наших днів».

А) Агапіт

Б) Алімпій

В) Нестор

Г) Феодосій

89. Назвіть видатного майстра з Печерської іконописної майстерні, автора «Ярославської Оранти» і мозаїк Михайлівського Золотоверхого монастиря:

А) Агапіт

Б) Алімпій

В) Іларіон

Г) Феофан Грек

90. На іконі зображений православний святий, видатний майстер з Печерської іконописної майстерні, автор «Ярославської Оранти» і мозаїк Михайлівського Золотоверхого монастиря:

А) Агапіт

Б) Алімпій

В) Іларіон

Г) Феофан Грек

91. *Вкажіть елементи інтер'єру, властиві собору Святої Софії в Києві:

А) барельєфи

Б) вітражі

В) мозаїки

Г) орнаменти

Д) фрески

92. Зображення або візерунок, зроблений з окремих, щільно припасованих один до одного і закріплених на спеціальному розчині різнокольорових шматочків скла, мармуру, камінців, — це

А) фреска

Б) графіті

В) мозаїка

Г) книжкова мініатюра

93. Зображення, виконане з кольорових каменів, смальти, керамічних плиток та ін.:

А) барельєф

Б) мініатюра

В) мозаїка

Г) фреска

94. Позначте назву зображеного малюнка

А) мініатюра

Б) ікона

В) мозаїка

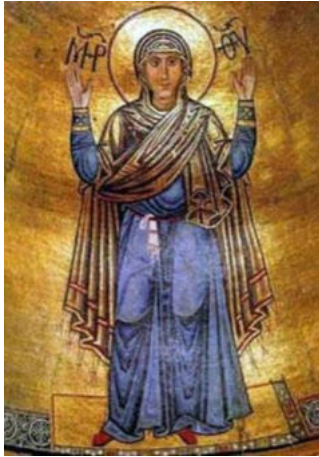
Г) фреска

95. Живописне, мозаїчне або рельєфне зображення Ісуса Христа, Богородиці, святих і подій Святого Письма:

А) ікона Б) мощі В) образ Г) реліквія

96. Укажіть назву пам'ятки культури, зображеної на фото:

А) Вишгородська ікона Богородиці

Б) ікона-мозаїка Пресвятої Богородиці на Золотих воротах

В) мозаїка Богоматері Оранти із Софійського собору

Г) Холмська ікона Богородиці

97. Позначте назву виду декоративно-прикладного та монументального мистецтва, в якому виконано зображення Богоматері Оранти та Христа-Вседержителя в Софійському соборі:

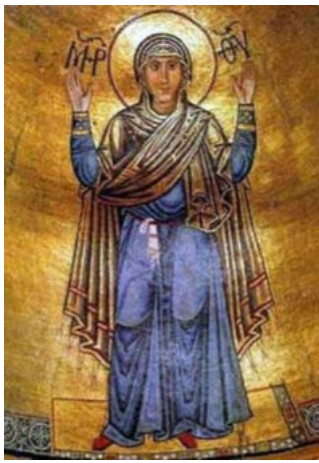
A) вітраж

Б) діорама

В) мозаїка

Г) фреска

98. Давньоруські мозаїки, фрагменти яких зображено на фото, є елементами оздоблення:

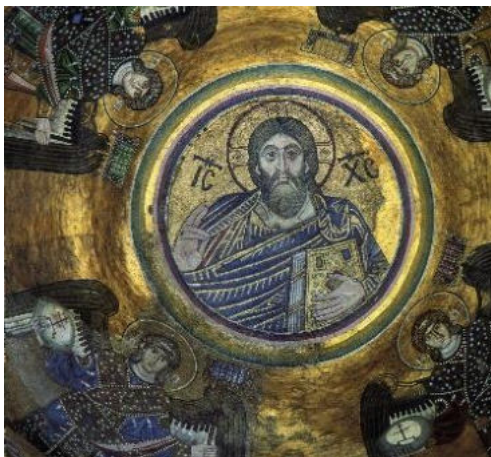
- А) П'ятницької церкви в Чернігові
- Б) Софійського собору в Києві
- В) Спасо-Преображенського собору в Чернігові
- Г) церкви святого Пантелеймона поблизу Галича

99. Позначте назву виду декоративно-прикладного та монументального мистецтва, в якому виконано зображення Богоматері Оранти та Христа-Вседержителя в Софійському соборі:

- А) вітраж
- Б) діорама
- В) мозаїка
- Г) фреска

100. Позначте назву виду декоративно-прикладного та монументального мистецтва, в якому виконано зображення Пантократора з архангелами в Софійському соборі:

- А) вітраж
- Б) діорама
- В) мозаїка
- Г) фреска

101. Монументальна картина, написана фарбами (водяними або на вапняному молоці) на свіжій вогкій штукатурці, – це:

А) ікона Б) мініатюра В) мозаїка Г) фреска

102. Позначте назву виду декоративно-прикладного та монументального мистецтва, в якому виконано зображення в Софійському соборі:

А) барельєф Б) мініатюра В) мозаїка Г) фреска

103. Позначте назву виду декоративно-прикладного та монументального мистецтва, в якому виконано зображення у київській церкві Спаса на Берестові

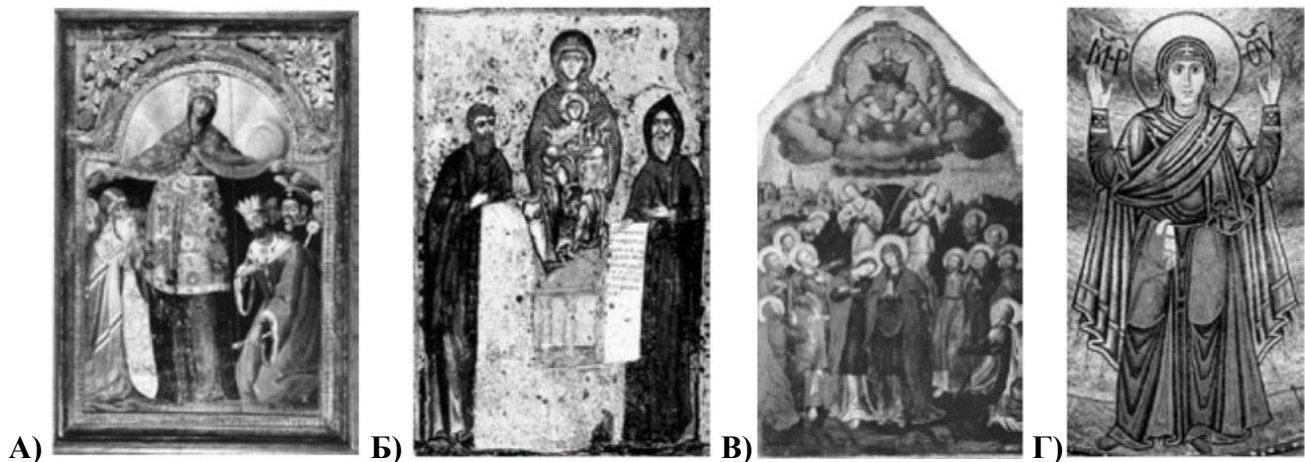
А) барельєф Б) мініатюра В) мозаїка Г) фреска

104. Давньоруські мозаїки, фрагменти яких зображено на фото, є елементами оздоблення:

- А) П'ятницької церкви в Чернігові
- Б) Софійського собору в Києві
- В) Спасо-Преображенського собору в Чернігові
- Г) церкви святого Пантелеймона поблизу Галича

105. Яка з пам'яток образотворчого мистецтва прикрашає Софійський собор у Києві:

106. Вкажіть храм, який прикрашала мозаїчна композиція – зображення одного із святих таїнств, визнаних більшістю християнських конфесій:

- А) Михайлівський Золотоверхий собор у Києві
- Б) Софійський собор у Києві
- В) Спасо-Преображенський собор у Чернігові
- Г) Успенський собор у Володимирі

107. Позначте назву виду декоративно-прикладного та монументального мистецтва, в якому виконано зображення християнського святого таїнства в Михайлівському соборі:

А) вітраж Б) діорама В) ікона Г) мозаїка

108. Позначте назву виду декоративно-прикладного та монументального мистецтва, в якому виконано зображення християнського святого Дмитра Солунського в Михайлівському соборі:

А) вітраж Б) діорама В) мініатюра Г) мозаїка

109. Традиції якої культури наслідувала мозаїка Софійського собору, зображена на фото:

А) візантійської Б) готичної В) Ренесансу Г) романської

110. Проявом впливу на Русь якої культури є ікони, зображені на фото?

А) візантійської Б) західноєвропейської В) іудейської Г) мусульманської

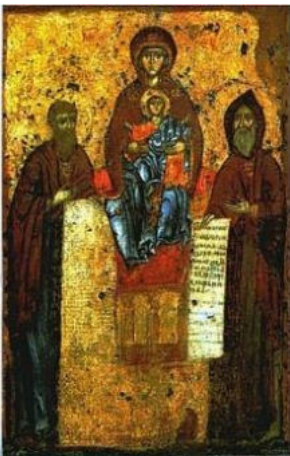
111. Укажіть назву наведеної ікони Богородиці:

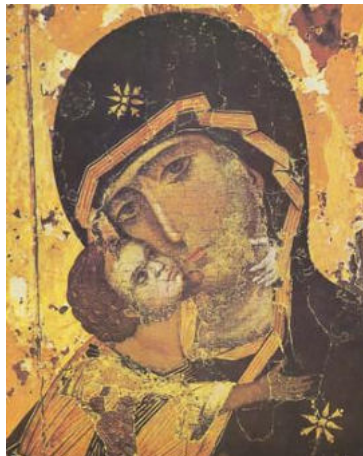
А) Вишгородська
Б) Дорогобузька

В) Свенська
Г) Холмська

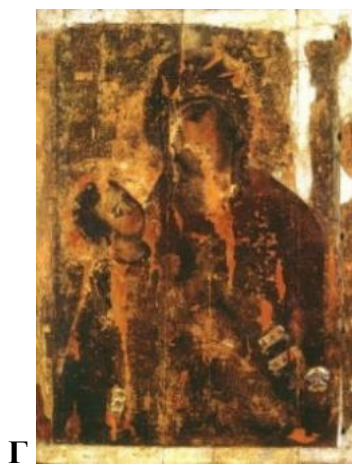
112. Яку із зображених ікон створено в майстерні Києво-Печерського монастиря:

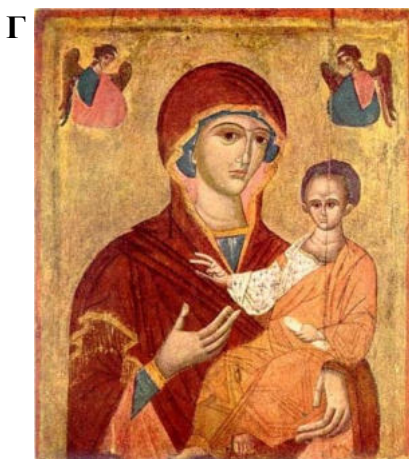
А

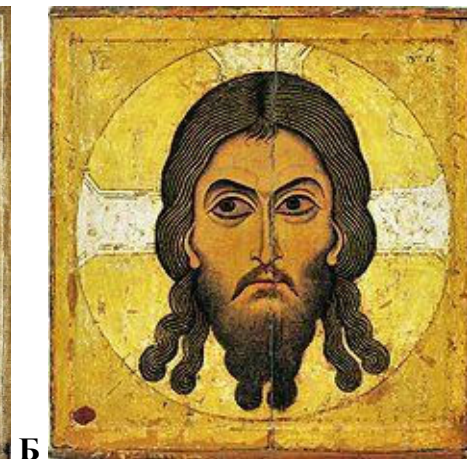
Б

113. Яка з ікон, як вважають, була розписана Алімпієм:

114. Вкажіть ікону, до створення якої не мали відношення майстри давньоруської «київської школи»:

В

Г

115. Вкажіть ікону, до створення якої не мали відношення майстри давньоруської «київської школи»:

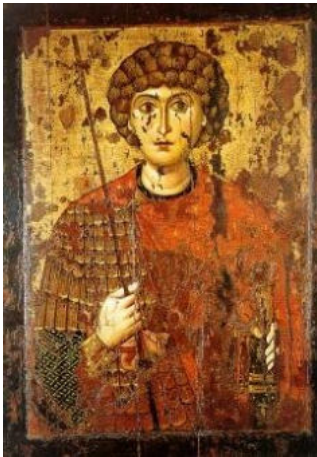
А

Б

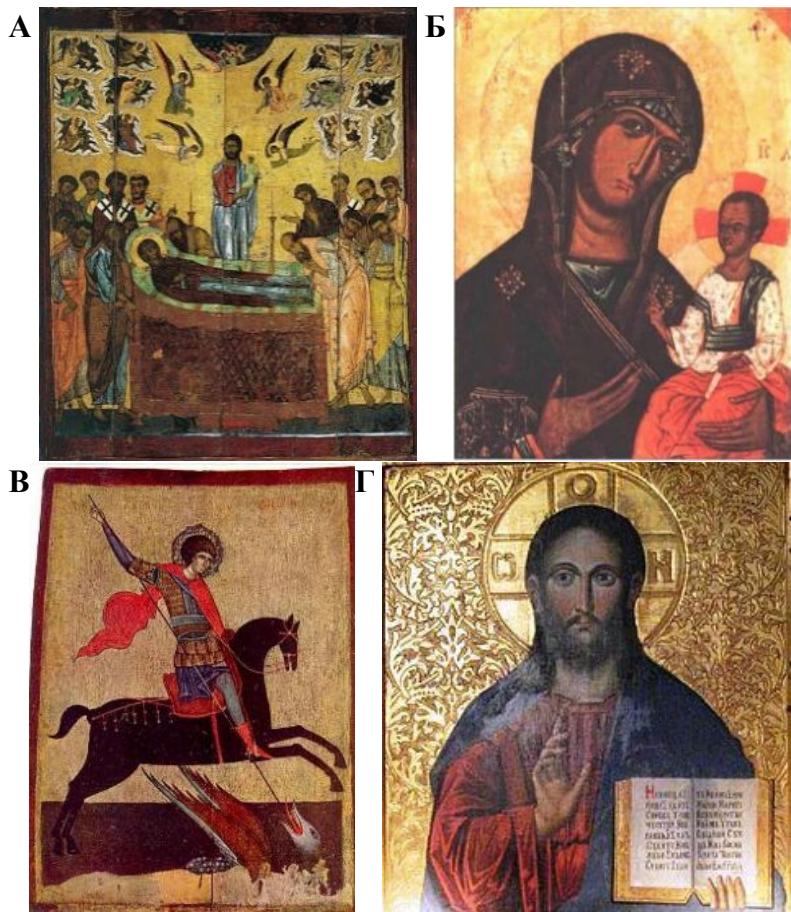
В

Г

116. Яку із зображених ікон створено майстрами давньоруської «київської школи»:

117. Найбільшого впливу на культуру і суспільно-політичне життя Київської Русі завдала ...

- A)** Стародавня Греція **Б)** Римська імперія
B) Візантійська імперія **Г)** Західна Європа

118. Твір образотворчого мистецтва невеликого розміру в рукописі, відзначений особливо тонкою технікою виконання візерунків та подій:

- А) арабеска Б) меандр В) мініатюра Г) малюнок**

119. Укажіть назву пам'ятки культури, зображеної на фото:

- А) Євангеліст Лука. Мініатюра з Остромирового Євангелія**
Б) Євангеліст Лука. Гравюра з львівського «Апостола»
В) ікона святого Юрія Змієборця із с. Станилі
Г) мініатюра. Пересопницьке Євангеліє

120. Мініатюра, зображена на фото, прикрашає

А) «Руську правду»

Б) «Повість минулих літ»

В) «Остромирове Євангеліє»

Г) «Слово о полку Ігоревім»

121. Вкажіть давньоруський твір, де було розміщено мініатюру євангеліста Луки:

А) Остромирове Євангеліє

В) Реймське Євангеліє

Б) «Повість минулих літ»

Г) «Слово про закон і благодать»

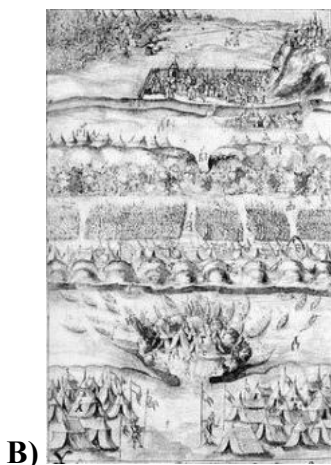
122. Яка з пам'яток є зразком книжкової мініатюри часів розквіту Київської Русі:

А)

Б)

123. Укажіть назву пам'ятки культури, зображеної на фото:

- А) Євангеліст Лука. Мініатюра з Остромирового Євангелія
- Б) ікона святого Юрія Зміборця із с. Станілі
- В) мініатюра. Пересопницьке Євангеліє
- Г) родина князя Святослава Ярославича. Мініатюра «Ізборника»

124. Один з перших давньоруських сімейних портретів – мініатюра із зображенням родини князя Святослава Ярославича – помістився на сторінках:

- А) «Ізборника Святослава»
- Б) «Слова про закон та благодать»
- В) Остромирового Євангелія
- Г) «Повісті минулих літ»

125. Яка пам'ятка часів Київської Русі містить зображений портрет княжої родини:

- А) Остромирове Євангеліє Б) «Ізборник Святослава»
 В) «Слово о полку Ігоревім» Г) «Повчання дітям» Володимира Мономаха

126. Яку пам'ятку ілюструє представлене зображення:

- А) Мстиславове Євангеліє Б) «Повість минулих літ»
 В) «Ізборник» Святослава 1073 р. Г) Остромирове Євангеліє

127. Назвіть найдавніший з перекладів Євангелія у східнослов'янських народів:

- А) Реймське Євангеліє Б) Остромирове Євангеліє
 В) Мстиславове Євангеліє Г) Галицьке Євангеліє

128. Твори давньоруського героїчного епосу, що прославляють здебільшого подвиги народних героїв-богатирів і своїм сюжетом пов'язані з Києвом та князем Володимиром Святославичем:

- А) думи Б) балади В) поеми Г) билини

129. Народна речитативно-мелодійна епічна пісня (героїчна або соціально-побутова) на реальній історичній основі:

- А) билина Б) дума В) сказання Г) слово

130. Як називали бродячих артистів, зображених на фресці з Софійського собору:

А) гусяри Б) жонглери В) лірники Г) скоморохи

Зміст

2.3. Роздробленість Київської Русі. Монгольська навала. Галицько-Волинська держава	1
2.3.1. Політична роздробленість.....	1
2.3.2. Правління Данила Галицького. Монгольська навала.	27
2.3.3. Галицько-Волинська держава в останній третині XIII - першій половині XIV ст.	43

2.3. Роздробленість Київської Русі. Монгольська навала. Галицько-Волинська держава

2.3.1. Політична роздробленість.

- Основу економічного розвитку Київської Русі становили ...
 - землеробство та скотарство
 - торгівля та промисли
 - землеробство та чорна металургія
 - ремесло та промисли
- *Вкажіть, які процеси характеризують натуральне господарство:
 - розвиток торгівлі
 - все необхідне виробляється в господарстві
 - купівля-продаж різноманітних товарів

- Г) майже нічого не продається і не купується
- Д) купують тільки сіль і залізо
- Е) розповсюдження грошей
- Ж) встановлення обміну між різними країнами

3. Вкажіть, чому в середні віки мляво розвивалася торгівля:

- А) через природні й кліматичні умови
- Б) через віддаленість населених пунктів один від одного
- В) селяни не хотіли продавати продукти свого господарювання
- Г) врожаї були низькими, надлишків майже не було

4. *Вкажіть, де виникали середньовічні українські міста:

- А) поблизу родовищ корисних копалини
- Б) у центрах розвитку землеробства і скотарства
- В) на перехрестях торгових шляхів
- Г) поблизу монастирів і замків
- Д) на місті давньоримських військових таборів
- Е) на переправах через ріки
- Ж) біля морських гаваней

5. Вкажіть, який з указаних факторів не вплинув на процес виникнення міст на Русі:

- А) розвиток торгівлі, наявність мережі міжнародних торговельних шляхів.
- Б) формування племінних центрів – городищ – у давніх слов'ян.
- В) безперервність традицій та досвід міського життя з античних часів.
- Г) будівництво східнослов'янською знаттю замків-фортець

6. Зміна торговельної кон'юнктури наприкінці XI ст., занепад Києва як головного торговельного центру зумовили...:

- А) втрату Київською Руссю державної незалежності
- Б) занепад сільського господарства та ремесла Київської Русі
- В) політичну роздробленість Київської Русі
- Г) посилення залежності Київської Русі від Візантійської імперії

7. Вкажіть, які були причини занепаду Київської Русі:

- А) стихійні лиха
- Б) селянські повстання
- В) набіги кочівників
- Г) панування натурального господарства і зміцнення феодалного землеволодіння

8. Якою була економічна причина роздробленості Київської Русі?

- А) зміцнення удільних князівств і земель
- Б) зростання ролі боярства в суспільстві
- В) посилення експансії кочовиків на Русь

Г) розвиток вотчинного землеволодіння

9. Вкажіть, якій добі притаманне явище, описане в уривку:

«Перестали князі невірних воювати, стали один одному казати: се моє, а се теж моє, брате! Стали вони діла дрібні вважати за великі, на себе самих підіймати чвари, - а невірні з усіх сторін находили, землю Руську долали...».

- А) велике розселення слов'ян Б) розквіт Київської держави
В) роздробленість Київської держави Г) золотоординське панування на Русі

10. Позначте явище, про яке йдеться в уривку з давньоруського літопису:

«Посланці прийшли до Давида і сказали йому: «Це ... мовлять брати: «Ми не дамо тобі стола володимирського, бо ти кинув ножа в нас, а сього не було в Руській землі»...»

- А) розподіл полюддя Б) наділення помістями бояр
В) боротьбу князів за уділи Г) надання містам магдебурзького права

11. У 1097 році на з'їзді князів у Любечі ...

- А) була закріплена система ротації влади, встановлена Ярославом Мудрим
Б) переіміг принцип отчини
В) було ухвалено рішення про передачу влади по прямій лінії від отця – до сина
Г) затверджено принцип передачі влади старшому в родині Рюриковичів

12. Вкажіть правильне судження:

«З проведенням Любецького з'їзду князів 1097 р. пов'язують...».

- 1) початок боротьби за київський стіл між Ярославичами
2) запровадження принципу князівської вотчини
А) обидва судження вірні Б) правильне 1-ше судження
В) правильне 2-ге судження Г) обидва судження невірні

13. Вкажіть, які твердження щодо Любецького з'їзду князів є правильними:

- 1) на з'їзді було прийнято новий звід руських законів – «Правду Ярославичів»
2) з'їзд відбувся в 1097 р. за ініціативи Володимира Мономаха
3) рішення з'їзду остаточно поклали край князівським уособицям
4) з'їзд ухвалив принцип – «...кожен хай держить отчину свою»
А) 1, 3 Б) 1, 4
В) 2, 3 Г) 2, 4

14. Що було однією з причин домовленості, досягнутої між онуками Ярослава Мудрого: «Віднині з'єднаймося в одне серце і обережімо Руську землю...»:

- А) загроза завоювання хозарами Б) часті напади половців
В) численні набіги печенігів Г) вторгнення монголів

15. Вкажіть правильне судження: «З проведенням Любецького з'їзду князів 1097 р. пов'язують...».

1) встановлення чіткого порядку престолонаслідування

2) закріплення вотчинних земель за певними гілками князівського роду з правом спадкування дітей і онуків

А) обидва судження вірні

Б) правильне 1-ше судження

В) правильне 2-ге судження

Г) обидва судження невірні

16. *Визначте причини феодалної роздробленості Київської Русі:

А) княжі уособиці

Б) розквіт культури

В) зростання міст

Г) напади кочівників

Д) зміцнення феодалного землеволодіння

17. *Виділіть причини феодалної роздробленості Київської Русі:

А) набіги кочівників

Б) відділення князівств

В) військові походи князів

Г) зміцнення феодалного землеволодіння

Д) феодалні уособиці

Е) ослаблення влади великого князя

Ж) панування натурального господарства З) народні повстання

18. Позначте одну з причин роздробленості Київської Русі:

А) створення місцевого апарату влади

Б) занепад ремесла й торгівлі

В) зменшення кількості вотчин

Г) маленька територія Київської Русі

19. Сутність політичної роздробленості Київської Русі полягала в ...

А) занепаді країни в умовах безперервних князівських міжусобиць

Б) зміні ранньої імперії на федерацію споріднених монархій

В) утраті суверенітету, заміні загальноруського законодавства удільним

Г) цілковитій руйнації держави, розпаді внутрішніх зв'язків

20. Що з названого належить до причин політичної роздробленості Русі?

А) встановлення вічових порядків

Б) встановлення влади Золотої Орди

В) поширеність язичницьких вірувань

Г) прагнення удільних князів до незалежності від Києва

21. Однією із причин політичної роздробленості Київської Русі є ...

А) відсутність чіткого механізму спадкоємності великокнязівської влади

Б) розпад державного адміністративного апарату

В) занепад сільського господарства й торгівлі

Г) падіння Візантійської імперії

22. Сутність роздробленості Київської держави полягала у

А) зміцненні самостійності удільних князівств

Б) появі інституту загальноруських князівських з'їздів

В) відсутності механізму спадкоємності влади великого князя

Г) занепаді віча - органу громадського та державного управління

23. Однією із причин політичної роздробленості Київської Русі є ...

А) зростання великого феодального землеволодіння

Б) розпад державного адміністративного апарату

В) занепад сільського господарства й торгівлі

Г) падіння Візантійської імперії

24. Яку земельну власність князі, бояри та інші представники панівної верхівки в Київській Русі могли передавати в спадок, продавати, дарувати, обмінювати?

А) посад **Б)** наділ **В)** помістя **Г)** вотчину

25. *Позначте причини політичної роздробленості Київської Русі:

А) відсутність чіткого механізму спадкоємності великокнязівської влади

Б) етнічна неоднорідність населення держави

В) занепад сільського господарства і торгівлі

Г) зміцнення вотчинного землеволодіння

Д) падіння Візантійської імперії

Е) утвердження в Києві нової династії – Гедиміновичів

Ж) зростання монастирського землеволодіння

26. Позначте чинники, які спричинили роздробленість Київської Русі:

1. Великі простори держави, етнічна неоднорідність її населення

2. Чіткий, незмінний механізм спадковості великокнязівської влади

3. Зміцнення вотчинної форми феодального землеволодіння

4. Навала монгольських орд хана Батия

А) 1, 3

Б) 1, 4

В) 2, 3

Г) 2, 4

27. У другій половині XII ст. Київ остаточно втратив роль єдиного політичного центру Київської Русі внаслідок

А) зміцнення самостійності удільних князівств у ході князівських міжусобиць

Б) загострення кризи Візантійської імперії та ослаблення її впливу

В) смерті великого київського князя Ярослава Мудрого

Г) захоплення та зруйнування Києва половцями

28. Зміни в політичному устрої Київської Русі в XI-XIII ст. були пов'язані з ...

- А) занепадом і зникненням віча – органу громадського та державного управління
- Б) обмеженням влади великого київського князя лише судовими функціями
- В) перетворенням боярської ради з дорадчого органу при князі на урядовий орган
- Г) появою та функціонуванням інституту загальноруських князівських з'їздів

29. Виникнення самостійних політичних центрів на Русі в XII – на початку XIII ст. було наслідком:

- А) господарського занепаду Києва
- Б) монгольської навали
- В) політичної роздробленості
- Г) розпаду тріумвірату Ярославичів

30. Встановіть відповідність між назвами періодів історії України та поняттями й термінами, які потрібно використовувати, характеризуючи їх.

1) стародавня історія України	А) християнізація, «тесть Європи», «Руська правда»
2) Київська Русь за перших князів	Б) привласнююче господарство, археологічна культура, осілий спосіб життя, Велике розселення слов'ян
3) розквіт Київської Русі	В) князівські усобиці, федеративна монархія, з'їзди князів
4) Київська Русь за часів правління Ярославичів	Г) язичництво, полюддя, уроки, погости
	Д) фільваркове господарство, покозачення, магнат, шляхта

31. Встановіть послідовність подій:

- А) Любецький з'їзд князів
- Б) заснування Києво-Печерського монастиря
- В) кінець співправління Ярослава Мудрого з братом Мстиславом
- Г) поразка руських князів від половців на р. Альті

32. Вкажіть час початку феодальної роздробленості в Київській Русі:

- А) початок X століття
- Б) середина XI століття
- В) середина XII століття
- Г) початок XIII століття

33. Вкажіть ім'я князя, що не претендував на київський престол в XIII столітті:

- А) Андрій Боголюбський
- Б) Данило Галицький
- В) Роман Мстиславич
- Г) Рюрик Ростиславич

34. *Які риси були притаманні розвитку Київського князівства в другій половині XII — на початку XIII ст.?

- А) встановлення золотоординського панування
- Б) господарство розорене постійними набігами половців
- В) домінування в політичному житті родового боярства
- Г) один із найбільш розвинутих і густонаселених регіонів Русі
- Д) політична нестабільність, відсутність власної династії
- Е) постійні династичні зазіхання Польщі та Угорщини

Ж) центр релігійного життя Русі

35. Які з цитованих документів містять опис подій, що стали наслідком політичної роздробленості Київської Русі:

1) «І послали знову кияни до Володимира, говорячи: “Піди, княже, до Києва. Бо якщо ти не підеш, то знай, що багато зла підніметься, і тоді не Путятин двір, ні соцьких ...а далі й підуть на ятрівку твою, і на бояр, і на монастирі. І будеш ти одвіт мати, княже, якщо ото монастирі розграбують”».

2) «Узятий же був Київ місяця березня у дванадцятий, у середу другої неділі посту. І грабували вони два дні увесь город — Подолля, і Гору, і монастирі, і Софію, і Десятинну Богородицю... смольняни, і суздальці, і чернігівці, і Олегова дружина»

А) обидва

Б) 1-й

В) 2-й

Г) жоден

36. Чому в XII-XIII століттях на Русі церкви почали будувати переважно менших розмірів, ніж раніше?

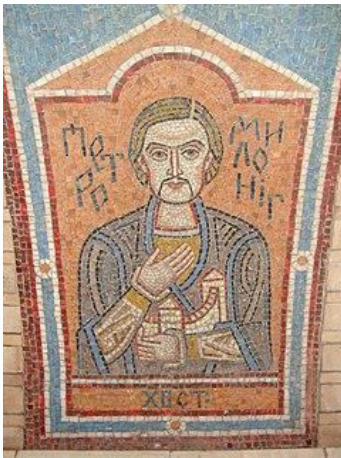
А) виросла майстерність будівельників, почалося застосування нових будівельних матеріалів

Б) відбулася зміна художнього стилю, готика витісняла романські будови

В) зі зменшенням загрози з боку кочовиків відпала необхідність використовувати храми в якості оборонних споруд

Г) удільні князі не мали в своєму розпорядженні таких коштів і ресурсів, як великі князі київські в часи розквіту держави

37. Фреска у київському метро зображує першого відомого під власним ім'ям руського:

А) зодчого

Б) лікаря

В) музиканта

Г) ювеліра

38. Встановіть відповідність між назвами давньоруських удільних князівств у період політичної роздробленості та їхніми теренами, позначеними на карті:

1) Волинське

2) Галицьке

3) Київське

4) Чернігівське

39. Встановіть відповідність між пронумерованими на карті теренами давньоруських удільних князівств у період політичної роздробленості та їхніми назвами:

А) Київське Б) Галицьке В) Волинське Г) Чернігівське Д) Переяславське

40. Розставте події в хронологічній послідовності:

А) хрещення Русі	Б) Любецький з'їзд князів
В) «Руська Правда»	Г) «Повість минулих літ»

41. Землі яких князівств у часи роздробленості Русі-України позначено на картосхемі штрихуванням:

А) Київського та Переяславського	Б) Чернігівського та Київського
В) Волинського та Чернігівського	Г) Галицького та Переяславського

42. Назвіть князівство Київської держави, територія якого простерлася правим берегом Дніпра і на півдні межувала з половецькими степами:

А) Галицьке	Б) Київське
В) Переяславське	Г) Чернігівське

43. Вкажіть, коли відбувались описувані події:

«Узятий же був Київ місяця березня у дванадцятий день, у середу другої неділі посту. І грабували вони два дні увесь город – Поділля, і Гору, і монастирі, і Софію, і Десятинну Богородицю. І не було помилювання анікому і нізвідки: церкви горіли, християн убивали, а других в'язали, жінок вели в полон, силоміць розлучаючи з мужами їхніми, діти ридали, дивлячись на матерів своїх. І взяли вони майна безліч, і церкви оголили од ікон, і книг, і риз, і дзвони познімали всі... і всі святині було забрано. Запалений був навіть монастир Печерський... І був у Києві серед усіх людей стогін, і туга, і скорбота невтишима, і сльози безперестанні. Се ж усе вдіялося за гріхи наші».

А) 1113 рік

Б) 1169 рік

В) 1185 рік

Г) 1240 рік

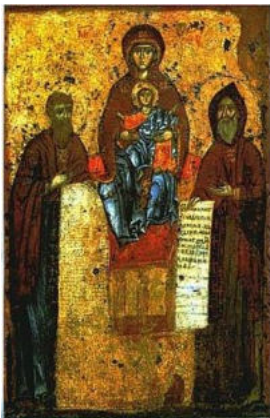
44. Позначте ікону, вивезену Андрієм Боголюбським після погрому Києва до своєї столиці, де вона й отримала теперішню назву:

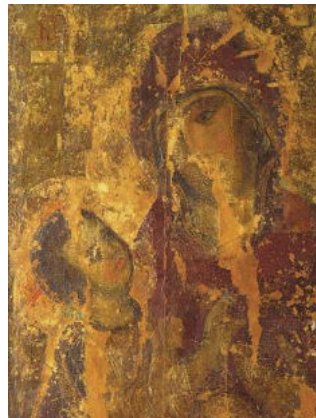
А)

Б)

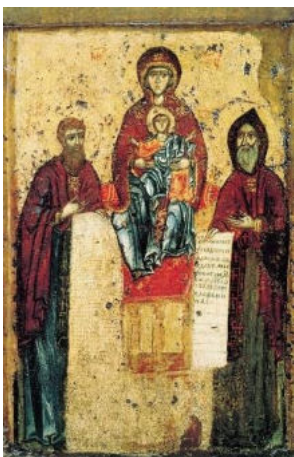

В)

Г)

45. Укажіть назву наведеної ікони:

А) Вишгородська

Б) Дорогобузька

В) Свенська (Печерська)

Г) Холмська

46. На фото зображено

- А) ікону Успіння Богородиці маляра О. Горошковича Б) Дорогобузьку ікону Богородиці
В) Вишгородську ікону Богородиці Г) Холмську ікону Богородиці

47. Проявом впливу на Русь якої культури є ікони, зображені на фото?

- А) візантійської Б) мусульманської В) західноєвропейської Г) іудейської

48. *Вкажіть риси, притаманні розвитку Київського князівства в другій половині XII – на початку XIII ст.:

- А) встановлення золотоординського панування
Б) господарство розорено постійними набігами половців
В) політична нестабільність
Г) центр релігійного життя Русі
Д) один з найбільш розвинених та густонаселених регіонів Русі
Е) домінування в політичному житті родового боярства
Ж) постійні династичні зазіхання Польщі та Угорщини

49. Встановіть події в хронологічній послідовності:

- А) перша згадка в літописі слова «Україна»
Б) похід новгород-сіверського князя Ігоря Святославича на половців
В) розорення Києва Андрієм Боголюбським
Г) Любецький з'їзд князів

50. Позначте, звідки взято ці слова:

А) «Повість минулих літ» **Б)** «Повчання дітям»
В) «Слово о полку Ігоревім» **Г)** Галицько-Волинський літопис

A) Іларіон **B)** Данило Заточник
B) Клим Смолятич **Г)** невідомий

A) печеніги **Б)** торки
B) половці **Г)** хазари

The map illustrates the territorial divisions of the Kievan Rus' principality. The main regions are labeled in Ukrainian: **ЧЕРНІГІВСЬКЕ КНЯЗІВСТВО** (Chernihiv Principality) in the north, **ПЕРЕЯСЛАВСЬКЕ КНЯЗІВСТВО** (Pereslav Principality) in the center, **КИЇВСЬКЕ КНЯЗІВСТВО** (Kyiv Principality) in the west, and **ГАЛИЦЬКЕ КНЯЗІВСТВО** (Galicia Principality) in the southwest. Key cities and locations marked include Турів (Turiv), Турово-Пінське князівство (Turov-Pin Principality), Прип'ять (Pripyat), Київ (Kyiv), Корсунь (Korsun), Чернігів (Chernihiv), Новгород-Сверський (Novgorod-Seversky), Трубичинське (Tribichyn), Лесня (Lesnya), Путівль (Putivl), Курськ (Kursk), Шарукань (Sharukany), Сутров (Sutrov), Дніпро (Dnipro), Дністер (Dniester), Тирм (Tirm), Дунай (Danube), and Азовське море (Azov Sea). The map also shows the **ЧОРНЕ МОРЕ** (Black Sea) and the **Сівер-Донець** (Siver-Donets) region. Arrows indicate military campaigns, showing forces moving from the north and center towards the south and east, with specific battles marked by 'X' and 'H' symbols.

Г) «Це був найзавзятіший з боїв: він тривав кілька днів, але татари нарешті стали переможцями; половці й русичі зазнали цілковитої поразки. Ті, які встали, урятувалися, дісталися Русі в найнещаснішому вигляді...»

« ... І сказав йому буй-тур Всеволод: «Один брат, один світ світлий – ти, Ігорю! Обидва ми Святославичі!» ... «Хочу-бо, - сказав Ігор, - списа переломити кінець поля половецького; з вами, русичі, хочу голову свою положити або напиться шоломом з Дону!...»

А) 1054 р.

Б) 1187 р.

В) 1205 р.

Г) 1240 р.

55. Коли відбулася подія, описана в цитованому уривку:

«Ігор сей, славен князь, міццю розум оперезав, мужністю сердечною нагострив, ратного духу виповнився та й повів полки свої хоробрі на землю Половецьку, за землю Руську! Перестали князі невірних воювати, стали один одному казати: “Се моє, а се теж моє, брате!” Стали вони діла дрібні вважати за великі, на себе самих підіймати чвари, — а невірні з усіх сторін находили, землю Руську долали»

А) 1169 р. Б) 1185 р. В) 1199 р. Г) 1223 р.

56. У «Слові о полку Ігоревім» ідеться про

А) один із походів руських князів на половців

Б) монгольську навалу на руські князівства

В) розгром Хозарського каганату

Г) набіги печенігів на руські землі

57. В основу поеми «Слово о полку Ігоревім» покладено реальну історичну подію — невдалий похід новгород-сіверського князя Ігоря проти:

А) хозар Б) печенігів В) половців Г) монголів

58. Вкажіть, похід якого князя проти половців описує «Слово о полку Ігоревім»:

А) Київського

Б) Новгород-Сіверського

В) Чернігівського

Г) Волинського

59. Вкажіть, в якому уривку з історичного джерела йдеться про події походу новгород-сіверського князя Ігоря Святославича 1185 р.:

А) «Сказала дружина Ігореві: «...Піди-но, княже, з нами по данину, хай і ти добудеш, і ми»... І послухав їх Ігор, пішов у Деревляни по данину...»

Б) «Що то шумить, що то дзвенить перед зорею ранньою? Ігор полки свої повертає... Бились день та бились і другий, а на третій, в південну годину, похилились Ігореві стяги!»

В) «Пощо ми губимо Руську землю, самі проти себе зваду маючи? ... Відтепер з'єднаймося в одне серце і обережімо Руську землю. Кожен хай держить отчину свою...»

Г) «Пішов Ігор на Греків... І порадилися руси, і вийшли, проти греків, і битва межи ними обома була люта, і заледве одоліли греки».

60. Запишіть назви творів давньоруської літератури в порядку їх створення:

А) «Повчання дітям»

Б) «Слово про закон і благодать»

В) «Слово о полку Ігоревім»

Г) «Моління Данила Заточника»

61. Встановіть послідовність створення давньоруських літературних пам'яток:

А) «Ізборник Святослава»

Б) Остромирове Євангеліє

В) «Слово о полку Ігоревім»

Г) «Повість минулих літ» (перша редакція ченця Нестора)

62. Розставте події культурного життя Київської Русі в хронологічній послідовності:

А) укладення «Повісті минулих літ» Нестора

Б) написання «Слова о полку Ігоревім»

В) побудова Золотих Воріт у Києві

Г) побудова Борисоглібського собору у Чернігові

63. Установіть відповідність між історичними творами й коротким викладом їх змісту

1) «Повчання дітям»	А) церковно-біблійний виклад всесвітньої історії та історії походження Руської держави
2) «Слово про закон і благодать»	Б) літературно-поетичний опис трагічного походу 1185 року руської дружини проти половців
3) «Слово о полку Ігоревім»	В) похвала князеві Володимирі Великому та прославлення хрещення Русі
4) «Повість минулих літ»	Г) релігійні правила, указівки для князя, життєпис автора, що має служити нащадкам прикладом
	Д) опис життя, подвигів і чудес печерських ченців

64. Установіть відповідність між історичними творами й коротким викладом їх змісту

1) «Повість минулих літ»	А) опис чудес життя та подвигів ченців
2) «Слово о полку Ігоревім»	Б) виклад всесвітньої історії, історії походження Русі та розвитку держави
3) «Києво-Печерський патерик»	В) похвала князеві Володимирі та прославлення хрещення Русі
4) «Повчання дітям»	Г) морально-етичні норми та правила, вказівки для князя, життєпис автора, що має служити прикладом нащадкам
	Д) літературно-поетичний опис трагічного походу руської дружини проти половців

65. Який храм, збудований у Чернігові наприкінці XII — початку XIII ст., уособлює новий напрям в архітектурі Київської Русі:

А)

Б)

В)

Г)

66. Позначте назву міста, в якому розташована споруда, зображена на ілюстрації:

- А) Київ
- Б) Чернігів
- В) Переяслав
- Г) Галич

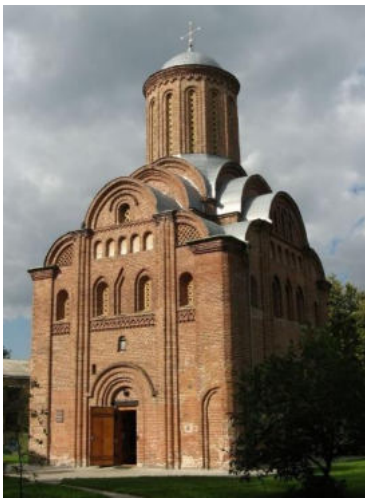

67. Зображені на фото шедеври давньоруського зодчества є пам'ятками архітектури...

- А) Києва
- Б) Переяслава
- В) Чернігова
- Г) Галича

68. Храм, зображений на фото, належить до історико-архітектурної спадщини:

- А) Волині Б) Галичини В) Поділля Г) Сіверщини

69. На фото середини XX ст.:

- А) церква святого Духа у Потеличі Б) церква святого Пантелеймона поблизу Галича
В) Спасо-Преображенський собор у Чернігові Г) П'ятницька церква в Чернігові

70. Яким роком позначено в літописі подію, описану в уривку:

«У тім же поході ... Володимир Глебович ... скончався. І принесли його в город його Переяслав ... був же він князь доблесний і сильний у бою, і мужністю кріпкою відзначався, і всякими доброчесностями ... За ним же Україна багато потужила»:

- А) 1054 р. Б) 1187 р.
В) 1205 р. Г) 1264 р.

71. Установіть послідовність подій з історії Київської Русі:

- А) Любецький з'їзд князів Б) перша письмова згадка назви «Україна»
В) битва з половцями на річці Альта Г) Нестор упорядкував «Повість минулих літ»

72. Позначте назву князівства, що розташовувалося на території сучасної України:

- А) Рязанське Б) Володимиро-Суздальське
В) Переяславське Г) Турово-Пінське

73. Вкажіть, коли і в якому літописі вперше з'являється назва «Україна»:

- А) 1113 рік Б) 1187 рік

В) 1223 рік

Г) 1237 рік

А) «Повість минулих літ»

Б) Короткий Київський літопис

В) Галицько-Волинський літопис

Г) Київський літопис

74. Установіть послідовність подій.

А) Любецький з'їзд князів

Б) перша літописна згадка топоніма «Україна»

В) утвердження Володимира Мономаха на київському столі

Г) створення Остромирового Євангелія

75. Вкажіть князівство Київської держави, територія якого простерлася лівим берегом Дніпра:

А) Волинське

Б) Галицьке

В) Київське

Г) Переяславське

76. Визначте, яке із зазначених князівств найбільше потерпало від набігів половців у другій половині XII - на початку XIII ст.:

А) Переяславське

Б) Київське

В) Чернігівське

Г) Волинське

77. Яке удільне князівство у XII–XIII ст. політично цілком залежало від Києва?

А) Галицьке

Б) Новгород-Сіверське

В) Чернігівське

Г) Переяславське

78. Встановіть відповідність між назвами періодів історії України та поняттями й термінами, які потрібно використовувати, характеризуючи їх:

1) стародавня історія України **А) християнізація, «Змієві вали», «тесть Європи», «Руська правда»**

2) Київська Русь за перших князів **Б) привласнює господарство, археологічна культура, осілий спосіб життя, Велике розселення слов'ян**

3) розквіт Київської Русі **В) князівські уособиці, удільні землі, федеративна монархія, «Правда Ярославичів»**

4) Київська Русь за часів роздробленості **Г) язичництво, полюддя, уроки, погости**

Д) фільваркове господарство, покозачення, магнат, шляхта

79. Встановіть відповідність між історичними творами та пов'язаними з ними датами:

1) «Повчання дітям» Володимира Мономаха **А) 1039 р.**

2) «Правда Ярославичів» **Б) 1072 р.**

3) «Слово о полку Ігоревім» **В) 1073 р.**

4) «Слово про закон і благодать» Іларіона **Г) 1113 р.**

Д) 1187 р.

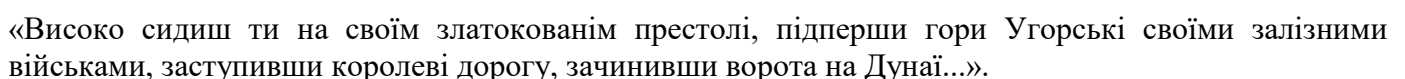
80. Вкажіть князівство Київської держави, яке в XII ст. мало на заході кордони з Польським та

Г) Переяславське

Г) Переяславське

Г) Волинське

Г) обидва твердження невірні

- А) боротьба зі спробами бояр втручатися в державні справи
Б) об'єднання галицьких і волинських земель в одну державу
В) прийняття писемного зведення законів «Правда Ярослава»
Г) спорудження в Києві системи укріплень «місто Ярослава»

95. Який князь заповідав своїм дітям жити за християнськими заповідями, любити свою землю, батьків, близьких, допомагати знедоленим, зберігати єдність і могутність Русі?

- А) Володимир Великий
- Б) Володимир Мономах
- В) Ярослав Мудрий
- Г) Ярослав Осмомисл

96. Позначте назву міста, в якому розташована споруда, зображена на ілюстрації:

- А) Володимир Б) Галич В) Львів Г) Переяслав

97. Вкажіть пам'ятку архітектури, зображену на фото:

- А) церква св. Пантелеймона під Галичем Б) Іллінська церква в Суботові
В) Покровська церква в Києві Г) П'ятницька церква в Чернігові

98. Церква, зображена на фото, належить до культурної та історико-архітектурної спадщини:

- А) великим
В) самодержцем всієї Русі
- Б) рівноапостольним
Г) святим

107. На картосхемі позначено Галицько-Волинську державу та князівства, залежні від неї, за правління

- А) Ярослава Осмомисла
Б) Романа Мстиславовича
В) Лева Даниловича
Г) Юрія II Болеслава

108. *Які твердження характеризують діяльність галицько-волинського князя Романа Мстиславовича?

- А) керував героїчною обороною Києва від військ хана Батия
Б) проводив активну зовнішню політику
В) звільнив галицько-волинські землі від монгольського ярма
Г) об'єднав галицькі та волинські землі в єдину державу
Д) поклав край зазіханням німецьких рицарів-хрестоносців на західноукраїнські землі
Е) був фактичним володарем Київського та Переяславського князівств
Ж) переніс столицю Галицько-Волинської держави до міста Холм

109. Укажіть князя, епізоди біографії якого наведені в уривку:

«Останньою була війна з польським князем Лешком Білим (Краківським), який відмовився від попередніх домовленостей щодо прикордонних земель. Руське військо взяло в облогу Люблін, потім перейшло Віслу й стало табором біля міста Завихвост. Там князя й знайшли послы, що прибули від Лешка Білого. У розпал переговорів, повіривши в укладене перемир'я, князь із нечисленним загonom поїхав на полювання, але потрапив у засідку, що влаштували поляки. Він поклав голову в бою 19

червня 1205 р. Польський хроніст XIII ст. писав про нього: «За короткий час він так піднявся, що правив над усіма землями і князями Русі»:

- А) Ярослав Осмомисл
- Б) Роман Великий
- В) Василько Романович
- Г) Данило Романович

110. Вкажіть, коли відбулися описані події:

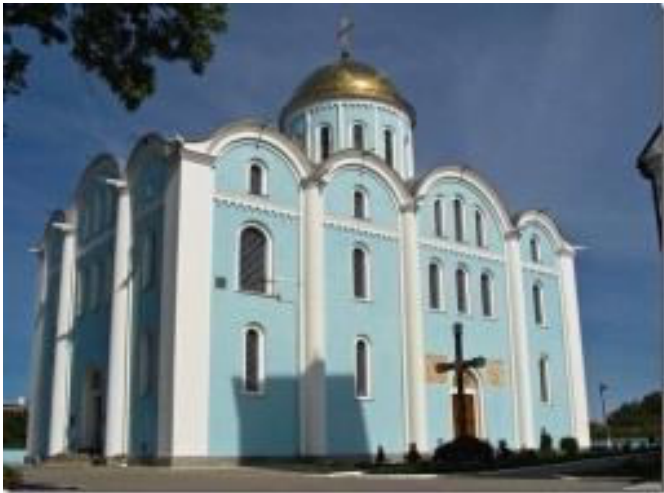
«... По смерті ж великого князя Романа, вікопомного самодержця всієї Русі, який одолів усі поганські народи, мудрістю ума додержуючи заповідей Божих... велика смута постала в землі Руській. Зосталися ж два сини його, один, Данило, чотирьох літ, а другий, Василько, двох літ».

А) початок XII ст.	Б) кінець XII ст.
В) початок XIII ст.	Г) кінець XIII ст.

111. Укажіть історичну особу, про яку літописець залишив такий панегірик: «... одолів усі поганські народи мудрістю розуму, дотримуючись заповідей Божих. Адже він кидався на поганих, як той лев, сердитий же був, як та рись, і губив їх – як крокодил, переходив землю їх, як той орел, а хоробрий був, як тур, бо він ревно наслідував свого предка Мономаха»:

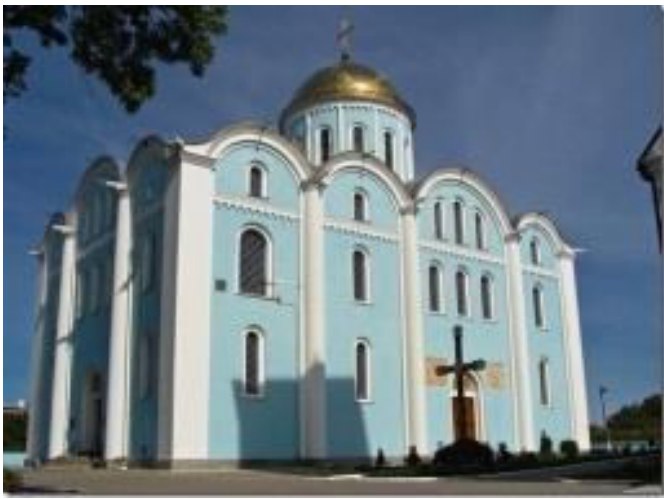
- А) Данило Галицький
- Б) Роман Великий
- В) Святослав Хоробрий
- Г) Ярослав Осмомисл

112. Позначте назву міста, в якому була розташована споруда, зображена на ілюстрації:

А) Володимир	Б) Галич
В) Новгород-Сіверський	Г) Чернівці

113. Храм, зображений на фото, належить до культурної та історико-архітектурної спадщини:

А) Волині Б) Київщини В) Поділля Г) Сіверщини

114. Який наслідок для Галицько-Волинського князівства мала загибель князя Романа Мстиславовича?

- А) зміна системи престолонаслідування**
- Б) установлення монгольського панування**
- В) утрата контролю над Червенськими містами**
- Г) тимчасова втрата державної єдності земель**

115. Встановіть відповідність між датами та подіями:

1) 1097 рік	А) захоплення Києва дружинами коаліції, створеної князем Андрієм Боголюбським
2) 1113 рік	Б) утворення єдиної Галицько-Волинської держави
3) 1169 рік	В) повстання в Києві, запрошення на київський престол Володимира Мономаха
4) 1199 рік	Г) Любецький з'їзд князів
5) 1205 рік	

116. Передумовою тимчасової втрати державної єдності Галицько-Волинського князівства в 1205 р. була...

- А) агресія Угорського та Польського королівств**
- Б) монгольська навала на землі Південно-Західної Русі**
- В) загибель князя Романа Мстиславича у битві під Завихвостом**
- Г) змова галицьких бояр на чолі з боярином В. Кормильчиком**

117. Місто, зображене на фото, було неприступною фортецею та головним митним та прикордонним центром між Галицько-Волинським князівством та Угорщиною:

А) Галич Б) Кременець В) Тустань Г) Холм

118. Галицький боярин, який у 1213 р. проголосив себе князем (це був перший і єдиний випадок в історії Русі):

А) Володислав Кормильчич

В) Коломан

Б) Дмитро Дедько

Г) Конрад Мазовецький

119. Укажіть синів Романа Великого, майбутніх князів Галицько-Волинської держави:

А) Андрій та Лев II

В) Данило та Василько

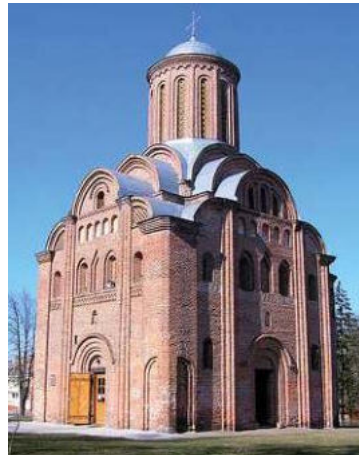
Б) Василько та Володимир

Г) Шварно та Лев I

120. Установіть відповідність між зображеннями храмів Київської Русі та їх назвами:

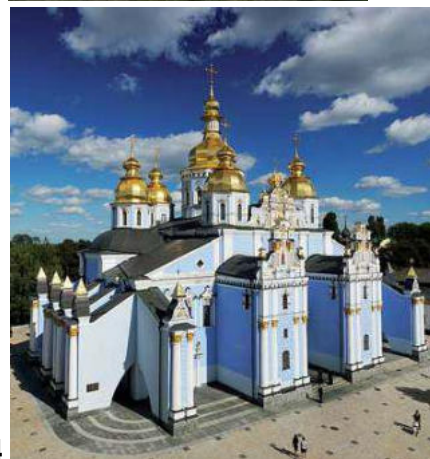
1

2

3

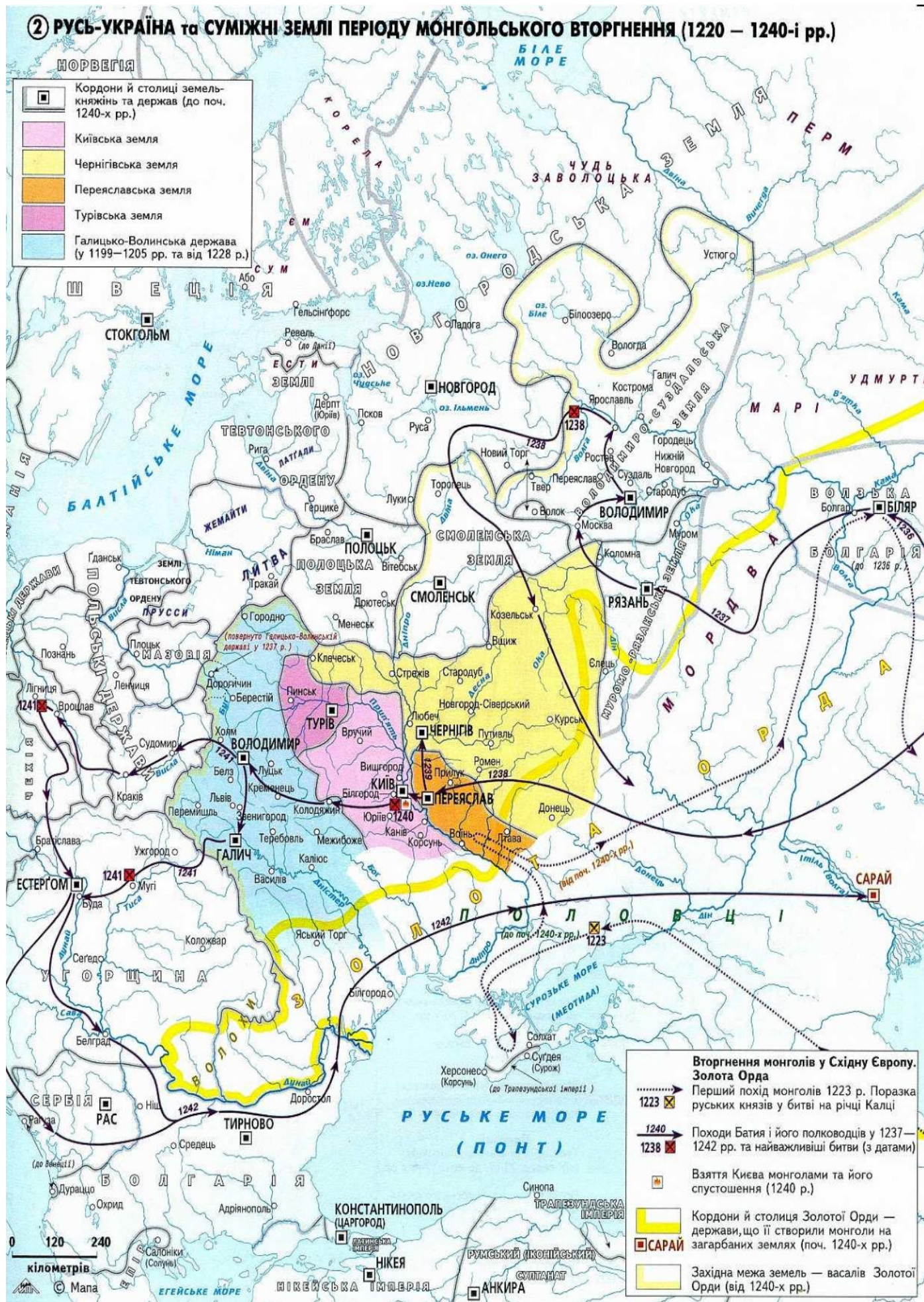
4

- А) Успенський собор у Володимирі
- Б) Спасо-Преображенський собор у Чернігові
- В) Успенський собор Києво-Печерської лаври
- Г) П'ятницька церква у Чернігові
- Д) Кирилівська церква у Києві

121. Встановіть відповідність між подіями давньоруської історії та роками, коли вони відбулися:

1) запровадження християнства як державної релігії Київської Русі	А) 882 р.
2) укладення ченцем Нестором першої редакції «Повісті минулих літ»	Б) 988 р.
3) утворення Галицько-Волинського князівства	В) 1113 р.
4) перша літописна згадка назви «Україна»	Г) 1187 р.
	Д) 1199 р.

2.3.2. Правління Данила Галицького. Монгольська навала.

1. Вкажіть період, який деякі історики вважають «громадянською війною» в Галицько-Волинській державі:

А) 1153-1187 pp. Б) 1199-1205 pp. В) 1205-1245 pp. Г) 1238-1264 pp.

2. Запишіть події в хронологічній послідовності:

- А) правління Данила Галицького**
- Б) оформлення «Правди Ярославичів»**
- В) будівництво Софійського собору в Києві**
- Г) правління Володимира Мономаха**

3. Встановіть відповідність між датами та подіями:

- 1) 988 рік А) «Повість минулих літ»
2) 1113 рік Б) битва під Дорогичином
3) 1223 рік В) битва на річці Калці
4) 1238 рік Г) хрещення Русі
 Д) «Руська Правда»

4. Вкажіть, в якому столітті правив Данило Галицький:

- А) XI ст.** **Б) XII ст.**
В) XIII ст. **Г) XIV ст.**

5. *Вкажіть князівства, що знаходилися в межах сучасної території України:

- A)** Галицько-Волинське **B)** Володимиро-Суздальське
B) Переяславське **Г)** Полоцьке
D) Новгород-Сіверське

6. Данило Галицький був сином ...

- A)** Володимира Мономаха **B)** Мстислава Удалого
B) Романа Мстиславича **Г)** Ярослава Осмомисла

7. В якому році відбулися події, про які оповідає цитований літопис:

«Захопивши країну кипчаків, монголи ... пішли походом проти руських. Останні з'єдналися, щоб дати бій, з кипчаками... Монголи відступали, були переслідувані ворогом протягом дванадцяти днів, поки раптом не напали на руських і кипчаків... Це був один із найзавзятіших боїв. Кипчаки і руські зазнали поразки; під час безладної втечі вони здебільшого були порубані.»

A) 1223 p. Б) 1240 p. В) 1257 p. Г) 1288 p.

8. Позначте рік, коли відбулися події, описані літописцем:

«На річці Калці татари встріли їх, війська половецькі й руські... Кріпко вони бились, але інші полки татарські зітнулися з ними, і за гріхи наші руські полки було переможено».

- A)** 1116 рік
- B)** 1223 рік
- Б)** 1185 рік
- Г)** 1240 рік

9. Зображену картосхему потрібно використовувати, характеризуючи боротьбу руських князів з ...:

А) хозарами Б) печенігами В) монголами Г) половцями

10. Битва на р. Калка відбулася ...

- А) 1185 рік
Б) 1199 рік
В) 1223 рік
Г) 1238 рік

11. Встановіть хронологічну послідовність подій, описаних літописцем:

- А) «Володимир Мономах сів у Києві в неділю. Зустріли ж його митрополит Никифор з єпископами і з усіма киянами з честю великою. І сів він на столі отця свого і предків своїх, і всі люди раді були, а заколот улігся».
- Б) «...і вчинив мир із братом своїм Мстиславом коло Городця. І розділили вони по Дніпру Руську землю: Ярослав узяв сю сторону, а Мстислав – ту. ...і перестали усовиця й заколот, і була тиша велика в землі Руській».
- В) «На ріці Калці татари встріли їх, війська половецькі і руські. Коли зітнулися війська між собою, то сталася січа люта. І сталася перемога над усіма князями руськими, якої ото не бувало ніколи».
- Г) «...і зібралися в городі... щоб уладнати мир. І говорили вони один одному: «Пощо ми губимо Руськую землю, самі проти себе зваду маючи? ...Відтепер з'єднаймося в одне серце й обережімо Руськую землю. Кожен хай держить отчину свою...»

12. Про яку битву йдеться в уривку з історичного джерела:

«Мстислав же Романович і другий Мстислав, Святославич, сиділи в [укріпленому таборі], не знаючи [цього], тому що Мстислав Удатний їм обом [нічого] не сказав – через зависть, бо велика незгода була меж ними... І сталася перемога татар над усіма князями руськими, якої ото не бувало ніколи. Татари ж перемогли руських князів за гріхи християн...»?

- А) на річці Калці Б) під Доростолом В) на річці Ворсклі Г) під Оршею

13. Хто переміг у битві, описаній в уривку з історичного джерела: «Мстислав Мстиславович... повелів Данилові попереду перейти з полками річку Калку й іншим полкам [піти] за ним, а сам після нього перейшов... Мстислав же [Романович] і другий Мстислав [Святославович] сиділи в стані, не знавши [цього], тому що Мстислав [Мстиславович] їм обом [нічого] не сказав – через заздрість, бо велика незгода була між ними...»?

- А) хозари Б) половці В) монголи Г) печеніги

14. Увідповідніть битву із супротивником руських дружин.

1) під Ітілем (близько 965 р.)	А) угорці
2) під Києвом (1036 р.)	Б) монголи
3) біля річки Альта (1068 р.)	В) хозари
4) біля річки Калка (1223 р.)	Г) половці
	Д) печеніги

15. Вкажіть князівство, правителі якого в першій половині XIII ст. об'єднували під своєю владою землі Південно-Західної Русі:

А) Волинське	Б) Київське
В) Переяславське	Г) Чернігівське

16. Вкажіть, хто з полководців першим завдав поразки хрестоносцям Тевтонського ордена:

А) Володимир Мономах	Б) Данило Романович
В) Ізяслав Ярославич	Г) Ігор Святославич

17. Вкажіть ім'я історичного діяча, пропущене в уривку:

«На ріці Калці татари встріли їх, війська половецькі і руські... _____ поранений був у груди. Але через молодість і одвагу, він не чув ран, що були на тілі його... Був бо він сміливий і хоробрий, од голови до ніг його не було на нім вади... Кріпко вони билися, але інші полки татарські зітнулися з ними, і за гріхи наші руські полки було переможено».

А) Володимир Мономах	Б) Данило Романович
В) Ізяслав Ярославич	Г) Ігор Святославич

18. Встановіть відповідність між подіями та іменами князів, причетними до них:

1) «І поставив він кумири на пагорбі, поза двором теремним: Перуна дерев'яного, – а голова його була срібна, а вус – золотий, – і Хорса, і Дажбога, і Стрибога, і Сімаргла...»	А) Святослав Ігоревич
2) «На ріці Калці татари встріли їх, війська половецькі і руські. І сталася перемога над усіма князями руськими, якої ото не бувало ніколи. Татари ж, перемігши, пішли далі...»	Б) Володимир Великий
3) «Хозари вийшли супроти нього з каганом, князем своїм. І сталася битва межи ними, і одолів він хозар і город їхній столицю Ітіль, і город Білу Вежу взяв...»	В) Ярослав Мудрий
4) «Заложив він город – великий Київ, а в города сього ворота Золоті. Заложив він також церкву святої Софії, премудрості божої, а потім церкву на Золотих воротах, кам'яну...»	Г) Володимир Мономах
Д) Данило Галицький

19. Встановіть відповідність між роками та подіями:

1) 1097 р.	А) перша літописна згадка назви «Україна»
2) 1113 р.	Б) з'їзд князів у Любечі
3) 1187 р.	В) перемога Данила Галицького під Дорогичином
4) 1199 р.	Г) укладення ченцем Нестором «Повісті минулих літ»
	Д) утворення Галицько-Волинського князівства

20. Визначте, з якою битвою пов'язаний уривок з історичного джерела.

«Була рада всіх князів у місті Києві, і вирішили на раді так: «Краще нам зустріти їх на чужій землі, ніж на своїй». На раді були Мстислав Романович київський, Мстислав ковельський і чернігівський і Мстислав Мстиславович Галицький – вони були старійшими князями Руської землі»

- А) на річці Альті
- Б) під Дорогичином

- В) на річці Калці
- Г) під Ярославом

21. Вкажіть правильне судження:

«Битва під Дорогичином 1238 р. поклала край ...»

1) зазіханням німецьких лицарів-хрестоносців на галицько-волинські землі

2) опору галицьких бояр княжій владі та зазіханням Угорського королівства на галицько-волинські землі

А) обидва судження вірні

Б) правильне 1-ше судження

В) правильне 2-ге судження

Г) обидва судження невірні

22. У 1238 р. під Дорогичином військо князя Данила Галицького завдало поразки:

А) монголам

Б) полякам

В) угорцям

Г) хрестоносцям

23. У якому році відбулась подія, описана в уривку з джерела?

«Данило вийшов з військом із Холма та на третій день став у Галичі. ...вийшов у свій город... та прийняв стіл свого батька, та проголосив перемогу...»

А) 1199 р. Б) 1205 р. В) 1238 р. Г) 1245 р.

24. Якого року Данило та Василько Романовичі відновили цілісність Галицько-Волинського князівства та завдали поразки німецьким рицарям-хрестоносцям, зупинивши просування їх українськими землями?

А) 1238 р. Б) 1240 р. В) 1245 р. Г) 1253 р.

25. Вкажіть назву території, яка стала політичним ядром об'єднання українських земель у першій половині XIII століття:

А) Галицько-Волинська держава

Б) Переяславське князівство

В) Чернігівське князівство

Г) Київське князівство

26. *На землі яких князівств поширювалася влада князя Данила Романовича напередодні монгольської навали на Русь (1239 р.)?

А) Чернігівського

Б) Переяславського

В) Новгород-Сіверського

Г) Волинського

Д) Галицького

Е) Володимиро-Суздальського

Ж) Київського

27. «Зле місто» Чернігово-Сіверської землі, яке взимку 1238 р. сім тижнів витримувало облогу військ Бату-хана:

А) Козельск

Б) Курськ

В) Любеч

Г) Путивль

28. Що зумовило втрату князем Данилом Галицьким контроль над Києвом?

- А) монгольська навала і встановлення монгольського панування
- Б) підпорядкування міста владі Великого князівства Литовського
- В) повстання киян і запрошення на княжіння Володимира Мономаха
- Г) розорення міста князем Андрієм Боголюбським

29. Установіть хронологічну послідовність подій, описаних літописцем.

- А) «Військо склавинів, перейшовши ріку Істр, почало творити жахливе зло... Вбиваючи і забираючи в рабство всіх дорослих людей... і грабуючи майно...»
- Б) «Рушив... (він) на Дунай на Болгар, і в битві переміг... болгар. І взяв він вісімдесят міст по Дунаю, і сів, князюючи, тут, у Переяславці, беручи данину з греків...»
- В) «І коли приблизився Ігор до полків своїх, то поїхали (половці) навпоперек, і тут схопили його... І схоплений Ігор бачив брата Всеволода... і просив він душі смерті, щоби не бачити його загибелі...»
- Г) «...І оддав Данило Київ у руки Дмитрові, (щоб) удержати (город) проти іноплемянних народів, безбожних татар.»

30. Вкажіть, коли монголи захопили Київ:

- А) 1223 рік
- Б) 1237 рік
- В) 1240 рік
- Г) 1245 рік

31. Вкажіть ім'я історичного діяча, пропущене в уривку:

«Прийшов... _____ до Києва з великою силою многим-множеством сили своєї і окружив город. І обступила Київ сила татарська, і був город в облозі великій. І пробував ... _____ коло города, а вої його облягали город. І не було чути нічого од звуків скрипіння возів його, ревіння безлічі верблюдів його, і од звуків іржання стад коней його, і сповнена була земля Руськая ворогами».

- А) печенізький хан Куря
- Б) монгольський хан Чингісхан
- В) монгольський хан Бату
- Г) татарський хан Менглі-Гірей

32. Вкажіть ім'я монгольського полководця, який здійснив похід на Русь у 1237 р.:

- А) Чингісхан
- Б) Мамай
- В) Батий
- Г) Бурундай

33. Вкажіть, коли відбулися описані в уривку події:

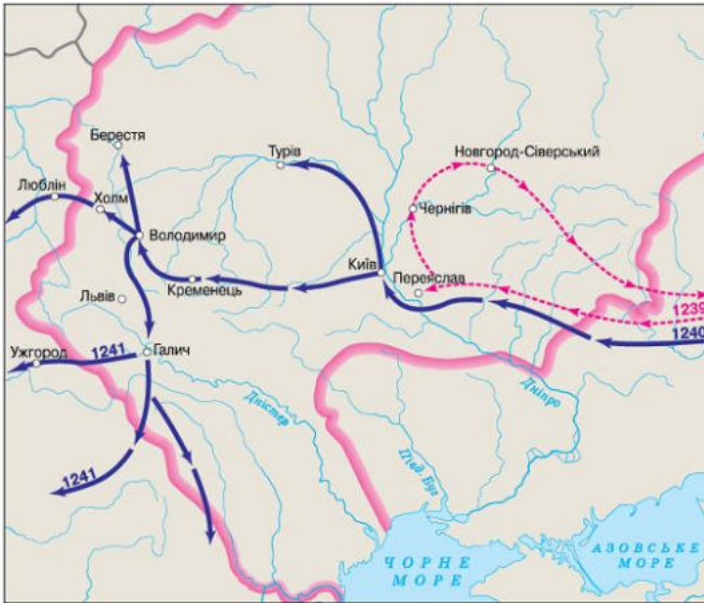
«У той же рік прийшов до Києва з великою силою многим-множеством сили своєї і окружив город. І обступила Київ сила татарська, і був город в облозі великій. І пробував Батий коло города, а вої його облягали город. І не було чути нічого од звуків скрипіння возів його, ревіння безлічі верблюдів його, і од звуків іржання стад коней його, і сповнена була земля Руськая ворогами».

- А) 1169 рік
- Б) 1223 рік
- В) 1240 рік
- Г) 1245 рік

34. Вкажіть, який хан очолював монгольську армію, що в 1237 р. рушила на завоювання руських князівств:

- А) Чингісхан
- Б) Батий
- В) Джебе
- Г) Субедей

35. Вкажіть, хто і в якому напрямку здійснював позначені на карті походи

- А) київський князь Володимир Великий на Червенські міста
- Б) литовський князь Ольгерд на землі Західної Русі та Польщі
- В) монгольський хан Бату на землі Південно-Західної Русі
- Г) переяславський князь Володимир Мономах проти половців

36. Встановіть відповідність між століттями та описаними подіями, які відбулись в той час:

1) IX ст.	А) «Заложив він в городі Києві ворота Золоті, ... також церкву святої Софії, Премудрості Божої, а потім церкву на Золотих воротах, кам'яну...»
2) X ст.	Б) «І тоді єпископ корсунський з попами охрестили Володимира. Охрестився ж він у церкві святої Софії. А стоїть та церква на високому місці посеред города...»
3) XI ст.	В) «У той же рік прийшов Батий до Києва з mnogim-mnojestvom сили своєї, і окружив город. І обступила Київ сила татарська, і був город в облозі великій...»
4) XII ст.	Г) «Рушив Аскольд і Дір на Греків, і прийшов туди... Цесарград двомастами кораблів оточили. ...знялася буря з вітром і кораблі русів розметало і побило...»
5) XIII ст.	

37. Встановіть послідовність описаних літописцем подій:

- А) «...і зібралися в Любечі, щоб уладнати мир. І говорили один одному: «Пощо ми губимо Руськую землю? А половці землю нашу розносять і раді є, що межі нами війна донині...»
- Б) «Хозари вийшли супроти нього з каганом своїм. І зступилися війська битися, і сталася битва межі ними, і одолів він хозар і город їхній столицю Ітіль, і город Білу Вежу взяв...»
- В) «У той же рік прийшов Батий до Києва з mnogim-mnojestvom сили своєї, і окружив город. І обступила Київ сила татарська, і був город в облозі...і сповнена була земля Руськая ворогами...»
- Г) «А було ж печенігів без числа. Виступив він із города, приготував до бою дружину. Зійшлися вони на місці, де ото нині свята Софія стоїть. І сталася січа люта, і ледве одолів він печенігів під вечір...»

38. Встановіть відповідність між описаними подіями та часом (століттями), коли вони відбулися.

1) «Охрестився ж він у церкві Святої Софії... у городі Корсуні. По хрещенні ж привів Володимир цесарицю на обручення.. Коли ж охрестили	А) IX ст.

його... передали йому віру християнську...»

2) «Аскольд же і Дір прийшли. І вискочили всі інші вої з човнів, і мовив Олег Аскольдові й Дірові: «Ви оба не є князі, ні роду княжого. А я єсмь роду княжого. – І тут винесли Ігоря. А се – син Рюриків».	Б) X ст.
3) «І заложив князь город – великий Київ, а в города сього ворота є Золоті... Спорудив [церкву] Благовіщення. Після цього він звів монастир святого Георгія Побідоносця...»	В) XI ст.
4) «І взяли татари місто Київ, місяця грудня в 6 день: а Дмитра воєводу привели пораненого до Батия, і не велів Батий убивати його ради його мужності...»	Г) XII ст..
Д) XIII ст.

39. Установіть послідовність подій, описаних в уривках із літописів.

- А)** «...Прийшли половці перший раз на Руську землю воювати... Це було перше зло на Руській землі від поганих безбожних ворогів...»
- Б)** «...І сталася жорстока січа, і ледве переміг Ярослав під вечір. Розбіглися печеніги врізнобіч і самі не знали, куди вони бігли. А деякі, тікаючи, потонули...»
- В)** «І пішов Святослав на греків, а ті вийшли проти Русі... І Русь приготувалася до бою, і була велика битва, і переміг Святослав, і побігли греки, і пішов Святослав до Царграда, воюючи і розорюючи міста...»
- Г)** «...Татари пішли проти Русі й учинили жахливі вбивства в землі Русі, зруйнували міста й фортеці й повбивали людей, обложили Київ, який був столицею Русі, і після довгої облоги взяли його й убили жителів цього міста...»

40. Позначені на картосхемі походи монголів на Русь відбулися у:

- A) 1221-1223 pp. Б) 1237-1238 pp. В) 1239-1241 pp. Г) 1257-1259 pp.**

41. Позначте рік, в якому відбулися події, описані істориком О. Субтельним:

«Хоча місцевий князь Михайло втік, городяни на чолі з воєводою Дмитром, що його послав Данило Галицький, вирішили оборонятися від нападників. Облога міста була тривалою й жорстокою... бої точилися за кожну вулицю й за кожний будинок».

- A)** 1239 рік
B) 1241 рік

42. Установіть послідовність подій, описаних в уривках з історичних джерел.

А) «У той же час поїхав був Данило в Угри до короля (Бели), бо він іще не чув про прихід татар на Київ. А коли Батий узяв Київ і почув він про Данила, що той в Уграх є, то рушив сам до (города) Володимира...»

Б) «І говорили (половці) руським князям: «Якщо ви не допоможете нам, (то) ми нині порубані були, а ви завтра порубані будете...» І вирішили князі: «Лучче б нам зустріти їх на чужий землі, аніж на своїй»...»

В) «Прибули Святополк (Ізяславич), і Володимир (Всеволодович), і Давид Ігоревич, і Василько Ростиславич, і Давид Святославич, і брат його Олег, і зібралися в (городі) Любечі, щоб уладнати мир...»

Г) «Прийшли іноплеменники на Руську землю, половці многі. А Ізяслав, і Святослав, і Всеволод вийшли супроти них на р. Альту. І коли настала ніч, рушили вони одні проти одних. ...і побігли руські князі, і перемогли половці...»

43. На картосхемі відображено основні напрямки завойовницьких походів

А) хозарів **Б)** половців **В)** печенігів **Г)** монголів

44. Увідповідніть подію з її наслідком.

1) похід князя Аскольда на Константинополь

А) руйнування міст, занепад ремесел та торгівлі на Русі

2) розгром князем Святославом Хозарського каганату

Б) формування нового центру суспільно-політичного та економічного життя Русі

3) об'єднання князем Романом Мстиславовичем Галицького та Волинського князівств у єдину державу

В) відкриття шляху на Русь кочовим ордам Сходу

4) похід на Русь монгольських орд Батия

Г) вихід Русі на міжнародну арену, початок її дипломатичної діяльності

Д) розширення рівноправних зв'язків Русі з європейськими державами

45. Про які події часів монгольської навали йдеться у цитованому документі:

«Поставив Батий стінобитні гармати у міста біля Лядських воріт... Знаряддя били безперестанку день і ніч і пробити стіни... Городяни ж побудували нову стіну біля церкви Богородиці Десятинної... І взято було місто... Дмитра ж татари взяли в полон пораним і не вбили заради його хоробрості...»

А) битва біля Калки
В) захоплення Києва

Б) знищення Переяслава
Г) зруйнування Володимира-Волинського

46. Терміни «ярлик» і «баскак» потрібно використовувати, характеризуючи наслідки походів на Русь

А) варягів Б) хозарів В) монголів Г) печенігів

47. Установіть послідовність появи понять і термінів в історії Русі-України (IX–XIII ст.).

А) вотчина Б) ярлик В) полюддя Г) погости

48. Біля якого міста, збудованого Данилом Галицьким і перетвореного ним на свою столицю, знаходилась вежа у селі Стоп'є:

А) Володимир Б) Галич В) Кременець Г) Холм

49. Яке місто Данило Галицький перетворив на столицю своєї держави:

А) Володимир Б) Галич В) Данилов Г) Холм

50. Місто, закладене в середині XIII ст. на річці Полтва, Данило Галицький назвав на честь свого:

А) брата Василька Б) онука Юрія В) племінника Володимира Г) сина Лева

51. Укажіть назву наведеної ікони, найстарішої з тих, що зберігаються в Україні:

А) Холмська Б) Дорогобузька В) Вишгородська Г) Свенська

52. Розташуйте події в хронологічній послідовності.

- А) облога та розорення Києва військами хана Батия
- Б) битва русько-половецьких військ з монголами на р. Калка
- В) розорення монголами Переяслава та Чернігова
- Г) спустошення монгольськими ордами Галицько-Волинської держави

53. У 1245 році відбулася битва біля

- А) міста Ярослава
- Б) річки Калки
- В) міста Орші
- Г) річки Сині Води

54. Внаслідок Ярославської битви (1245 р.) князь Данило Романович ...

- А) зламав опір галицького боярства та остаточно утвердився при владі
- Б) зупинив просування тевтонських лицарів-хрестоносців на руські землі
- В) позбувся політичної залежності від ханів Золотої Орди
- Г) поширив свою владу на Волинь і відновив єдність держави свого батька

55. Який наслідок мала перемога війська Данила Галицького над об'єднаними силами галицьких бояр, угорців та поляків у битві під Ярославом (1245 р.)?

- А) приєднання до князівства Закарпаття й Буковини
- Б) зміцнення влади князя Галицько-Волинської держави
- В) коронація галицько-волинського князя в Дорогичині
- Г) укладення союзницької угоди з Тевтонським орденом

56. Який наслідок мала перемога війська Данила Галицького в битві з об'єднаними силами угорців, поляків і галицьких бояр під Ярославом?

- А) відновлення єдності Галицько-Волинської держави
- Б) визнання васальної залежності від хана Золотої Орди
- В) приєднання до князівства земель між Сяном і Тисою
- Г) укладення союзницької угоди з Тевтонським орденом

57. В результаті битви під Ярославом (1245 р.) Данило Галицький:

- А) відновив єдність Галицько-Волинської держави
- Б) отримав королівську корону
- В) поклав край агресії хрестоносців
- Г) потрапив у залежність від Золотої Орди

58. Що було спільного в правлінні князів Галицько-Волинської держави Романа Мстиславовича та Данила Романовича?

- А) приборкання боярської опозиції
- Б) розбудова Галицької митрополії
- В) боротьба з Тевтонським орденом
- Г) створення антимонгольської коаліції

59. Вкажіть суспільну верству, на яку не міг спертися Данило Галицький у боротьбі проти боярського свавілля:

А) іноземні колоністи Б) міщани В) селяни Г) удільні князі

60. Кому з князів літописець приписав вислови:

«Не личить держати нашу батьківщину крижевникам (хрестоносцям)», «Не дам півотчини своєї, поїду до Батия сам».

А) Данилу Галицькому Б) Роману Мстиславовичу В) Юрію І Львовичу Г) Ярославу Осмомислу

61. Пріоритет у зовнішній політиці князя Данила Романовича Галицького в другій половині 1240-х - 1260-х рр. полягав у

- А) здобутті великокнязівського столу в Литві для свого сина Лева**
- Б) зміцненні союзу з Польщею для відсічі агресії Тевтонського ордену**
- В) створенні коаліції європейських держав для боротьби із Золотою Ордою**
- Г) розширенні території держави за рахунок володінь Угорщини**

62. Основне завдання зовнішньої політики Данила Галицького в другій половині 40-60-х рр. XIII ст. полягало у ...

- А) розширенні території Галицько-Волинського князівства за рахунок сусідніх держав**
- Б) укладанні союзу з Польщею для відсічі агресії Тевтонського ордену**
- В) створенні коаліції європейських держав для боротьби з Золотою Ордою**
- Г) зміцненні власного авторитету та отриманні королівської корони**

63. Позначте подію, про яку йдеться в уривку:

«Батий покликав його до себе, і, на Данилову втіху, його не примушували робити нічого такого, що скидалося б на служіння ідолам... Батий послав йому вина зі словами: «Не звикли ви пити кумис, пий вино.» Данило пробув 25 днів у Орді, й відпустили його милостиво.»

- А) коронація Данила Галицького**
- Б) переговори щодо утворення коаліції проти Тевтонського ордену**
- В) підготовка спільного походу проти литовських князів**
- Г) поїздка Данила Галицького в Орду за ярликом на княжіння**

64. Встановіть відповідність між термінами та їхніми визначеннями.

1) орда	А) данина на користь монгольського хана
2) баскак	Б) столиця Золотої Орди
3) ясак	В) грамота монгольського хана на князювання
4) ярлик	Г) намісник золотоординського хана в руських землях для збирання данини
	Д) військо монголо-татар

65. * Які твердження характеризують політику монголів щодо підкорених земель Русі:

- А) хан Батий поставив своїх намісників у кожному князівстві**
- Б) залежність обмежувалася сплатою данини і контролем військової сили**
- В) русичі сплачували ясир**
- Г) столицею Золотої Орди став захоплений Київ**
- Д) князі мусили отримувати у хана ярлик на правління**

- Е) монголи на перших порах толерантно ставилися до християнства і православного духовенства
Ж) монголи підтримували розвиток міст

66. Вкажіть, про яку подію йдеться в уривку з історичного джерела:

«... О, лихіша від лиха честь татарська! Данило Романович, що був князем великим, володів із братом своїм Руською землею, Києвом, і Володимиром, і Галичем, і іншими краями, нині сидить на колінах і холопом себе називає!»

- А) битва на річці Калці, 1223 р.
Б) оборона Києва від монголів, 1240 р.
В) поїздка Данила Романовича в Орду, 1245 р.
Г) коронацію Данила Романовича, 1253 р.

67. Держава, васалом якої у 1246 р. став Данило Галицький:

- А) Велике князівство Литовське
Б) Золота Орда
В) Московське князівство
Г) Польське королівство

68. Вкажіть правильне судження:

- А) слава реформатора законодавства має належати Володимирові Великому, адже за часів його правління було укладено писану збірку руських законів
Б) візит галицько-волинського князя Данила Романовича в Орду 1245 р. закінчився стратою князя за відмову виконати язичницькі обряди
В) результатом правління Ізяслава Ярославича (1054-1073 рр.) стало об'єднання під його владою всієї території Руської держави і припинення князівських усобиць
Г) ікону Богородиці з Успенської церкви в Дорогобужі на Волині, датовану останньою третиною XIII ст., вважають найвидатнішою пам'яткою малярської культури княжої України

69. Установіть послідовність подій, описаних в уривках з історичних джерел:

- А) «О, лихіша лиха честь татарська! Данило Романович, що був князем великим, володів із братом своїм Руською землею, Києвом, і Володимиром, і Галичем, і іншими краями, нині сидить на колінах і холопом себе називає!»
Б) «По смерті ж великого князя Романа, вікопомного самодержця всеї Русі, який одолів усі поганські народи, мудрістю ума додержуючи заповідей Божих... велика смута постала в землі Руській. Зосталися ж два сини його, один, Данило, чотирьох літ, а другий, Василько, двох літ»
В) «Прийшов Батий до Києва з великою силою, mnogim-множеством сили своєї, і окружив город ... І не було чути нічого од звуків скрипіння возів його, ревіння безлічі верблюдів його, і од звуків іржання стад коней його, і сповнена була земля Руськая ворогами»
Г) «На річці Капці татари встріли їх, війська половецькі й руські. Мстислав Мстиславович тим часом повелів Данилові попереду перейти з полками ріку Калку і іншим полкам піти з ним, а сам після нього перейшов... І сталася перемога над усіма князями руськими, якої ото не бувало ніколи»

70. Яку ікону Богородиці зображено на фото?

77. «Що мені вінець, коли татари лютують!», – так відповів на чергову пропозицію коронуватися посланцям Папи Римського

А) Ярослав Осмомисл

В) Данило Романович

Б) Роман Мстиславович

Г) Володимир Мономах

78. Місто, в якому відбулася коронація Данила Галицького:

А) Дорогичин

Б) Київ

В) Рим

Г) Холм

79. Встановіть хронологічну послідовність подій, описаних літописцем:

А) «І прибули Олег та Ігор до гір київських, і довідався Олег, що тут Аскольд і Дір удвох княжать. ...І вбили вони Аскольда й Діра, а Олег став князем у Києві...»

Б) «У той же рік прийшов Батий до Києва з великою силою, многим-множеством сили своєї, і окружив город. І обступила Київ сила татарська, і був город в облозі великій...»

В) «І зібрав він писців многих, і перекладали вони з грецької на слов'янську мову і Письмє Свѣте, і списали багато книг. ...сей великий князь ...засіяв книжними словами серця віруючих людей...»

Г) «У той час прислав папа послів достойних, які принесли Данилові вінець, і скіпетр, і корону, кажучи: «Сину! Прийми од нас вінець королівства...»

80. У 1246 р. Данило здійснив поїздку до монгольського хана, метою якої було ...

А) прийняти віру монголо-татар

Б) отримати підтримку від монголо-татар у боротьбі з боярами

В) отримати ярлик на княжіння

Г) установити торгові відносини з монголо-татарами

81. Позначте рік коронування Данила Галицького першим українським королем.

А) 1245 рік

Б) 1251 рік

В) 1253 рік

Г) 1257 рік

82. Установіть послідовність подій доби Галицько-Волинської Русі.

А) битва поблизу м. Ярослав

Б) коронація Данила Романовича

В) битва поблизу м. Дорогичин

Г) загибель Романа Мстиславича

83. Вкажіть, яка з дат пов'язана з боротьбою Данила Галицького проти монголо-татар:

А) 1230 рік

Б) 1238 рік

В) 1245 рік

Г) 1254 рік

84. Позначте ім'я князя Галицько-Волинської держави, про якого літописець залишив такі слова: «Книжник великий і філософ, якого не було перед цим у цілій землі й по ньому не буде».

А) Данило Романович

Б) Лев Данилович

В) Володимир Василькович

Г) Юрій Левович

85. Вкажіть полководця, орди якого у 1259 р. розорили землі Галицько-Волинського князівства:

- А) Батий
- Б) Бурундай
- В) Куремса
- Г) Джанибек

86. Встановіть події в хронологічній послідовності:

- А) оборона Києва від монголо-татар
- Б) перша згадка про Львів
- В) перша згадка слова «Україна» в літописі
- Г) монгольське вторгнення на Південно-Західну Русь

87. Встановіть відповідність між подіями культурного життя та іменами князів, причетних до них:

1) відкриття першої школи для дітей знаті	А) Володимир Великий
2) заснування першої бібліотеки при Софіївському соборі в Києві	Б) Ярослав Мудрий
3) створення «Ізборника» - одного з перших енциклопедичних збірників Київської Русі	В) Святослав Ярославич
4) укладання Галицько-Волинського літопису	Г) Володимир Мономах
Д) Данило Галицький

88. Встановіть відповідність між подіями та іменами князів:

1) створення перших осередків центральної князівської влади на місцях – «погостів»	А) князь Данило Галицький
2) запровадження християнства як державної релігії	Б) князь Володимир Мономах
3) укладення першої писаної збірки руських законів	В) княгиня Ольга
Г) князь Ярослав Мудрий
4) організація з'їзду князів у Любечі	Д) князь Володимир Великий

89. Встановіть відповідність між іменами князів і фактами їхньої біографії.

1) Святослав Ігоревич	А) запровадив християнство державною релігією Київської Русі
2) Володимир Святославич	Б) прийняв королівську корону від Папи Римського Інокентія IV
3) Роман Мстиславич	В) уклав першу писану збірку норм давньоруського права
4) Данило Романович	Г) об'єднав Галицьке та Волинське князівства в єдину державу
Д) розгромив Хозарський каганат

90. Установіть послідовність військово-політичних заходів Данила Романовича, описаних в уривках з історичних джерел.

- А) «Данило тим часом поїхав на [Ростислава Мстиславича], і схопив його, і залишив у нім | Києві, тисяцького| Дмитра. І оддав він Київ у руки Дмитрові, |щоб| удержати |город| проти іноплемянних народів, безбожних татар...»
- Б) «..Данило сказав: "Не гожим є держати отчину нашу крижевникам-тамплієрам |рицарям-хрестоносцям|". І пішли вони на них з великою силою, узяли город |Дорогичин| місяця березня, і старійшину |магістра| їхнього Брауна схопили, і воїнів захопили, і вернулися обидва у Володимир...»
- В) «Тим часом |хан| Могучий прислав до Данила й Василька посла свого зі словами: "Дай Галич!" І |Данило| був у печалі великій, тому що не укріпив він був землі своєї городами. І, порадившись з братом своїм, поїхав він до Батия, кажучи: "Не дам півотчини своєї, а їду до Батия сам...»

Г) «У той же час прислав Папа послів достойних, що принесли Данилові вінець, і скіпетр, і корону, які означають королівський сан, кажучи: "Сину! Прийми од нас вінець королівства... Ти матимеш поміч од Папи"...»

91. Данило Романович здійснював правління Галицько-Волинською державою протягом

А) 1019-1054 рр.

В) 1113-1125 рр.

Б) 1199-1205 рр.

Г) 1238-1264 рр.

92. Вкажіть, кого з князів вперше було визнано королем Русі:

А) Романа Мстиславича

Б) Данила Романовича

В) Лева Даниловича

Г) Юрія І Львовича

2.3.3. Галицько-Волинська держава в останній третині XIII - першій половині XIV ст.

1. Оцініть правильність висловлювань:

- 1) після падіння Русі Галицько-Волинська держава змогла відбити монгольську навалу й не потрапила в залежність до Золотої Орди;
2) Галицько-Волинська держава меншою мірою, порівняно з північно-східною Руссю та землями на схід від Дніпра, постраждала від монголів і зуміла відновити свої сили, зберегти територіальну цілісність.

- А) обидва судження вірні
Б) правильне 1-ше судження
В) правильне 2-ге судження
Г) обидва судження невірні

2. Оцініть правильність висловлювань:

- 1) Галицько-Волинська держава була прямою спадкоємницею Київської Русі;
2) Галицько-Волинське князівство, яке існувало з кінця XII ст. після занепаду Русі, стало новим центром політичного й економічного життя, що сприяло розвитку українських земель.

- А) обидва судження вірні
Б) правильне 1-ше судження
В) правильне 2-ге судження
Г) обидва судження невірні

3. Оберіть регіон, який не входив до складу Галицько-Волинської держави:

- А) Белзькі землі
Б) Поділля
В) Чернігівщина
Г) Холмщина

4. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

- А) Верхній замок у Луцьку
Б) Генуезька фортеця у Судаку
В) Кам'янець-Подільська фортеця
Г) Хотинська фортеця

5. Картосхему доречно використати при розгляді подій з історії Галицько-Волинської Русі:

А) до 1223 р. Б) 1237-1242 рр. В) другої половини XIII ст. Г) середини XIV ст.

6. За часів правління якого князя хроністи починають згадувати Руське королівство:

- А) Ярослава Володимировича Б) Данила Романовича
В) Юрія II Болеслава Г) Романа Мстиславича

7. Столицю Галицько-Волинської держави князь Лев Данилович переніс до:

- А) Галича Б) Львова В) Теревовля Г) Холма

8. Про діяльність якого князя історик М. Аркас писав: «...Переніс свою столицю у місто Львів, що сам будував ще за батька. Він жив у злагоді з татарами, з ханами їх Ногаєм та Тулабугою ходив на Польщу, ...здобув для сина свого Юрія город Люблін. З цими ж таки ханами ходив він і на Литву та на Угорщину... Усіляко старався втримати в Галичині батьківські порядки...»?

- А) Романа Мстиславовича В) Вітовта
Б) Лева Даниловича Г) Свидригайла

9. Місто, яке ніколи не було столицею Галицько-Волинського князівства:

- А) Володимир Б) Київ В) Львів Г) Холм

10. У якому столітті Галицько-Волинську державу в літописах називали «Малою Руссю»:

- А) XII Б) XIII В) XIV Г) XV

11. Установіть послідовність подій:

- А) битва під Ярославом Б) початок княжіння Юрія I Львовича
В) зруйнування монголами Києва Г) утворення Галицько-Волинської держави

12. Галицьку православну митрополію було створено за ініціативи князя ...

- А) Ярослава Мудрого Б) Данила Галицького
В) Лева Даниловича Г) Юрія I Львовича

13. Галицьку митрополію православної церкви утворено за ініціативи галицько-волинського князя

А) Юрія І Львовича

В) Данила Романовича

Б) Лева Даниловича

Г) Романа Мстиславовича

14. Хто із галицько-волинських князів домігся створення окремої галицької православної митрополії:

А) Лев Данилович Б) Юрій І Львович В) Андрій Юрійович Г) Юрій ІІ Болеслав

15. Оцініть правильність висловлювань. Утворення окремої Галицької митрополії призвело до того, що з'явилися ліпші можливості:

1) для розвитку православної церкви і традиційної культури;

2) продемонструвати православному світові авторитет та могутність галицько-волинського князя.

А) обидва судження вірні

Б) правильне 1-ше судження

В) правильне 2-ге судження

Г) обидва судження невірні

16. Позначте ім'я правителя Галицько-Волинської держави, який (так само, як Данило Галицький) мав королівський титул.

А) Лев І

Б) Лев ІІ

В) Роман Мстиславич

Г) Юрій І

17. Упізнайте історичну особу за описом: «Об'єднав усі землі Галицько-Волинського князівства під своєю владою; переніс столицю до Володимира-Волинського; утворив Галицьку митрополію; носив титул «король Русі»:

А) Роман Великий

В) Юрій І Львович

Б) Лев І Данилович

Г) Лев ІІ Юрійович

18. Місто, яке за часів Юрія І стало столицею Галицько-Волинського князівства:

А) Володимир Б) Галич В) Львів Г) Холм

19. *Укажіть твердження, що характеризують діяльність короля Галицько-Волинської Русі Юрія І:

А) відсунув південні кордони держави до нижніх течій Дністра та Південного Буга

Б) домігся 1303 р. від константинопольського патріарха встановлення Галицької митрополії, яка була скасована 1347 р.

В) закладав нові міста - Данилів, Кременець, Львів, Холм та відновлював ті, що були розорені монгольською навалою

Г) здійснив 1246 р. подорож до Сарай-Бату, щоб отримати від хана ярлик на княжіння

Д) зупинив просування на схід хрестоносців, нанісши їм поразку під Дорогочином

Е) переніс столицю держави до Володимира

Ж) спирався на підтримку Тевтонського ордена у боротьбі проти Литви

20. З XIV століття Україну називають ...

А) Малою Руссю

Б) Запоріжжям

В) Великим Лугом

Г) Малоросією

21. Упізнайте історичну особу за описом: «У зовнішній політиці тримався союзу з Литвою, Золотою Ордою, Тевтонським орденом; у літописі називався «князь Руського королівства»; вів боротьбу за владу з боярами, в результаті якої був отруєний»:

А) Лев І Данилович

В) Лев ІІ Юрійович

Б) Юрій І Львович

Г) Юрій ІІ – Болеслав

22. Останній князь на чолі Галицько-Волинської держави Юрій ІІ-Болеслав титулував себе «Королем всієї ...»:

А) Русі

Б) Галичини

В) Малої Русі

Г) України

23. Вкажіть, коли відбулися описані події:

«... З поданого до нас прохання короля Казимира ІІІ ми недавно довідались, що коли схизматицький народ русинів за допомогою отрути вбив Болеслава, князя Русі і двоюрідного родича згаданого короля, тоді король, вражений цим злочином і прагнучи помститися за кривду християнської віри, напав своїм військом на Руську землю, щоб завоювати цей народ, який і йому самому завдав багато шкоди».

А) друга половина ІІІ ст.

Б) друга половина ІІІІ ст.

В) середина ІV ст.

Г) середина ІV ст.

24. Вкажіть, яким було друге ім'я князя Любарта:

А) Лев

Б) Юрій

В) Дмитро

Г) Володимир

25. Вкажіть ім'я Галицько-Волинського князя, що був отруєний у результаті змови бояр:

А) Андрій

Б) Лев ІІ

В) Юрій І

Г) Юрій ІІ –Болеслав

26. Позначте замок, що 1327 р. перейшов до Юрія ІІ-Болеслава, потім належав Любарту (Дмитру), Казимиру Великому...:

А) Олеський Б) Острозький В) Підгорецький Г) Свірзький

27. Розташуйте події в хронологічній послідовності:

А) заснування міста Львова

Б) оборона Києва від монголо-татар

В) отруєння Юрія ІІ

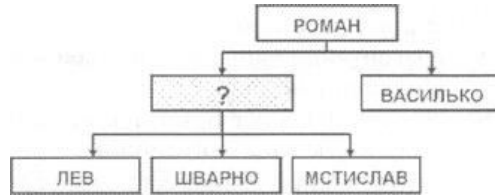
Г) об'єднання Галицького і Волинського князівств Данилом Романовичем

28. Встановіть відповідність між іменами князів та періодами їхнього правління:

1) Володимир Великий	А) 882-912 pp.
2) Данило Галицький	Б) 980-1015 pp.
3) Олег	В) 1019-1054 pp.
4) Ярослав Мудрий	Г) 1113-1125 pp.
	Д) 1238-1264 pp.

29. Позначте пропущене на схемі ім'я галицько-волинського князя:

- А) Володимирко
Б) Данило
В) Юрій
Г) Ярослав

30. З'ясуйте, кому з князів належить наведений факт біографії.

1) Данило Романович	А) приєднав до Галицько-Волинської держави Закарпаття й Люблінську землю
2) Лев Данилович	Б) сприяв зміцненню позиції католицької церкви на українських землях
3) Юрій I Львович	В) здійснив низку успішних походів проти печенігів
4) Юрій II Болеслав	Г) домогся створення окремої Галицької митрополії православної церкви
	Д) зупинив просування на українські землі тевтонських лицарів-хрестоносців

31. Князь, який об'єднав Галичину та Волинь в єдине князівство:

- А) Роман Мстиславич Б) Данило Галицький
В) Юрій I Львович Г) Юрій II Болеслав

32. Вкажіть ім'я особи, яку галицькі бояри обрали в якості «управителя та старости Руської землі»:

- А) Володислав Кормильчич Б) Дмитро Детько В) Семен Олелькович Г) Юрій Коріатович**

33. Позначте рік припинення існування Галицько-Волинського князівства як єдиної держави.

- A)** 1303 рік **B)** 1340 рік
B) 1349 рік **Г)** 1387 рік

34. *Які держави були головними суперниками в боротьбі за галицько-волинську спадщину після смерті Юрія II Болеслава?

- А) Велике князівство Литовське Б) Королівство Польща В) Велике князівство Московське
Г) Золота Орда Д) Кримське ханство Е) Королівство Угорщина Ж) Османська імперія

35. Оцініть правильність висловлювань:

- 1) Галицько-Волинська держава після монгольської навали забезпечувала безперервність розвитку традицій самостійного державного життя на українських землях;
2) землі Галичини та Волині після отруєння Юрія II – Болеслава були остаточно включені до складу Польського королівства.
- А) обидва судження вірні** **Б) правильне 1-ше судження**

В) правильне 2-ге судження

Г) обидва судження невірні

36. Галицькою землею у 1340-1344 рр. правив, зберігаючи її незалежність:

А) Дмитро Детько **Б)** Володимир Ольгердович **В)** Олелько Володимирович **Г)** Любарт

37. У якому столітті литовська князівська династія утвердилася у Волинському князівстві?

А) XIII ст. **Б)** XIV ст. **В)** XV ст. **Г)** XVI ст.

38. Хто з литовських князів став правити на Волині після смерті останнього представника галицько-волинської династії Романовичів:

А) Гедимін **Б)** Любарт **В)** Ольгерд **Г)** Вітовт

39. Позначте рік, коли Галицько-Волинська держава втратила незалежність:

А) 1340 рік **Б)** 1349 рік

В) 1352 рік **Г)** 1387 рік

40. Боротьба Польщі й Литви за Галицько-Волинську спадщину завершилась:

А) входженням всіх володінь князівства до складу Литви

Б) збереженням Галицько-Волинського князівства як васала Польщі

В) поділом володінь князівства між двома державами

Г) спустошенням і знелюдненням земель, перетворенням їх на Дике Поле

41. Позначте рік, коли Польща та Литва підписали угоду про розділ земель Руського королівства (Казимир III отримав Галичину, а Любарт-Дмитро – Волинь):

А) 1340 рік **Б)** 1349 рік

В) 1352 рік **Г)** 1385 рік

42. Позначте рік припинення існування Галицько-Волинської держави:

А) 1199 рік **Б)** 1349 рік

В) 1387 рік **Г)** 1435 рік

43. Розташуйте події в хронологічній послідовності:

А) битва під Ярославом

Б) заснування Галицької митрополії

В) коронація Данила Галицького

Г) правління Любарта-Дмитра на Волині

44. *Які держави були головними суперниками в боротьбі за галицько-волинську спадщину в XIV-XV ст.?

А) Велике князівство Литовське **Б)** Королівство Польща **В)** Велике князівство Московське

Г) Золота Орда **Д)** Кримське ханство **Е)** Королівство Угорщина **Ж)** Османська імперія

45. Вкажіть, які були причини занепаду Галицько-Волинського князівства:

А) нашествя монголо-татар

Б) селянські повстання

В) феодална роздробленість

Г) релігійний розкол

46. *Вкажіть, що дозволяє вважати Галицько-Волинську державу правонаступницею Київської Русі:

А) правління династії Рюриковичів

Б) єдність віри

В) об'єднання всіх земель Київської Русі

Г) збереження культурних традицій

Д) збереження монархії як форми державного правління

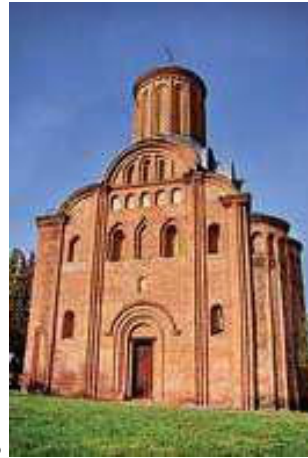
Е) здійснення судочинства за «Руською Правдою»

Ж) припинення міжусобиць та встановлення сильної князівської влади

47. Укажіть зображення церкви св. Пантелеймона біля Галича:

А

Б

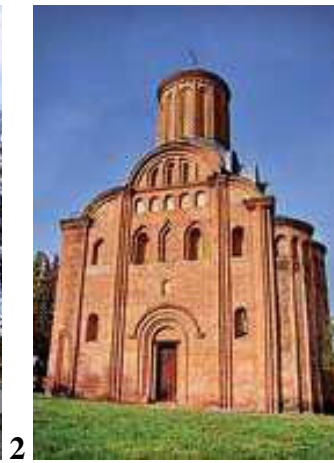

В

Г

48. Установіть відповідність між стольними містами князівств Київської Русі та збудованими у них храмами:

- А) Володимир
- Б) Галич
- В) Київ
- Г) Переяслав
- Д) Чернігів

49. Позначте ікону Волинської Богородиці Одигітрії, створену в XIII ст.:

В

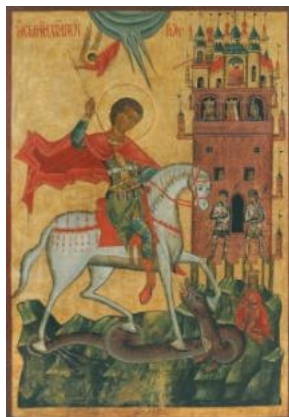

Г

50. Позначте створену в XIV ст. ікону св. Юрія-Змієборця зі Станілі:

А

Б

В

Г

51. Вкажіть образ, що не належить до числа українських ікон візантійського стилю XIV-XV ст.:

А

Б

В

Г

52. Вкажіть образ, що не належить до числа українських ікон візантійського стилю XIV-XV ст.:

53. Установіть відповідність між зображеннями ікон доби Галицько-Волинської Русі та їхніми назвами:

- А) Богородиця Одигітрія Дорогобузька
- Б) Волинська Богородиця Одигітрія
- В) Юрій-Змієборець зі Станілі
- Г) Юрій-Змієборець зі Здвиження
- Д) Холмська Богородиця Одигітрія

